

Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони – Европа инвестира в селските райони

СТРАТЕГИЯ ЗА МЕСТНО РАЗВИТИЕ

на територията на Троян и Априлци

за периода 2011 – 2013 г.

Изпълнител:

Сдружение „Местна инициативна група Троян и Априлци“

Месец август 2010 година, гр. Троян/Анекс от 03.12.2013г./

СЪДЪРЖАНИЕ

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ.....	4
1.ОПИСАНИЕ НА МИГ ОБЩИНИ ТРОЯН И АПРИЛЦИ.....	5
1.1. Общини, които попадат в територията на МИГ.....	5
1.2. Карта на територията.....	7
1.3.Организационна структура на МИГ.....	7
1.4.Управление на МИГ.....	10
1.5.Механизъм за взимане на решения.....	14
2. ОПИСАНИЕ НА ПРОЦЕСА НАРАЗРАБОТВАНЕНА СТРАТЕГИЯТА – МЕТОДОЛОГИЯ И ПОДХОД.....	15
2.1.Описание на процеса – подход и стъпки.....	16
2.2.Списък на партньорите и тяхната роля при разработването на стратегията.....	17
2.3.Консултанти и фасилитатори – вътрешни и външни, участвали в разработването на стратегията.....	17
3.ОПИСАНИЕ НА СИТУАЦИЯТА.....	18
3.1.Събрани и оценени данни за територията (социални, икономически, природни и материални ресурси и т. н.).....	18
3.2.Описателен анализ на социално-икономическата ситуация (тенденции за последните 10 години).....	18
3.3.Анализ на силните и слаби страни, възможностите и заплахите и анализ на проблемите.....	24
4. ЦЕЛИ НА СТРАТЕГИЯТА	29
4.1.Цели на стратегията и приоритети за развитие.....	29
4.2. Обвързаност с цели в други планови и стратегически документи – местни, регионални и национални.....	29
4.3. Специфични цели.....	30
4.4. Цялостна стратегическа рамка.....	31
5. ОПИСАНИЕ НА ИНТЕРВЕНЦИИ.....	33
5.1. Мерки и дейности.....	33
5.2. Процедури за изпълнение на стратегията.....	67
5.3. Осигуряване на балансирано прилагане на стратегията.....	75
6. ПОДРОБЕН ФИНАНСОВ ПЛАН.....	76
6.1. Индикативно разпределение на средствата по оси, по мерки и по години.....	76
6.2. Финансова обосновка на бюджета и разпределението на средствата по оси, по мерки и по години.....	79

7. МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА.....	82
7.1. Рамка за мониторинг и оценка.....	82
7.2. Оценка от външни експерти.....	91
7.3. Процедури за годишните доклади за напредъка.....	91
7.4. Процедура за обновяване на стратегията.....	92
8. СЪОБРАЗЕНОСТ С ХОРИЗОНТАЛНИТЕ ПОЛИТИКИ НА ЕС.....	93
8.1. Равенство между половете и липса на дискриминация.....	93
8.2. Устойчиво развитие (защита на околната среда).....	93
8.3. Насърчаване на заетостта и конкурентоспособността.....	94
8.4. Съответствие с програмите на структурните фондове.....	94
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ СМР.....	95
<i>Приложение 1.</i> Общини/територии, които попадат в територията на МИГ.....	96
<i>Приложение 2.</i> Списък на членовете на колективния върховен орган.....	97
<i>Приложение 3.</i> Списък на манастири, музеи и други културни забележителности.....	102
<i>Приложение 4.</i> Списък на празници и фестивали на територията на МИГ.....	103
<i>Приложение 5.</i> Справка за селскостопанския фонд по общини.....	104
<i>Приложение 6.</i> Консултации по подготовката на програмните документи за СМР.....	105
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ДОПУСТИМИТЕ МЕРКИ ПО СМР.....	108
I. Общи изисквания към всички мерки от СМР.....	109
<i>Приложение 1.</i> Общи изисквания към допустимите разходи.....	109
<i>Приложение 2.</i> Общи изисквания при осъществяване на плащане по мерките от СМР.....	111
II. Специфични изисквания към мерките от СМР.....	112
<i>Приложение № 3 към М 111.</i> Основни теми, по които може да се провежда обучение.....	112
<i>Приложение № 4 към М 111.</i> Списък на професиите и специалностите.....	113
<i>Приложение № 5 към М 111.</i> Списък на специалностите.....	114
<i>Приложение № 6 към М 111.</i> Общи условия към мярка 111.....	115
<i>Приложение № 7.</i> Специални условия към мярка 121.....	118
<i>Приложение № 8.</i> Общи и специфични условия по мярка 123.....	119
<i>Приложение № 9.</i> Списък на земеделски продукти, за производство и преработка на които не се предоставя финансова помощ по мерки 311 и 312.....	121
<i>Приложение № 10.</i> Общи разходи за консултации и хонорари по мярка 313.....	123

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

ЕК	Европейска комисия
ЕО	Европейска общност
ЕС	Европейски съюз
МЗХ	Министерство на земеделието и храните
ДИРЕКЦИЯ РСР	Дирекция «Развитие на селските райони»
ПРСР	Програма за развитие на селските райони
ИЗП	Използвана земеделска площ
УО	Управляващ орган
МИГ	Местна инициативна група
СНЦ	Сдружение с нестопанска цел
НПО	Неправителствена организация
ОС	Общо събрание
УС	Управителен съвет
КС	Контрален съвет
РА	Разплащателна агенция
ОПП	Общ публичен принос
НСИ	Национален статистически институт
ДВ	Държавен вестник
ИПЖЗ	Институт за планинско животновъдство и земеделие
ДЗП	Добри земеделски практики
ДПП	Добри производствени практики

1. Описание на МИГ - общини Троян и Априлци

1.1. Общини, които попадат в територията на МИГ

Сдружение „Местна инициативна група Троян и Априлци“ обхваща цялата територия на община Троян и на община Априлци /Вж. Приложение 1/.

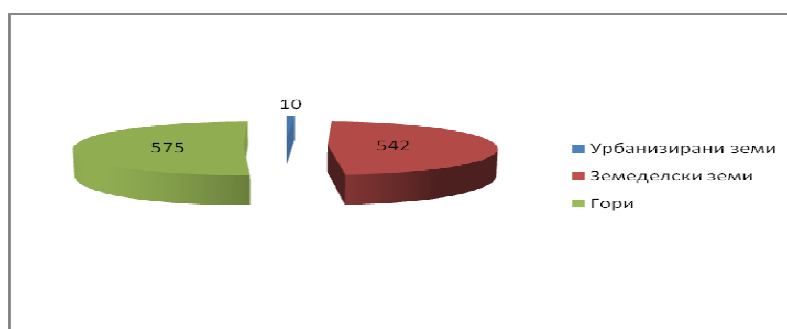
Местната инициативна група заема площ от 1 127 кв. км, разположена в диапазона от 350 до 950 м надморска височина, от които 888,839 кв. км заема община Троян и 238,161 кв. км – община Априлци /Фиг. 1/. 10 кв. км от територията са урбанизирани земи, 542 кв. км земеделски земи и 575 кв. км гори /Фиг. 2./ Около 50% от земеделските земи са естествени ливади и пасища.

Фиг. 1

Фиг. 2

Разпределение на територията на МИГ Троян и Априлци

¹Броят на населението по общини, местоживеене и пол е показано на табл. 1.

Таблица 1

Население към 31.12.2009 година по общини, местоживеене и пол

Общини	Общо			В градовете			В селата		
	Всичко	Мъже	Жени	Всичко	Мъже	Жени	Всичко	Мъже	Жени
Троян	33 827	16 452	17 375	21 997	10 838	11 159	11 830	5 614	6 216
Априлци	3 554	1 775	1 779	3 207	1 603	1 604	347	172	175

¹ По данни от Националния статистически институт към 31.12.2009 г.

Към 31.12.2009 година общият брой на населението е 37 381 жители, от които 90,49 % е на територията на община Троян и 9,51 % - на територията на община Априлци. Съотношението мъже – жени е 48,76% към 51,24 %. По-голяма част от населението - 67,24 % живеят в градовете Троян и Априлци, а 32,76 % - в селата. Средната гъстотата на населението за цялата територия е 33,17 жители на км² като за община Троян е 38,06 бр./км², а за община Априлци - 14,92 бр./км² /Вж. Приложение 1/.

Гъстота на населението на територията на МИГ

Както е видно от *Приложение 1*, общо за територията на МИГ гъстотата на населението е 33,17 бр./км². С по-голяма гъстота е територията на община Троян, с гъстота на населението 38,06 бр./км². Средната гъстота на населението за община Априлци е 14,92 бр./км².

Основната част от населението са разположени в общинските центрове Троян и Априлци и в по - големите села: Орешак, Черни Осъм, Врабево, Дебнево, Бели Осъм, Шипково, Чифлик. В някои населени места като например Лешко пресои, Житов дол и др. в момента няма регистрира жители, но териториите на тези населени места също са включени в териториалния обхват на МИГ.

Ненаселени са северните склонове на Стара планина, които са с преобладаващ планински характер на терена. По голяма част от тези територии са заети от гори, а ливадите и пасищата - за развитие на животновъдния отрасъл.

²Разпределението на населението по образование на седем и над седем годишна възраст е посочено в таблица 2.

Таблица 2

Разпределението на населението по образование

Общини	Троян	Априлци
Общо	*35 509	*3 974
Висше	2 632	174
Полувисше	1 639	135
Средно	15 264	1 468
Основно	10 649	1 433
Начално	3 496	572
Незавършено	1 496	169
Неграмотни	156	15
Деца	73	2
Непоказано	104	6

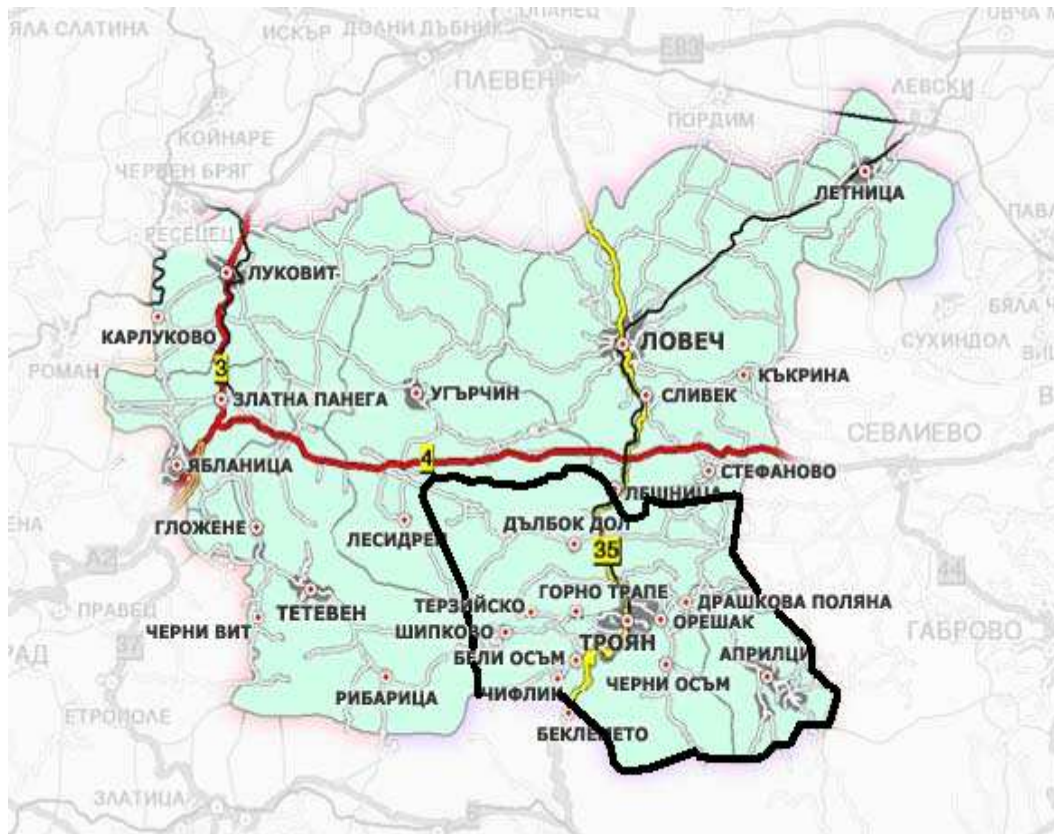
От таблица 2 е видно, че с най-голям процент е населението със средно и основно образование, съответно 42,38 % и 30,60%. 11,60% от населението е с висше и полу-висше образование, 10,30 % с начално образование, и съответно 4,68 % с незавършено образование и неграмотни.

*Броят на населението не отговаря на Приложение 1, тъй като в таблица 2 данните са от 2001 г.

Фигура 3

1.2.Карта на територията

² По данни от Националния статистически институт, от преброяване към 01.03.2001г.

Общините Троян и Априлци са разположени по северните склонове на Средна Стара планина. Теренът е с полупланински и планински характер на релефа. На север територията граничи с община Ловеч и община Угърчин, на запад с община Тетевен (всички те са на територията на Ловешка област). На изток граничи с Габровска област, а на юг – с област Пловдив.

От картата на фигура 3 е видно, че МИГ отговаря на изискванията на чл. 9, ал. 3 от Наредба 23/ 18.12.2009 г., а именно: територията, за която е разработена Стратегията за местно развитие е с непрекъснати граници.

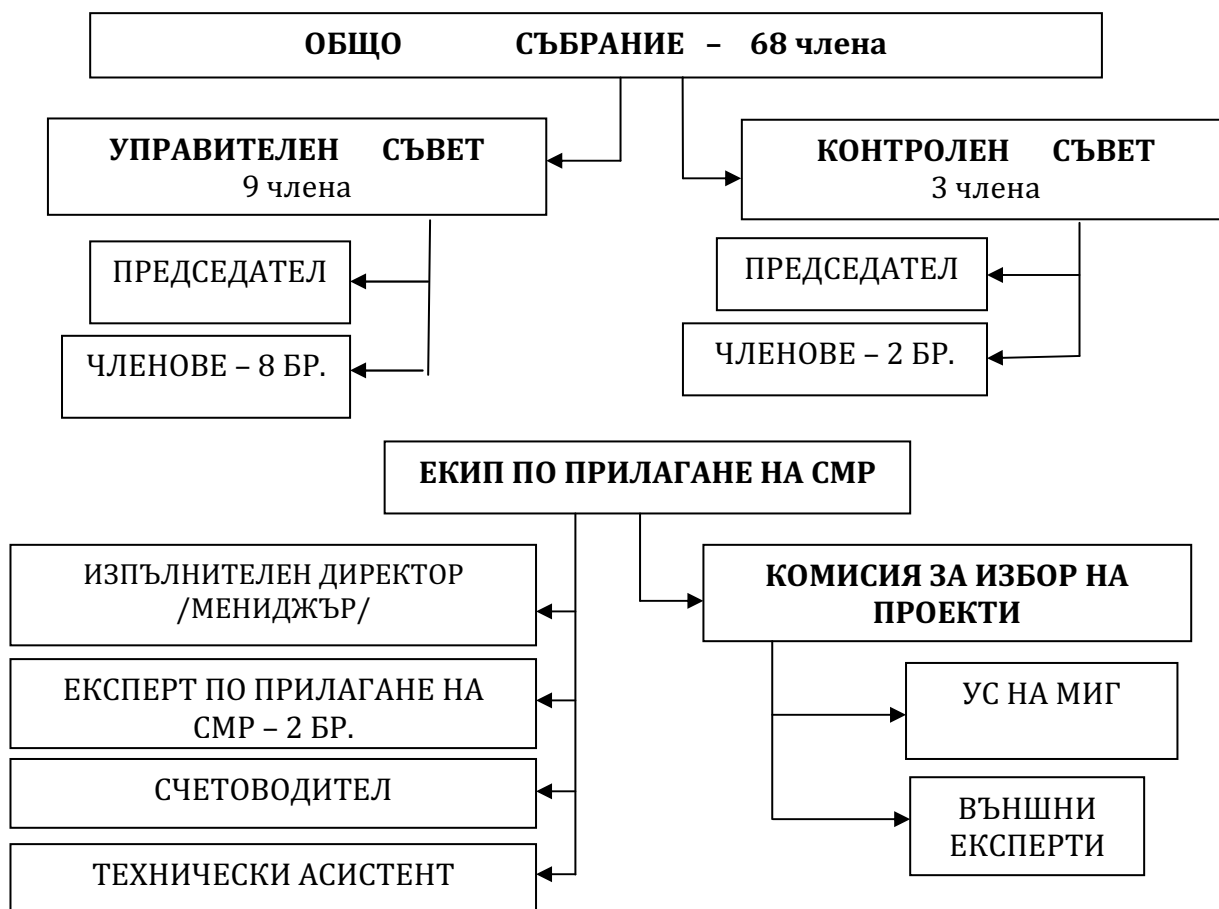
1.3.Организационна структура на МИГ:

Сдружение „Местна инициативна група Троян и Априлци“ е юридическо лице с нестопанска цел за осъществяване на общественополезна дейност. Организацията бе създадена от 71 учредителя, от които 10 бр. регистрирани като юридически лица и 61 бр. –като физически лица. Към момента на кандидатстване на МИГ за одобрение от МЗХ Общото събрание се състои от 68 члена /Вж.Приложение 2/, в т.ч. 58 физически лица и 10 бр. юридически лица. Младежите, членувачи в МИГ са 8 бр., което представлява 13 % от общия брой членове, участието на жените е 44,11% , 30 броя от общата численост.

Управителният съвет е съставен от девет члена /Вж. Приложение 2/, в т. ч. кметовете на двете общини, един общински служител, пет представители на бизнеса и един представител на неправителствения сектор (читалища). По този начин, в Управителния орган 33,33% са представители на общините, 55,56 % са представителите на стопанския сектор и бизнеса и 11,11 % представляват неправителствения сектор, т.е отговаря се на изискванията на чл. 7, ал. 1, т.5 от Наредба 23/ 18.12.2009 г.

Организационната структура на МИГ схематично е изобразена на фигура 4.

Организационна структура на МИГ

Основните права и задължения на членовете на МИГ са описани в Устава на Сдружението. Участието в СДРУЖЕНИЕТО е доброволно.

Учредители на Сдружението могат да бъдат:

1. Всяко **физическо лице**, което има постоянен адрес на територията на една от двете общини;

2. Всяко **юридическо лице**, регистрирано по ТЗ (ЗК, ЗЮЛНЦ), което има седалище или клон на територията. Членовете - юридически лица се представляват пред Сдружението от своите законни представители или изрично упълномощени за това физически лица.

Членовете на СДРУЖЕНИЕТО могат да бъдат български и/или чуждестранни - дееспособни физически и/или юридически лица, които чрез своето членство съдействат за осъществяване целите и задачите на СДРУЖЕНИЕТО така, както са формулирани в Устава, заплащат редовно членски внос, определен от Общото събрание и спазват неговия Устав.

Нови членове на СДРУЖЕНИЕТО, отговарящи на условията за членство, съгласно чл. 23 от Устава, се приемат от Общото събрание въз основа на писмена молба, подадена до Управителния съвет. В молбата кандидатите заявяват, че споделят целите и задачите на СДРУЖЕНИЕТО и декларират писмено, че ще спазват Устава и.

Молбата се разглежда на първото Общо събрание, проведено след постъпването ѝ в УС на СДРУЖЕНИЕТО.

Приемането на нов член на СДРУЖЕНИЕТО се извършва с решение на Общото събрание, с обикновено мнозинство от половината плюс един от присъстващите членове.

При отказ за членство от Общото събрание нова молба може да бъде подадена не по-рано от шест месеца след датата на направения отказ.

Членството се счита за възникнало след решението на Общото събрание, към датата на заплащането на дължимия за съответния период до края на годината членски внос. Същият се внася в 10-дневен срок от датата на решението на Общото събрание.

Решението на Общото събрание за приемане или отказ на молбата за членство е окончателно и не може да бъде обжалвано.

Учредителите нямат никакво предимство и не се ползват от привилегии при осъществяване дейността на СДРУЖЕНИЕТО.

Всеки пълноправен член на СДРУЖЕНИЕТО има право:

1. Да участва в работата на Общото събрание на СДРУЖЕНИЕТО; да гласува по направените предложенията; да отправя предложения относно дейността на СДРУЖЕНИЕТО до Общото събрание;
2. Да избира и да бъде избран в ръководните и контролните органи на СДРУЖЕНИЕТО;
3. Да внася за разглеждане в ръководните и контролните органи на СДРУЖЕНИЕТО предложения по въпроси, засягащи дейността и.
4. Да участва в дейността на СДРУЖЕНИЕТО;
5. Да иска обяснение от ръководните органи на СДРУЖЕНИЕТО в случай на неизпълнение на приети решения;
6. Да напусне СДРУЖЕНИЕТО по всяко време като спазва определения за напускане ред;
7. Да се ползва от резултатите от дейността на Сдружението съгласно с разпоредбите на устава;
8. Да получи документ, удостоверяващ членството му в СДРУЖЕНИЕТО.

Всеки член на СДРУЖЕНИЕТО е длъжен:

1. Да заплаща своевременно членския си внос в размерите и срока, определени от Общото събрание;
2. Активно да участва в реализиране целите на СДРУЖЕНИЕТО;
3. Да спазва настоящия устав и изпълнява решенията на ръководните органи на СДРУЖЕНИЕТО;
4. Да предоставя информация за дейността си, необходима за изготвянето на документи, оценки и справки;
5. Да обсъжда и взема решения по препоръките на УС на СДРУЖЕНИЕТО;
6. Да спазва професионалната етика в отношенията с останалите членове на СДРУЖЕНИЕТО;
7. Да не осъществява дейност, противоречаща на целите, интересите и дейността на СДРУЖЕНИЕТО;
8. Да не разласява и пази етичната тайна, относно информацията и предаването на информация извън членовете на Сдружението.

Всеки член може да напусне доброволно СДРУЖЕНИЕТО след подаване на писмена молба най-малко един месец предварително и след уреждане на всички финансови взаимоотношения.

Членството на юридическите лица се прекратява след прекратяване на дейността им по съответния ред. В случаите на прекратяване и преобразуване, за член на СДРУЖЕНИЕТО се счита правоприемникът на прекратения или преобразуван член. При всички други преобразувания на член на СДРУЖЕНИЕТО /сливане, отделяне, разделяне/, при които досегашният член губи юридическата си самостоятелност, новият или новите лица могат да участват в Сдружението след изрично писмено изразено желание за това.

Член на СДРУЖЕНИЕТО може да бъде изключен:

1. при неплащане на членския внос в продължение на **три месеца** от датата, фиксирана като краен срок за внасянето му;
2. при грубо и системно нарушаване на Устава;

3. при осъществяване на дейност, противоречаща на целите, интересите и дейността на СДРУЖЕНИЕТО.

4. доброволно прекратяване на членството съгласно чл 32, ал.1, т. 4 от Устава – всеки член може да прекрати членството си в СДРУЖЕНИЕТО по собствено желание, след подаване на изрична писмена молба, разглеждането и и гласуване на същата от Общото събрание.

Предложение за изключване на член може да бъде направено от всеки член на СДРУЖЕНИЕТО.

Изключването се извършва с решение на Общото събрание, взето с обикновено мнозинство от половината плюс един от присъстващите членове на СДРУЖЕНИЕТО. Предложеният за изключване член не взема участие при гласуването.

Напусналите или изключени членове на СДРУЖЕНИЕТО не могат да имат претенции към имуществото и като СДРУЖЕНИЕТО не дължи връщане на направените имуществени вноски.

1.4.Управление на МИГ:

Органи на сдружението:

1. Общо събрание (ОС);
2. Управителен съвет (УС);
3. Контролен съвет (КС)

Управлението се осъществява при спазване на принципите:

1. Изборност;
2. Равнопоставеност;
3. Демократичност;
4. Мандатност – за не повече от два последователни мандата за участващите в изборните органи на управление; Мандатът е равен на пет години.
5. Отчетност и отговорност на органите на Сдружението; Счетоводният отчет се публикува на сайта на СДРУЖЕНИЕТО;
6. Публичност на дейността на органите на Сдружението.

Общото събрание е върховен орган за управление на СДРУЖЕНИЕТО и се състои от всички негови членове.

Правомощията на **общото събрание** се заключават в следното:

- 1.Изменя и допълва Устава;
- 2.Взема решения относно дължимостта и размера на годишния членски внос или на имуществените вноски и определя начина на събирането му по предложение на УС;
- 3.Приема правилата и реда за извършване на общественополезна дейност и други вътрешни актове, в случай, че последните не бъдат възложени на други органи;
- 4.Приема нови членове на СДРУЖЕНИЕТО, освобождава членовете на СДРУЖЕНИЕТО, подали молба за доброволно прекратяване на членството, взема решения за изключване на членове по предложение на УС;
- 5.Определя броя и членовете на УС и членовете на КС, избира и освобождава същите, избира и освобождава председателя и заместник – председателите на УС измежду неговите членове, избира председателя на КС на СДРУЖЕНИЕТО;
- 6.Приема по предложение на УС бюджет, основни насоки и програма за дейността на сдружението, годишният доклад за дейността и финансовият отчет на сдружението, както и годишните отчети на УС и КС за дейността им;
- 7.Взема решения за събиране на допълнителни парични и имуществени вноски от членовете на СДРУЖЕНИЕТО;
- 8.Взема решения по резултатите от финансовата ревизия на СДРУЖЕНИЕТО;
- 9.Взема решения за участие в други организации на СДРУЖЕНИЕТО или за прекратяването на СДРУЖЕНИЕТО, в съответствие с чл. 32, ал. 1, т. 10;

10. При прекратяване на СДРУЖЕНИЕТО взема решение за начина за разпределянето на останалото имущество – движими вещи и недвижими имоти и парични средства, след удовлетворяването на кредиторите на СДРУЖЕНИЕТО;

11. Взема решения за откриване и закриване на клонове по предложение на УС;

12. Взема решения по всички други въпроси предвидени в устава и свързани с дейността на СДРУЖЕНИЕТО;

13. Отменя решенията на другите органи на СДРУЖЕНИЕТО, които противоречат на закона, устава, добрите нрави, или други вътрешни актове, регламентиращи дейността на СДРУЖЕНИЕТО;

14. Взема решение за създаване на фондации и образуване на фондове;

15. Освобождава предсрочно Председателя и зам. Председателя на УС или членове на УС и КС при злоупотреба с доверието на СДРУЖЕНИЕТО, нарушаване на Устава или на законите в РБ;

16. Разглежда и решава жалби против решенията на Управителния съвет.

Управителният съвет:

1. Представява СДРУЖЕНИЕТО чрез Председателя си както и определя обема на представителната власт на други негови членове;

2. Ръководи дейността на СДРУЖЕНИЕТО между две Общи събрания;

3. Организира и осигурява изпълнението на решенията на ОС;

4. Изпълнява задълженията, предвидени в Устава;

5. Взема решения по всички въпроси, които по закон или съгласно устава не спадат в правата на друг орган.

6. Определя адреса на сдружението.

7. Разработва програма за дейността и бюджета на СДРУЖЕНИЕТО и ги предлага за гласуване от Общото събрание;

8. Подготвя проекти за решения на Общото събрание;

9. Подготвя проекти за вътрешно-устройствени актове на СДРУЖЕНИЕТО;

10. Осигурява и се разпорежда с имуществото и финансовите средства на СДРУЖЕНИЕТО, съгласно приетия бюджет;

11. Ръководи и контролира дейността на обслужващите звена към СДРУЖЕНИЕТО;

12. Отчита се за дейността си пред Общото събрание;

13. Изготвя предложения за формиране на парични фондове на СДРУЖЕНИЕТО;

14. Определя реда и организира провеждането на дейността на СДРУЖЕНИЕТО и носи отговорност за това;

15. Определя щатния състав на СДРУЖЕНИЕТО;

16. Внася в ОС молбите за членство и прекратяване на членство в СДРУЖЕНИЕТО;

17. Взема решения за образуване на помощни звена, комисии към УС, секции и клубове за подпомагане на дейността на СДРУЖЕНИЕТО. Определя броя на членовете на комисиите, техния състав, функции и срока на дейността им. Комисиите се отчитат за дейността си пред УС.

Управителният съвет има и следните специфични функции:

1. Изготвя и приема организационна структура, правилник и процедури за функционирането на изпълнителните органи на Сдружението;

2. Избира и освобождава изпълнителните и оперативните звена на Сдружението, чиито функции и отговорности се регламентирант във вътрешни правила и процедури на сдружението;

3. Определя членовете на комисията и делегира правомощия на Комисията за избор на проекти в изпълнение на СМР.

4. Взема окончателни решения за финансиране на проекти по подхода ЛИДЕР или други финансиращи програми;

5. Изпълнява бюджета на Сдружението, приет от ОС.

Изпълнителният директор на сдружението (мениджъра) се избира и назначава от УС.

Контролният съвет има следните правомощия:

1. Следи изпълнението на решенията на ОС и УС и упражнява контрол върху дейността на УС;
2. Проверява и контролира финансовото състояние, правилното стопанисване и използване имуществото на СДРУЖЕНИЕТО, като може да предизвиква и финансова ревизия.

Сдружение МИГ Троян и Априлци има сформиран екип за изпълнение на дейностите по СМР както следва:

- Изпълнителен директор;
- Експерти по прилагане на дейностите по СМР – 2 бр.;
- Счетоводител;
- Технически асистент.

В съответствие с Устава на сдружението **Изпълнителният директор (мениджъра):**

1. Осигурява изпълнението на решенията на Управителния съвет;
2. Изготвя и предлага за приемане от УС перспективна и годишна програма за работа на СДРУЖЕНИЕТО и годишен проекто-бюджет;
3. Организира набирането на средства за дейността на СДРУЖЕНИЕТО;
4. Сключва трудови и граждански договори и ръководи административния персонал на СДРУЖЕНИЕТО;
5. Решава въпроси, които в съответствие с Устава на СДРУЖЕНИЕТО му бъдат възложени от УС;

Изпълнителният директор има и следните специфични функции /съгласно длъжностната характеристика/:

- Ръководи работата на изпълнителния екип на МИГ-а;
- Изготвя стратегически план за развитие на дейността на екипа;
- Изготвя годишни административно-финансови планове на екипа и отговаря за тяхното изпълнение;
- Стимулира ефективната работа на екипа чрез въвеждане на иновационни методи на работа и управленски подходи;
- Обобщава резултатите от изпълнението на програмата/проектите и други дейности и подготвя периодични и годишни отчети;
- Съвместно със счетоводителя на организацията следи за правилното използване на средствата по програми и проекти;
- Осъществява комуникацията с донорските програми на организацията;
- Съвместно с техническия сътрудник изготвя и провежда търгове за доставка и услуги;
- Осигурява информация на УС за работата на МИГ-а;
- Следи за промени в нормативната база касаеща работата на организацията;
- Следи за възможности за финансиране на проекти в сферата на общностно и местно икономическо развитие и генерира идеи за нови проекти на организацията;
- Представява организацията пред донорски организации, държавни институции и партньори;
- Установява и поддържа редовни работни контакти с партньорите и клиентите на организацията: общини, НПО, международни организации, бенефициенти по финансиращите програми на организацията;
- Консултира бенефициенти на програмите на МИГ-а;
- Предоставя информация за дейността на организацията пред медиите;
- Сключва договори от името на организацията до размер определен от УС.

Изпълнителният директор на МИГ отговаря на условията завършено висше образование, общ професионален стаж най-малко 5 години; наличие на управленски опит най-малко две години и наличие на опит в реализиране на проекти.

Експертите по прилагане на дейностите по СМР имат следните специфични функции /в съответствие с длъжностните характеристики/:

- Координира дейностите по изготвяне на пакет с документи за кандидатстване с проекти към стратегията;
- Организира целият процес по кандидатстване и оценка на проекти към стратегията;
- Изготвя периодични отчети за реализацията на стратегията за местно развитие;
- Поддържа контакти с външни експерти, ангажирани за консултиране и оценка на проекти към стратегията;
- Отговаря за комуникацията с УО на програмата за развитие на селските райони;
- Отговаря за връзките с други МИГ-ове на територията на страната и ЕС;
- Отговаря за връзката с бенефициентите на стратегията за местно развитие;
- Организира и следи дейностите по мониторинг на изпълнението на проектите към местната стратегия за развитие;
- Организира посещение на място на проектите към местната стратегия за развитие;
- Предоставя консултации и техническа помощ за отчетите на бенефициентите на стратегията;
- Поддържа актуална информация за реализацията на стратегията за местно развитие;
- Изготвя информация за реализацията на стратегията за местно развитие за различни медии;
- Следи за промени в нормативната база касаеща ПРСР и изготвянето и реализацията на местни стратегии за развитие;

Счетоводителят на МИГ има следните специфични функции/в съответствие с длъжностната характеристика/:

- Изготвя и следи спазването на правила за финансово – счетоводна дисциплина в организацията;
- Приема и издава надлежно попълнени счетоводни документи;
- Съхранява счетоводните документи в архив;
- Завежда счетоводните документи в съответните регистри;
- Прави отчети и баланси за съответните финансови периоди;
- Поддържа регистър за командировъчни заповеди, пътни листи и всички останали документи издавани от организацията;
- Удържа и превежда в срок всички данъци, изискуеми според действащите закони;
- Изготвя бюджети на отделни проекти и финансови планове за финансиране на проектните дейности;
- Изготвя текущи и окончателни финансови отчети, съгласно поети договорни задължения, пред донорски организации и други контрактори;
- Изготвя годишни отчети за изпълнението на бюджета на организацията;
- Дава консултации на бенефициентите по финансовата част на проектите;
- Извършва мониторинг на проекти във финансовата им част;
- Следи разходвания финансов ресурс на местната стратегия за развитие по мерки и години;
- Преглежда отчети на финансирани организации.

Техническият асистент на МИГ има следните специфични функции/в съответствие с длъжностната характеристика/:

- Приема и разпределя входяща поща;
- Организира и изпраща изходяща поща;
- Посреща и насочва посетителите в офиса;
- Организира и поддържа офис-документацията;
- Организира пътуванията и работните срещи на служителите;

- Води протоколи на работни срещи и комисията за избор на проекти към местната стратегия за развитие;
- Поддържа база данни с контактна информация за партньорски организации, бенефициенти на стратегията за местно развитие и други;
- Организира дейността по разпространение на информация за предстоящи събития на организацията;
- Организира дейността по разпространението на информационни и специализирани материали на организацията;
- Съставя и поддържа документацията (досиетата) за печатните издания на организацията;
- Организира и отговаря за провеждането на търгове за доставки и услуги;
- Отговаря за поддържането в изправност на техниката в офиса;
- Поддържа инвентарен опис на имуществото на организацията и личните картони на служителите, отразяващи кой какво оборудване ползва;
- Отговаря за доставката на консумативи за офиса;
- Отговаря за организирането на срещи в офиса на организацията;
- Превежда, съставя кратки делови материали, кореспонденция и др.;
- Предоставя обща информация за дейността на организацията при запитвания;
- Отговаря за актуализирането на интернет сайта на организацията.

Изборът на изпълнителен директор и останалите членове от екипа на МИГ бе осъществен от Управителния съвет на МИГ по следния начин:

- публикуване на обява в местната преса и кабелна телевизия за набиране на кандидатури;
- подаване на пакет от документи, включващ мотивационно писмо, автобиография, копие от трудова /служебна книжка/, копие от шофьорска книжка;
- преглед на подадените кандидатури по документи – от комисия, определена от Председателя на УС на МИГ;
- провеждане на събеседвания с одобрени кандидати;
- оповестяване на резултатите и сключване на предварителни споразумения с одобрените кандидати.

1.5.Механизъм за взимане на решения

В съответствие с чл.37, ал.1 от Устава на сдружението, решенията от **Общото събрание** се вземат с обикновено мнозинство от гласовете на присъстващите с явно гласуване, като ОС може да реши по някои въпроси гласуването да бъде тайно. Изборът на членовете на УС и КС става с явно гласуване, освен ако Общото събрание не реши друго.

Решенията за изменение и допълнение на Устава, за прекратяване дейността на СДРУЖЕНИЕТО, за преобразуването му или за сливането му с други организации с нестопанска цел, се вземат с мнозинство 2/3 от присъстващите на ОС членове на СДРУЖЕНИЕТО.

ОС не може да взема решения по въпроси, които не са включени в обявения в поканата дневен ред.

При приключване на годишния баланс със загуба общото събрание може да вземе решение, с квалифицирано мнозинство 2/3 от присъстващите, за внасяне на допълнителни вноски от членовете за покриването на загубата.

Правата по ал. 1, т. 1, 5, 6, 7, 9, 10, 11 и 13 от Устава, т.е. изменения и допълнения на устава, определяне и избор на членовете на УС и КС, приемане по предложение на УС бюджет, основни насоки и програма за дейността на сдружението, годишния доклад за дейността и финансовия отчет на сдружението, не могат да се възлагат на други органи на сдружението, вземане на решения за взимане на допълнителни парични и имуществени вноски, вземане на решения за участие в други организации на сдружението, вземане на решение за разпределяне на имуществото при прекратяване дейността на сдружението, вземане на решения за откриване и закриване на клонове на сдружението и отменяне на решенията на другите органи на сдружението, които противоречат на закона, устава, добрите нрави, или други вътрешни актове, не могат да бъдат възлагани на други органи на организацията.

Решенията на Управителния съвет се вземат с обикновено мнозинство от присъстващите освен решенията по чл. 14, ал.2 и чл. 31, т. 3 и 6 от ЗЮЛНЦ, които се вземат с мнозинство от всички членове на УС.

Управителният съвет може да вземе решение и без да бъде провеждано заседание, ако протоколът за взетото решение бъде подписан без забележки и възражения за това от всички членове на управителния съвет.

Председателят и заместник-председателя на УС на СДРУЖЕНИЕТО са изборни длъжности с представителни и оперативни функции.

Председателят на УС:

1. Ръководи оперативно текущата дейност на СДРУЖЕНИЕТО;
2. Представява СДРУЖЕНИЕТО пред трети лица, пред държавните органи, обществените организации и други физически и юридически лица в страната и чужбина
3. Подготвя и предлага проекти за решения на УС;
4. Свиква и ръководи заседанията на Управителния съвет;
5. Отчита се за дейността си пред Управителния съвет;
6. След одобрение на щатното разписание от УС, назначава, освобождава и упражнява дисциплинарна власт по отношение на изпълнителния директор/мениджъра за извършване на оперативната дейност на СДРУЖЕНИЕТО;
7. Подписва договори за финансиране на проекти от страна на Сдружението с бенефициенти от местните общности по правилата и разпоредбите на финансиращи организации, включително с МЗХ по подхода ЛИДЕР.

Изпълнителният директор (мениджъра) се избира и назначава от УС и може и да не е член на СДРУЖЕНИЕТО.

Изпълнителният директор (мениджъра):

1. Осигурява изпълнението на решенията на Управителния съвет;
2. Изготвя и предлага за приемане от УС перспективна и годишна програма за работа на СДРУЖЕНИЕТО и годишен проекто-бюджет;
3. Организира набирането на средства за дейността на СДРУЖЕНИЕТО;
4. Сключва трудови и граждански договори и ръководи административния персонал на СДРУЖЕНИЕТО;
5. Решава въпроси, които в съответствие с Устава на СДРУЖЕНИЕТО му бъдат възложени от УС;

2. Описание на процеса на разработване на стратегията – методология и подход

2.1.Описание на процеса – подход и стъпки:

Процесът на разработване на стратегията премина през няколко взаимосвързани етапа. Процесът на разработване на стратегията бе подпомогнат от дейностите в изпълнение на Проект № 431-2-03-6/16.09.2008г. „Придобиване на умения и постигане на обществена активност за потенциална местна инициативна група на територията на общините Троян и Априлци”, с изпълнител Сдружение „Местна инициативна група – общини Троян и Априлци”.

Процесът на разработване на стратегията включва няколко етапа:

- Идентифициране на всички заинтересовани страни от територията на МИГ;
- Провеждане на публични събития- работни срещи, дискуссионни срещи, форум-срещи;
- Провеждане на обучения за екипа, ангажиран в разработването на СМР.
- Формано приемане на стратегията от върховния орган на МИГ.

На първо място бяха идентифицирани всички заинтересовани лица от територията на „Местна инициативна група Троян и Априлци” и бе определено тяхното участие и влияние върху процесите на територията на бъдещата МИГ. Бе стартирана и поддържана ежедневна комуникация, по време на която от страна на екипа на проекта се представяше специфична

проектна и програмна информация, както и информация относно възможностите за бъдещата стратегия за местно развитие и работа на МИГ. От заинтересованите лица, под формата на дискусии лице в лице и попълване на анкети се връщаше информация относно конкретните местни потребности и възможности за развитие, както и потенциални рискове и заплахи. Освен това бяха идентифицирани следните информационни източници, които бяха използвани при изготвянето на стратегията - регионалните планове за развитие - плана за развитие на Общините Троян и Априлци за периода 2007 - 20013 година, беполучена информация от ТД Бюро по труда – гр.Троян, Национален статистически институт, Областна дирекция «Земеделие», гр. Ловеч.От Сдружение с нестопанска цел «Уест», гр. Брезник бе извършен териториален анализ и анализ на социално-икономическото състояние на територията и бяха заложиени приоритети за периода на СМР.

За да се гарантира диалога и активността на местното население бяха проведени общо 14 броя дискуссионни срещи, поредица от индивидуални и групови работни срещи с местното население, кметове и кметски наместници по населени места. На проведените събития бе разяснена и предоставена информация относно бъдещия МИГ и СМР. Под формата на дискусии **бяха формулирани силните и слабите страни на територията на МИГ, както и възможните рискове и заплахи.**

На следващия етап – в процеса на разработване на СМР бяха проведени общо 10 форум-срещи, шест от които през първия етап на проекта, две – през втория етап и две – през третия етап. На форум-срещите последователно бяха обсъдени и дискутирани въпроси, свързани с **формулиране на тема, визия и основна цел на СМР, основни приоритети и приложими мерки по стратегията.** Използвайки методите на Форум-процеса бяха обсъдени дискутирани различни гледни точки и предложения за проектни идеи, които впоследствие оформиха СМР в настоящия вид.

В проведените публични събития се включиха общо над 270 души /представлите на местната власт, читалищни уредници, училищни настоятели, участници в предишни обучения по инициативи на консорциума, неформални лидери, потенциални участници в работните групи, които ще оформят стратегията и други/.

За повишаване на знанията и компетенциите на екипа отговорен за оформянето на крайния вариант на СМР на бъдещия МИГ- Троян и Априлци бяха проведени два двудневни обучителни модула. На обученията бяха разгледани въпроси, свързани с Общата селскостопанска политика и подхода ЛИДЕР, управление на грантови схеми, роля и място на местните инициативни групи, работа в екип, комуникативни и презентационни умения. На втория учебен модул участниците концентрираха своето внимание върху пакета от приложими мерки по СМР, минимални стойности на проектите, очакван брой проекти по отделните мерки, максимален публичен принос по отделните мерки. Бе обсъден и работен вариант на индикативната таблица към СМР, както и процедурите за набиране и избор на проекти към СМР.

Приетият вариант на СМР бе финализиран от наетия външен експерт по проекта - група 2 и предложен за окончателно обсъждане, корекции и приемане с цел кандидатстване по първата покана за избор на МИГ по подхода ЛИДЕР.

На 14.05.2010 година стратегията бе формално приета на състояло се Общо събрание на сдружението.

Проведено Общо събрание на МИГ за приемане на СМР и за промяна на обстоятелствата,

14.05.2010 г., гр. Троян

2.2.Списък на партньорите и тяхната роля в разработването на стратегията

Сдружение „Местна инициативна група – общини Троян и Априлци” е изпълнител на проекта. Дейностите по проекта се осъществяват в тясно партньорство с общините Троян и Априлци /представител на двете общини е Община Троян/, представител на бизнеса е Държавно предприятие „Експериментална база към Института за планинско животновъдство и земеделие”/ИПЖЗ/–гр.Троян.

Общините Троян и Априлци оказаха съдействие при разработването на настоящата стратегия в частта, отнасяща се до избора на мерки по трети приоритет – подобряване качеството на живот в селските райони и разнообразяване на икономическите дейности. За целта, при формулирането на специфичните цели на стратегията бяха взети под внимание цели, заложи в Регионалните планове за развитие на двете общини през периода 2007 – 2013г. От двете общини ни беше предоставена информация данни, които бяха включени в аналитичната част на стратегията.

ИПЖЗ – гр.Троян взе участие в разработването на мерките по Приоритет 1 – подобряване конкурентноспособността в земеделския и горски сектор.

Представители на партньорските организации взеха участие и подпомогнаха организирането и провеждането на информационните и обучителни събития, предшестващи изработването на стратегията.

2.3.Консултанти и фасилитатори – вътрешни и външни, участвали в разработването на стратегията:

За изработване на СМР и за изпълнение на дейностите по проекта са наети експерти от одобрения списък в Министерство на земеделието и храните, както следва:

- Веселин Стойков – експерт –I-ва група – модератор на процеса;
- Цветан Цонев – експерт II-ра група – по разработване на СМР;
- Николета Ефремова – експерт III-та и IV-та група – по административно устройство, подготовка и провеждане на обучения.

Допълнително, за осъществяване на проучванията за целите на СМР бе наето Сдружение с нестопанска цел „Уест”, гр. Брезник.

Подготовката на СМР бе подпомогната и от сформирана неформална Работна група, с ключови представители на местната общност. Работната група подпомогна изработването на СМР, преди последната да бъде предложена за публично обсъждане на предвидените за целта форум-срещи.

3. Описание на ситуацията

3.1.Събрани и оценени данни за територията (социални, икономически, природни и материални ресурси и т. н.):

Анализът на територията включва преглед на всички данни относно социалните, икономическите, природните, човешките и материалните ресурси, с които разполага бъдещата местна инициативна група за територията на общините Троян и Априлци и които са от ключово значение за изграждане на адекватна стратегия за местно развитие, отчитаща реалната ситуация откъм възможности, заплахи, плюсове и минуси, проблеми и тенденции.

В основата на анализа стои идеята за развитието на територията според нейните специфични възможности, потенциал и ресурси – използвани, недотам оползотворени и такива, които все още остават пренебрегнати, с цел постигане на заложените цели в стратегията.

Анализът има за цел да съхрани и доразвие всички положителни тенденции в социалния и икономически живот на целевата територия.

За изготвянето на анализа са използвани следните информационни източници: Общински план за развитие на община Троян за периода 2007 – 2013 година, Общински план за развитие на община Априлци за периода 2007 – 2013 година, Междинна оценка на Общинския план за развитие на община Троян за периода 2007 – 2013 година, Национален статистически институт, ТД «Бюро по труда» - гр.Троян.

3.2.Описателен анализ на социално-икономическата ситуация (тенденции за последните 10 години):

Географски

Климатът на територията на МИГ е типичен умерено континентален, с ясно изразени четири годишни времена, характеризира се с мека и влажна зима и топло, но не горещо лято. По този начин целогодишно са налични благоприятни условия за туризъм. Във високите части на Предбалкана и особено в Стара планина се проявява планински климат. Там намаляват средногодишните абсолютните температури. Увеличават се валежите и снежното задържане. Средната годишна месечна температура е около 10-12 градуса. Особено голямо значение за развитието на земеделието има почвеното разнообразие. За района са характерни преди всичко кафявите горски, сивите горски и планинско-ливадните почви. Планинско-ливадните почви са с бонитетен бал 60 – 75, а сивите горски – с бонитетенбал 70 – 80. Дълбочината на хумусния хоризонт е 25 – 40 см. Съдържанието на хумус е 2-3 %. По механичен състав почвите са пясъчливо-глинести. Реакцията на почвите е от слабо кисела до кисела. Подходящи са за отглеждане на редица култури, но най-вече трайни насаждения.

Максималните средни месечни суми на валежите са 120-130 литра на квадратен метър. Средният максимален брой дни с валежи е през месеците май и юни – по 10-15 дни. Минималният брой дни с валежи е през месеците септември и октомври – по 5-6 дни.

Част от територията на двете общини е включена в Натура 2000. В района се намират най-високият старопланински връх Ботев (2376 м) и уникалният по своята форма и красота връх Мара Гидик, части от Национален парк „Централен Балкан” и намиращите се в него резервати „Стенето”, „Джендема”, „Северен Джендем” и „Козя стена”.

Районът е сравнително богат на водни източници. Хидрографската мрежа обхваща: язовир „Сопот”, реките Бели Осъм, Черни Осъм, Видима с притоци Острешка и Зла река, Топля и топли минерални извори.

Културни

Районът е изключително богат на културни забележителности и събития, което обяснява развитието на културния туризъм. Тук се намират поредица от манастири, музеи и исторически забележителности. (Вж. Приложение 3).

На територията на общините се провеждат значителен брой празници и фестивали, които са характерни и традиционни за района (Вж. Приложение 4).

На територията на региона действат 23 читалища като всяко едно от тях упражнява дейности, свързани с библиотечно обслужване. Дейността им обхваща направленията:

1. Библиотечна дейност.
2. Организация на местни празници, обичаи и традиции, организиране на литературни четения и представяне на нови книги.
3. Участие на художествените колективи в конкурси, фестивали, събори и Традиционния празник на сливата и троянската сливова ракия.
4. Работа на читалищните ръководства по проекти.

Характерно за района е и производството на занаятчийски изделия и периодично провеждане на изложби на занаятите, развитие на художествената самодейност, в т.ч. детската, развитие и популяризиране на художественото изкуство, в т.ч. провеждане пленери на художници, детското творчество чрез тематични конкурси и изложби.

Юридическите лица от нестопанския сектор, които осъществяват активна дейност са: Сдружение „Българка”, Сдружение „Съвет по туризъм –Троян”, Фондация „Априлци”,

неправителствени организации в областта на спорта. Основната дейност на тези юридически лица е насочена към работа с деца, младежи, възрастни хора и подпомагане на хора в неравностойно положение. На територията на двете общини съществуват и редица неформални организации в областта на туризъм, занаяти, зимни спортове, конен спорт, мотоспортове, животновъдство, овощарство и пчеларство, които се оглавяват от неформални лидери.

Основната част от населението е представена от т.н. „балканджий“, които се характеризират като работливи, предприемчиви и смели хора.

Икономически

По данни на Териториално статистическо бюро – Ловеч за 2007 г. (не са обработени по-нови данни) средномесечният брой на заетите лица на територията на Община Троян е 12318 човека, а за Община Априлци – 1110 човека. Най-голям дял - 55% от средносписъчния брой на заетите лица е в преработващата промишленост, следван от търговия, ремонт и техническо обслужване - 12%; на трето място се нареждат образованието - 7% и операциите с недвижимо имущество и бизнес услуги.

Най-висок процент – 53% е населението в трудоспособна възраст, следвано от населението над трудоспособна възраст – 38%. В под трудоспособна възраст е 9% от населението. Равнището на безработица в района е както следва: 4,37% за Община Троян и 7,82% за Община Априлци.

На територията на двете общини функционират около 3 600 малки и средни предприятия в частния сектор, от които: в преработващата промишленост – около 2000 предприятия, в търговия и услуги – около 430 в хотелиерство и ресторантьорство – около 250.

Най-голям дял (88%) от фирмите, осъществяващи дейност на територията на са микро-предприятия с брой на заетите до 10 човека. Най-малък е дялът на големите предприятия (0,38%) с брой на заетите над 250 човека. Останалата част 11,62% са малките и средните предприятия, съответно с брой на заетите от 10 до 49 човека и брой на заетите от 50 до 249 човека. Разпределението им по отрасли е следното:

Най-голям дял (41.39%) заемат фирмите осъществяващи дейност в търговията, ремонт на автомобили, лични вещи и стоки за домакинството, следвани от фирмите, осъществяващи дейност в преработващата промишленост (22.84%) и хотелите и ресторантите (8.71 %).

От производствените предприятия най-голям е дялът на стопанските субекти, заети с производство на дървен материал и изделия от него, а най-малък е дялът на предприятията заети с полиграфическа дейност и изработване на изделия от хартия и картон.

Най-голям дял от общият обем приходи представляват приходите от производството на дървен материал и изделия от него, следвани от приходите от производство на химически и фармацевтични продукти.

Туризъм

Туризмът е съществен елемент от прилагането на принципите за устойчиво развитие на територията, инструмент за допълнително оживяване на икономиката и възможност за разкриване на нови работни места в сферата на услугите.

Осигуреността на различните по характер туристически ресурси даде възможност да се развият разнообразни форми на туризъм.

Туристическите ресурси и провежданата политика за ефективното им използване за целите на социално-икономическото развитие на общината са факторите за развитие на определени туристически дейности като: туроператорска и туристическа агентска дейност, хотелиерство и ресторантьорство; туристическа реклама, обмен на валута и др.

³Туристическата инфраструктура (в частта ѝ средства за подслон и места за настаняване) включва значителна материална база. На територията на общината към 01 януари 2010 г. са категоризирани 230 средства за подслон и места за настаняване с общо 3013 легла, в т.ч. 15 хотела, 1 вилно селище, 13 семейни хотела, 8 почивни станции, 4 пансиона, 48 къщи и др. Съществува и ведомствена база с над 500 легла, които не са със свободен достъп, поради което не се категоризират.

³ Междинна оценка на Общинския план за развитие на Община Троян за периода 2007 – 2013 година

Динамиката в развитието на хотелската база и броя на леглата в нея бележи тенденция на постоянно нарастване. Така броят на средствата за подслон и местата за настаняване се е увеличил от 128 броя (2004 г.) на 230 броя (2010 г.), а на леглата – съответно от 1844 бр. на 3013 бр. През последните няколко години все повече жители на общината осъзнават ползата от предоставяне на свободния жилищен фонд за нуждите на туризма.

Качествената характеристика на средствата за подслон и местата за настаняване показва, че на този етап преобладават нискокатегорийните (еднозвездни и двузвездни) хотели, къщи, хижи и др. Те са ориентирани към сегмента от по-неплатежоспособни туристи.

С утвърждаването на туризма като приоритетно направление, инвестиционната политика в сектора се ориентира и към изграждане на висококатегорийни средства за подслон – три- и четиризвездни хотели (над 50 легла) и къщи с по-голям леглови капацитет. Ориентацията към изграждане на малки семейни хотели, предлагащи и условия на домашен уют е друга положителна тенденция в развитието на туристическата инфраструктура.

Другият важен елемент на туристическата инфраструктура са заведенията за хранене и развлечения. Те са 197 бр. към 01 януари 2010 г., от които най-голям е броят на питейните заведения и най-вече кафе-аперитивите. Почти са ликвидирани заведенията, разположени в преустроени гаражни помещения, на много други се извършиха реконструкции и разширения, с което значително се подобри интериора. Преобладават обектите с капацитет до 50 места и категория “две звезди”. През последните години значително се увеличиха ресторантите и заведенията за топли закуски.

Разширяването на туристическата инфраструктура в общините Троян и Априлци логично е съпроводено с тенденция на нарастване броя на туристите. Ако община Троян през 2005 г. е била посетена с цел туризъм от 50 хил. души, то през 2009 г. туристите са 85 хил. души. По същия начин и броят на чуждестранните туристи се е увеличил, които от 3 хил. души през 2005 година достигат до 4.5 хил. души през 2009 г.

Селско стопанство

По данни от ОД „Земеделие” – Ловеч, на територията на МИГ функционират общо 4 344 земеделски стопанства⁴, от които 864 бр. са на територията на Община Априлци /с ИЗП 8161 дка/, а 3 480 бр. – на територията на Община Троян /с ИЗП 78 987 дка/.

Преобладават дребните стопанства, които обработват площи с размер до 10 дка, предимно за задоволяване на личните потребности от земеделски продукти. През периода 2007 – 2009 година се наблюдава тенденция към уедряване на стопанствата, съпроводено със закупуване и наемане на земя и драстично намаляване на малките стопанства, по-голяма част от които преустановяват дейността си.

В Приложение 5 е представена справка за селскостопанския фонд по общини за стопанската 2008/2009 година. От справката е видно, че с най-голяма площ на територията на МИГ са високопланинските ливади и пасища, които съдържат висок потенциал за развитието на екологосъобразно пасищно животновъдство. На второ място по площ са трайните насаждения, следвани от зърнените и технически култури. С най-голям процент от трайните насаждения са сините сливи и джанки, следвани от ябълки и круши. През последните години се наблюдава завишено търсене повиен интерес към малини и арония. Наличието на територията на фирми за закупуване и замразяване на пресни плодове /Ленокс Фроузън Фууд и др./ създават благоприятни предпоставки за разширяване производството от трайни насаждения, основно сини сливи и малини.

Животновъдният сектор основно е представен от овцевъдство, говедовъдство и козевъдство. Съотношението на тревни площи към ниви до голяма степен определят екстензивния характер на земеделието и специализацията в говедовъдство, овцевъдство и козевъдство, базирани на производството на сено от естествените ливади и ползване на значителния размер мери и пасища. Изключение е дейността на угоителния комплекс в Дълбок дол, в който през 2004 г. са отглеждани 71% от общия брой на свинете и 29% от общия брой на говедата в общината. Останалата част от животните се отглеждат в

⁴ Данните са от преброяване на земеделските стопанства през 2003г.

дребните фамилни стопанства и в някои от земеделските кооперации. В гр. Априлци функционира успешно кооперация на овцевъди "Бъзов дял".

В резултат от реформите в селското стопанство, в последните 15 години е налице значителен спад в поголовието на селскостопанските животни, главно в овцевъдството (4,5 пъти) и в говедовъдството (2,3 пъти). Намаленото поголовие в овцевъдството се компенсира до известна степен от увеличения брой на козите, предпочитани за отглеждане от дребните стопани, при по-примитивни условия и по-малко разходи. В някои землища (Бели Осъм, Дебнево, Добродан, Ломец) броят им надвишава този на отглежданите овце.

Инфраструктурни

Районът се характеризира с добре развити транспортно – комуникационна, съобщителна и водоснабдителна инфраструктура. Все още не е решен проблема с канализационната мрежа и пречистването на отпадъчните води. Общественият превоз на пътници от областния център до двете общини, както и между двете общини, се осъществява ежедневно посредством автобусен транспорт. За превоз на пътници между градовете Ловеч и Троян е предвиден и жп транспорт. Град Троян е крайна точка на жп линията Левски - Троян, чрез която се свързва с националната жп мрежа. Транспортните връзки между общинските центрове и населените места са също добре развити като превоза на пътници се осъществява ежедневно посредством автобусни превози. Основен превозвач е фирма "Троян-Автотранспорт" АД, която е с над 50% държавно участие. Частният сектор навлиза бавно в пътническите превози поради занижен интерес. Товарният транспорт, в т.ч. автомобилният и жп транспорт също е добре развит. Участието на частния сектор в автомобилния транспорт е 80% и само 20% е участието на държавни фирми.

Пътната инфраструктура е изградена от третокласна и четвъртокласна пътна мрежа, местни пътища, земеделски и горски пътища. Географското положение на района създава добри транспортни връзки със столицата и други по-големи градове като Плевен, Велико Търново, Габрово и др. В непосредствена близост до община Троян минава трасето на първокласен път I-4, с европейска категоризация E-772, по направление София – В. Търново – Варна. През Троянския проход минава шосеен път за Южна България. Съществуващ проблем е поддържането на IV-класната пътна мрежа тъй-като общините не са в състояние да финансират реконструирането на цялата мрежа.

Наличие на работна ръка

Основната работна ръка е осигурена от района на двете общини, като има тенденция за увеличаване на приходяща работна ръка от полските райони на Централна Северна България.⁵ Равнището на безработицата е 10,65% при 10,26% средно за страната. За сравнение през 2008 г. равнището на безработицата е било 4,51%, което е било 1,4 пункта под средното за страната.

От общия брой регистрирани безработни 49% са жени, 10% са младежи до 29 г., 4% са с намалена трудоспособност. От всички регистрирани безработни 15% са продължително безработни над 1 година, от тях 62% са на възраст над 50 г.

Процесите на реструктуриране на производствени фирми на територията на община Троян, намаления обем на работа в малките и средни предприятия и услугите доведе до срив на пазара на труда, където за едно работно място кандидатстват 15-18 лица. Увеличи се социалното напрежение в общината, както и случаите, в които семейства изпаднали в състояние на безизходица се обръщат към администрацията за помощ и съдействие.

Мобилни оператори и интернет доставчици

Цялата територия е покрита от мобилни мрежи на трите мобилни оператора – Мобиком, Мобилтел и Глобул. В двете общини е осигурен интернет достъп, но предимно по комутируеми линии. Интернет доставчик за община Троян са Оптиспринт и Сити нет, а за община Априлци – фирма „НИСОН“ ООД. В процес на изграждане е оптична мрежа за предоставяне на комуникативни услуги – интернет, кабелна телевизия и локална връзка между обекти.

Водоснабдяване и канализация

⁵ По данни на Дирекция „Бюро по труда“, гр. Троян

В района има добре изградена водоснабдителна и водопреносна мрежа, която посредством магистрални водопроводи и вътрешни разпределителни мрежи осигурява водоснабдяване на всички населени места. На територията на град Троян има частично изградена канализационна мрежа, която се нуждае от реконструкция и ремонт, докато в другите населени места няма изградена канализационна мрежа. Изградена е и функционира Пречиствателна станция за отпадъчни води за гр. Троян, а в останалите населени места такава липсва, което е сериозен инфраструктурен и екологичен проблем.

Електрификация

Има добре развита електроразпределителна мрежа, която осигурява захранването с ел. енергия на всички населени места. В момента има 5 действащи ВЕЦ и един е в процес на изграждане.

Банкови офиси

На територията на двете общини има банкови офиси на почти всички регистрирани в България Банкови институции: УникредитБулбанк, Първа Инвестиционна Банка, Общинска Банка, ПиреосБанк, Прокредитбанк, SG Експресбанк, Юнионбанк, Банка Алианц, ОББ, Райфайзенбанк, Юробанк, Банка ДСК.

Административни

Двете общини се намират в Северен Централен район и са съставни общини на Област Ловеч. Обхващат 42 населени места, от които 2 града – Троян и Априлци и 40 села. Административното обслужване на населението се осъществява от двата общински центъра – Троян и Априлци. Управлението в двете общини се осъществява от Кметове и специализирана администрация. Законодателен орган са Общинските съвети.

Областният център – гр. Ловеч се намира в северна посока от двете общини, на разстояние съответно 35 километра от гр. Троян и 45 километра от община Априлци (кв. Ново село).

В община Троян се намира и функционира поделение на Министерството на земеделието и храните – Общинска служба „Земеделие и гори“, която притежава офис и в община Априлци.

Демографски

⁶Извършеният ретроспективен анализ на демографското развитие по години на преброяване показва, че населението нараства непрекъснато до 80-те години на ХХ в. Най-голям е прирастът около средата на века, след което темпът на нарастване постепенно спада, но запазва положителната си стойност. Намаление на населението се наблюдава през периода 1975-2001 г. в резултат на неблагоприятните демографски процеси (отрицателно естествено възпроизводство и миграции), като отрицателният прираст е по-висок за селата. Аналогично е развитието и на общините Троян и Априлци. За гр. Троян намалението на неговото население започва по-късно – след 1985 г. (със средногодишен прираст под -1%), докато селското население намалява през целия изследван 50-годишен период (със средногодишен прираст от -1,0% до -2,4%). За периода селското население на общината е намаляло два пъти и почти толкова се е увеличил броят на населението на гр. Троян.

Естествено и механично движение

Естественото движение е един от основните компоненти, оказващи влияние на динамиката на населението и неговата структура по възраст. През 2003 г. в община Троян са родени 240 деца. За последните години броят на родените варира в диапазона 250-300 деца. *Коефициентът на раждаемост* (живородени деца на 1000 д. от населението) през 2003 г. е 6,7‰. Тенденцията в развитието на раждаемостта показва запазване на нейните стойности с незначителни колебания. *Смъртността* е със значително по-високи стойности от раждаемостта. През 2003 г. тя е 17,4 на 1000 д. от населението (626 д.) на общината. В сравнение с предходните години не се наблюдават големи изменения в общата смъртност на населението, като коефициентът е по-висок

⁶ По данни от общинския план за развитие на Община Троян за периода 2007 – 2013 г.

при селското население (24,7% – 2003 г.), отколкото при градското (13,2%). Формиралата се неблагоприятна възрастова структура на населението на селата е в основата на високите стойности на показателя за обща смъртност, които са значително над средните за страната. Прирастът в община Троян през последните години се движи в диапазона от -7,4% до -13,2%, като през 2003 г. неговата стойност е -10,8%. В гр. Троян естественият прираст е -5,6%, а в селата на общината е -19,6%. *Механичният прираст* е отрицателен (-102 д.). В сравнение с предходни години механичното движение на населението на общината е по-слабо изразено.

Структури на населението

Измененията в броя на населението на общината са свързани с неговата *възрастова структура*. За периода 1999-2003 г. се очертава постепенно намаление на броя и дела на лицата под 15 г. Контингентите във възрастовата група 15-64 г., от която основно се формира работната сила, намаляват абсолютно, но запазват относителния си дял (около 66,5% от общото население). Увеличава се дялът на възрастното население (на 65 и повече години).

Други

На територията на двете общини има сравнително облекчен достъп до предлаганите услуги. В центровете за услуги и информация за гражданите и бизнеса се предоставят над 100 вида услуги в сферата на административното обслужване, строителство, икономически дейности, туризъм и др. Двете общини разполагат с интернет страници, които съдържат актуална информация.

3.3. Анализ на силните и слаби страни, възможностите и заплахите и анализ на проблемите:

Силни страни	Слаби страни
Природни и културно-исторически дадености	Отрицателен естествен прираст, застаряване на населението в селата
Близост до основни транспортни артерии	Висок дял на безработни жени и лица с ниско образователно равнище и ниска квалификация
Работещи малки и средни предприятия	Изразен процес на миграция при младите хора: от периферията към центъра; от района към големите градове в страната; към чужбина
Традиции в занаятите – керамика, дървообработване, пирография, тъкачество, бакърджийство, ракиджийство и други	Недостиг на човешки ресурси в туризма, недостатъчен професионализъм на наличния персонал
Популярност на района с определени “запазени марки” (троянска сливова ракия, троянска керамика, мебели и други)	Неразвити икономически отрасли, липса на квалифицирани кадри, нискотехнологични производства
Сравнително ниска степен на безработица – предприемчиво и икономически активно население	Ниски доходи на населението
Благоприятни природо-географски дадености за развитие на различни видове туризъм (спа-, ловен-, планински-, културен-, екстремн- и други)	Смесени паралелки в селата и като резултат – понижено качество на учебния процес
Наличие на високотермални минерални извори	Недостатъчни възможности за спорт, отдих, развлечения и осмисляне на свободното време на ученици и младежи
Национално училище за планински водачи	Нисък относителен дял на обработваемата земя – наклонени и труднодостъпни земеделски и горски терени
Наличие на разнообразна по тип леглова база – предпоставка за развитие на туризма	Невъзможност за адекватно образование на кадри за занаятите
Традиции и подходящи условия за	Неконкурентноспособни производствени

<p>развитие на планинско животновъдство, земеделие и овощарство</p> <p>Наличие на Институт по планинско животновъдство и земеделие</p> <p>Наличие на функциониращи неправителствени организации в района</p> <p>Благоприятни условия за производство на екологично чисти продукти (млечни продукти, мед и други)</p> <p>Чисти почви и сравнително ограничен размер на площите, засегнати от ерозия</p> <p>Богат културен календар и действащи читалища, развиващи предимно самодейността</p> <p>Наличие на подходящи условия за използване на алтернативни енергийни източници (слънчева енергия, вятър)</p>	<p>предприятия</p> <p>Липса на площи и терени за нови инвестиции</p> <p>Липса на площи за паркови места и детски площадки</p> <p>Недостатъчен административен капацитет за изработване и изпълнение на проекти</p> <p>Висока степен на недоверие от страна на населението към европейските програми и проекти</p> <p>Липса на приемственост в различните икономически отрасли</p> <p>Липса на мотивация в младите хора да живеят и работят в района</p> <p>Липса на подходящи места за осмисляне свободното време на младите хора</p> <p>Липса на елементарни битови условия в малките населени места</p> <p>Липса на достатъчно създадени и неефективни сдружения на производители</p> <p>Недостатъчно последващи залесителни дейности след осъществени сечи в горски терени</p> <p>Недостатъчно добре развита и амортизирана инфраструктура – пътна мрежа, водоснабдителна и канализационна мрежа (наличие на канализация само в гр. Троян)</p> <p>Недостатъчно развити комуникации – липса на достъп до интернет в малките населени места</p> <p>Непривлекателна градска среда в малките населени места</p> <p>Липса на основни битови услуги в малките населени места</p> <p>Лошо транспортно обслужване между населените места в района</p> <p>Недостатъчно лекарски практики и липса на аптеки в по-голямата част от селата</p> <p>Амортизирана материална база на читалищата, остарял библиотечен фонд, липса на квалифицирани кадри в областта на изкуствата</p> <p>Слабо развита туристическа анимация и атракции</p> <p>Наличие на нерегламентирани сметища</p> <p>Отдалеченост от националната газопреносна мрежа</p>
<p>Възможности</p>	<p>Заплахи</p>
<p>Наличие на източници за финансиране в подкрепа на местното развитие</p> <p>Подобряване на средата за развитие на микро-, малки и средни предприятия</p> <p>Достъп на български производители до пазара на Европейския съюз</p>	<p>Промени в климата</p> <p>Навлизане на некачествени и евтини стоки на пазара, застрашаващи занаятчийството и местните производства</p> <p>Динамично законодателство</p> <p>Липса на национална политика в защита на</p>

<p>Развитие на биологично производство на земеделски продукти</p> <p>Повишен интерес на туристическия поток към спа-, ловен-, културен- и селски туризъм</p> <p>Развитие на анимация и атракции в селския туризъм</p> <p>Развитие на информационните и комуникационните технологии</p> <p>Подкрепа за използването на възобновяеми енергийни източници</p>	<p>интересите на земеделските производители</p> <p>Промени в политиката след избори: местни и парламентарни</p> <p>Липса на национална политика за опазване на културно-историческите ценности</p> <p>Своевременно приваждане в съответствие с Европейските норми и изисквания</p> <p>Обезлесяване, в резултат на интензивни сечи</p> <p>Деградация (самозалесяване) на пасищата и ливадите</p> <p>Влошаване на качествата на природната среда, в следствие развитие на туризма и урбанизацията</p>
--	---

Анализ на проблемите:

След като бяха идентифицирани силните и слаби страни, възможностите и заплахите, преди да се очертаят основните цели и приоритети на стратегията, могат да бъдат открити следните по-важни проблеми:

По отношение на **индустрията** се наблюдава спад в търсенето, следствие на световната икономическа криза, липса на адекватно планиране (средносрочно и дългосрочно) при управлението на фирмите, необходимост от финансиране и в същото време свиване на кредитирането, остра нужда от пазари. Засегнати от кризата са структуро-определящи предприятия, част от които са напълно ликвидирани или преструктурирани с тенденция към ликвидирване. Малките и средни предприятия загубиха голяма част от пазарите си и се принудиха да пуснат работниците си в платени и неплатени отпуски. Значителна част от работещите в тези фирми изпаднаха в невъзможност да удовлетворяват и най-елементарните си потребности, особено дължниците на банкови кредити. От друга страна работодателите, поставени в тежки икономически условия не внасят осигуровки на работниците си, което прави невъзможно изплащането на обещанията за безработните.

Във връзка с развитието на **селското стопанство** следва да се отбележи, че въпреки наличния потенциал и подходящи условия за отглеждане на трайни насаждения, развитие на животновъдството в млечно- и месодайно направление, все още са недобре развити производството на месо и месни произведения и производството на мляко и млечни произведения. Включването на производството на мляко и млечни продукти в съответствие с новите предизвикателства и стандарти на Общността, върху които се фокусира ПРСР, говори само по себе си за необходимостта от адекватни действия в тази посока от страна на бъдещия МИГ-Троян и Априлци. Други проблеми на сектора са: тенденция за намаляване на засяваните площи – не се прилагат научни агротехнически мероприятия, унищожени са поливни съоръжения, недостатъчна и морално остаряла е техника за обработка на земята, непродуктивна е възрастта на трайните насаждения, Съществуващите овощни градини са стари, амортизирани, недобре поддържани; липсват инвестиции за създаване на нови насаждения. Ливадите и пасищата са с влошен състав на тревостоя, недобре поддържани, в повечето случаи обрасли с нежелана храстовидна и дървесна растителност.

Условията за получаване на кредити по различни фондове са утежнени и в повечето случаи неизпълними от фермерите, влошено е състояние на тревния състав на ливадите, липсват сигурни и регламентирани пазари; и на последно място, но не по важност - населението в селата, респ. на заетите в земеделския сектор, е застаряващо и намаляващо.

Посочените до момента проблеми в индустрията и селското стопанство обуславят включването в Стратегията за местно развитие на МИГ Троян и Априлци на мерки 121, 123, 311 и 312.

За по-рационалното използване на научния потенциал в земеделския сектор е предвидена за изпълнение и мярка 111 от ПРСР.

Мерки 223 и 226 са приоритетни по втора ос – опазване на околната среда. Територията на общините е с висока леситост и е със среден риск от ерозия, но има голям процент изоставени земи, за които е приложима мярка 223. Територията на МИГ е с висока степен на риск от пожари. В този смисъл въвеждането на превантивни дейности е релевантна мярка за МИГ.

Що се отнася до **традиционните занаяти**, такива с туристически потенциал, които и в момента се практикуват в региона са дърворезба, тъкачество, сарачество, ковачество, плетачество, пирография, кринарство, стругарство, дървопластика. С изключение на резбарството и стругарството, от другите занаяти са останали единични майстори, които вече са на възраст, а липсата на интерес от страна на младите хора постепенно води до тяхното замиране и в крайна сметка окончателно загубване. Това неминуемо ще се отрази на самобитността на региона като туристическа дестинация. Необходимо е да се проведе задълбочено проучване на възможностите за развитие на художествените занаяти, пазарното търсене и предлагане. Да се търсят възможности за повишаване интереса към практикуване на традиционни занаятчийски дейности. По тези причини екипът на МИГ Троян и Априлци предложи за изпълнение на мерките от ос 3 и по-специално 311, 312 и 313.

Друг изключително важен и същевременно проблемен сектор за местната общност е **туризма**. Проблемите тук са най-вече следните: туристическата инфраструктура в сравнение с конкурентни дестинации в страната в голяма степен е недостатъчна, остаряла, зле поддържана - лошо състояние или липса на указателни табели и информационни табла в туристическите центрове, в близост до атрактивните обекти и по основните туристически маршрути; спортните съоръжения са ограничени като брой и разнообразие; има изградени басейни, които са важен фактор за посещаемост, но в региона са крайно недостатъчни. В целия регион липсват въжени линии, които биха подобрили предлагането на зимен и летен планински туризъм.

Независимо от наличието на традиции в туристическото обслужване и известното гостоприемство сред местното население, професионалната квалификация и обслужването е на незадоволително равнище. Налице са сериозни проблеми, които пряко рефлектират върху качеството на продукта и конкурентноспособността на региона - слабо познаване на световния опит и тенденции в туризма, както и неговите специфични изисквания; недостатъчно внимание към психологическите аспекти на обслужването и „грижата за клиента“; ниска степен на самокритичност и ограничен интерес към иновации в туризма; слаба езикова подготовка на кадрите; липса на кадрова политика по отношение на подбора, обучението и перспективите за развитие на заетите в туризма; информацията, рекламата и културата на обслужването не отговарят на съвременните изисквания на туристите и посетителите; недостатъчно ефективни са информационните туристически структури. Отново множество причини, които водят към ос 3 и мерките свързани с развитие на дейности свързани с туризъм и обучение.

В сферата на **обучението и културата** материално-техническата база е остаряла, няма средства за ремонт и поддръжка. В читалищните сгради липсва техническо оборудване или то е напълно амортизирано. Читалищата почти не се използват през зимния период, поради липса на отопление. Не достига капацитет за разработване на проекти по европейски програми. Не достигат или липсват квалифицирани кадри за

разкриване на кръжоци и школи. Професионалното изкуство рядко стига до читалищните сцени дори на по-големите села. Учениците от селата учат в съседни неселени места, което поражда транспортни проблеми. Броят на децата в паралелките и детските градини намалява, което застрашава запазването на съществуващите образователни структури. Структурата на училищната мрежа зависи от неблагоприятните демографски процеси. Тя не е съобразена с изискванията на пазара на работната ръка.

Съществуващата **спортна база** на територията на МИГ не може да удовлетвори нуждите на желаещите да спортуват, защото се намира в лошо състояние. Стадионите, тенис кортовете и другите спортни съоръжения са зле стопанисвани или не се поддържат. Отопление на спортните зали няма. Не всички училища имат физкултурни салони, други са неотоплени.

В отговор на проблемите в сферата на обучението, културата и спорта отново идват мерките от ос 3, поради което и са включени без изключения в настоящата СМР.

Поради факта, че **канализационната мрежа и водоснабдяването** не са изградени на много места, включително в ромските квартали, това води до замърсяване на подземните води.

Общините не разполагат с достатъчно собствени приходи за поддържане на **пътната инфраструктура**, а също и за подобряване облика и създаването на по-привлекателен вид на населените места. Този факт в голяма степен оказва отрицателно влияние върху успешното развитие на туристическия сектор. За тези цели ще бъдат прилагани мярки 321 и 322.

От анализа на показателите, които характеризират демографската ситуация на територията на МИГ и съпоставката им с тези за страната произтичат няколко основни извода:

Съществува **реален риск от обезлюдяване** на малките села, махали и отделни части на кварталите на града вследствие на демографския срив, което се отразява на социално-икономическото развитие на общината;

Една от демографските пречки за развитие на пазара на труда са **по-високия темп на намаляване на населението** на общината от средния за страната, **ниската гъстота и влошена възрастова структура**;

Развитието на производства, базирани на внедряване на **нови технологии** се затруднява не само по **икономически причини**, но и заради **не малкия брой лица с по-ниско образование**.

Неравномерното разпределение на населението в отделните населени места, съпроводено със съществена разлика и по други показатели поставят в по-неблагоприятно положение селата в сравнение с града.

Цялостната структура на стратегията ще се стреми да подпомогне разрешаването или поне смекчаването на демографските проблеми на територията, които са: сериозна миграция на млади хора и ниска раждаемост, които формират неблагоприятна възрастова структура на населението в почти всички селища на територията на МИГ; намаляване на населението в икономически активна възраст; неблагоприятните тенденции във възрастовата и образователна структура на работната сила; доминиращ брой регистрирани безработни без специалност и ниско образование; нарастване рисковата група на безработните младежи; нарастване групата на безработните над 50 години; циклична безработица – висок процент на регистрираните безработни за втори и трети път; прогресивно увеличение и висок процент на продължително безработните; активно сътрудничество с работодателите; недостатъчно използване на всички възможности за квалификация и преквалификация на безработни и заети; трайна диспропорция между търсенето и предлагането на работна сила; липса на сезонна заетост.

Силните страни на района, които бяха очертани в SWOT-анализа, възползвайки се от възможностите, които ни предоставя територията, ще допринесат за намаляване на съществуващите проблеми /посочени като „слаби страни“/ и степента на влияние на посочените по-горе отрицателни тенденции.

Подобряването на един от секторите с потенциал за развитие, посредством мерките на СМР ще окажат положително въздействие върху всички останали сектори, т.е стратегията във вида, в които е представена е характерна със своята мултифункционалност и взаимна свързаност между различните сектори и отрасли, характерни за района на МИГ.

При така направения анализ на територията, подкрепен с конкретни фактически данни, може да се направи извода, че територията е с висока степен на хомогенност по основните показатели, което гарантира успешното реализиране на Стратегията за местно развитие.

4. Цели на стратегията

4.1.Цели на стратегията и приоритети за развитие

Анализът на проблемите, възможностите за развитие на територията на МИГ и потенциалът, с който разполага района /посочен като „Силни страни“ в SWOT –анализа/, насочват въздействието на Стратегията за местно развитие за периода 2011-2013 год. към реализирането на следната

Основна стратегическа цел:

Превръщане територията на МИГ Троян и Априлци в привлекателен район от Централна Стара планина със съхранена природа, съчетал духа и традициите на балканджиите с модерна икономика и европейско качество на живот, развиващ екологосъобразно планинско животновъдство, земеделие и атрактивен туризъм.

Постигането на основната стратегическа цел ще се осъществи чрез реализиране на следните три приоритета:

Приоритет 1: Развитие на конкурентноспособни и основани на иновативни практики земеделие, горско стопанство и хранително-преработвателна промишленост.

Приоритет 2. Опазване на околната среда и природните ресурси на територията на общините Троян и Априлци.

Приоритет 3. Подобряване на условията и качеството на живот на територията на МИГ и диверсифициране на възможностите за заетост.

4.2. Обвързаност с цели в други планови и стратегически документи – местни, регионални и национални

Формулираните основна стратегическа цел и приоритети, свързани с подобряване качеството на живот в селските райони и диверсификацията на икономическите дейности, кореспондират и допълват целите, заложи в Общинския план за развитие на Община Троян 2007-2013 година, Общинския план за развитие на Община Априлци през периода 2007 – 2013 година, Програма на изпълнителната власт в община Троян за управление за срока на мандат 2007 – 2011 година, Програма за управление на община Априлци за периода 2008 – 2011 година.

Основната стратегическа цел на Стратегията за местно развитие на Троян и Априлци и приоритети са в съответствие с целите и приоритетите, залегнали в

Програмата за развитие на селските райони 2007 – 2013 година. По този начин стратегията за местно развитие ще подпомогне изпълнението и на Националния стратегически план за развитие на селските райони 2007 – 2013 година на територията на действие на МИГ.

4.3. Специфични цели

Стратегията за местно развитие на територията на общините Троян и Априлци предвижда изпълнението на следните **специфични цели** по приоритети:

Специфични цели по Приоритет 1 - Развитие на конкурентноспособни и основани на иновативни практики земеделие, горско стопанство и хранително-преработвателна промишленост:

Цел 1. Повишаване капацитета на заетите в земеделския сектор като се насърчи по-рационалното използване капацитета на местните научни звена и образователни институции за създаване на знания и умения за прилагане на перспективни технологии, използване на възобновяеми енергийни източници, съхранение и опазване на природните ресурси.

Цел 2. Модернизиране и обновяване технологичната база на предприятията в земеделския сектор за повишаване производителността на земеделските стопанства, подобряване качеството на земеделските продукти и постигане стандартите на Общността, свързани с опазване на околната среда и водите, качеството на суровото мляко и хуманно отношение към животните.

Цел 3. Модернизиране и повишаване ефективността в хранително-преработвателната промишленост за подобряване качеството и безопасността на храните.

Цел 4. Подобряване на цялостната дейност, икономическата ефективност и конкурентноспособността на предприятията в горската промишленост чрез по-рационално използване на производствените фактори, въвеждане на нови продукти, процеси и технологии.

Специфични цели по Приоритет 2 - Опазване на околната среда и природните ресурси на територията на общините Троян и Априлци:

Цел 1. Разширяване на устойчивото управление на земеделските земи и понижаване степента на деградационни и регресивни процеси на почвите в района чрез осъществяване на залесителни дейности.

Цел 2. Насърчаване на устойчивото управление на горите и земите, покрити с горска растителност чрез въвеждане на превантивни противопожарни дейности.

Специфични цели по Приоритет 3 - Подобряване на условията и качеството на живот на територията на МИГ и диверсифициране на възможностите за заетост:

Цел 1. Насърчаване диверсификацията на неземеделски дейности в земеделския сектор за повишаване доходите на населението чрез развитие на интегриран туризъм, популяризиращ местния бит, традиции и занаяти.

Цел 2. Подобряване икономическото състояние на населението чрез насърчаване и разнообразяване на възможностите за заетост в неземеделски предприятия, развитие и разнообразяване на туристическата инфраструктура и анимация.

Цел 3. Подобряване качеството на живот на населението чрез подобряване инфраструктурата, на социалните услуги, външния облик и естетизация на населените места в района на МИГ.

4.4. Цялостна стратегическа рамка

Стратегията за местно развитие на Сдружение „Местна инициативна група Троян и Априлци” е базирана на мерки, включени в Програмата за развитие на селските райони 2007 – 2013 година. Целите и приоритетните направления на стратегията за периода до 2013 година ще се реализират посредством прилагането на 10 /десет/ от мерките, залегнали в ПРСР, разпределени по трите приоритетни направления, както следва: три по изпълнение на Приоритет 1, две – по Приоритет 2 и пет – по Приоритет 3. Освен това, в СМР е заложена финансова помощ за реализиране на Мярка 421 - Междутериториално и транс-гранично сътрудничество и Мярка 431- Управление на местни инициативни групи, придобиване на умения и постигане на обществена активност на съответната територия за местните инициативни групи, прилагащи стратегии за местно развитие.

Мерките са посочени в цялостната стратегическа рамка в таблицата по-долу:

ЦЯЛОСТНА СТРАТЕГИЧЕСКА РАМКА

Приоритет/Цел/Мярка		Програмен период
ОСНОВНА СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ: Превръщане територията на МИГ в привлекателен район от Централна Стара планина със съхранена природа, съчетал духа и традициите на балканджиите с модерна икономика и европейско качество на живот, развиващ екологосъобразно планинско животновъдство, земеделие и атрактивен туризъм		
ПРИОРИТЕТ 1. Развитие на конкурентноспособни и основани на иновативни практики земеделие, горско стопанство и хранително-преработвателна промишленост		
Специфична цел 1. Повишаване капацитета на заетите в земеделския сектор като се насърчи по-рационалното използване капацитета на местните научни звена и образователни институции за създаване на знания и умения за прилагане на перспективни технологии, използване на възобновяеми енергийни източници, съхранение и опазване на природните ресурси.		
111	Обучение, информационни дейности и разпространение на научни знания	2011 – 2013г.
Специфична цел 2. Модернизиране и обновяване технологичната база на предприятията в земеделския сектор за повишаване производителността на земеделските стопанства, подобряване качеството на земеделските продукти и постигане стандартите на Общността, свързани с опазване на околната среда и водите, качеството на суровото мляко и хуманно отношение към животните.		
121	Модернизиране на земеделските стопанства	2011 – 2013г.
Специфична цел 3. Модернизиране и повишаване ефективността в хранително-преработвателната промишленост за подобряване качеството и безопасността на храните.		
123	Добавяне на стойност към земеделски и горски продукти	2011 – 2013г.
Специфична цел 4. Подобряване на цялостната дейност, икономическата ефективност и конкурентноспособността на предприятията в горската промишленост чрез по-рационално използване на производствените фактори, въвеждане на нови продукти, процеси и технологии.		

123	Добавяне на стойност към земеделски и горски продукти	2011 – 2013г.
ПРИОРИТЕТ 2. Опазване на околната среда и природните ресурси на територията на общините Троян и Априлци		
Специфична цел 1. Разширяване на устойчивото управление на земеделските земи и понижаване степента на деградационни и регресивни процеси на почвите в района чрез осъществяване на залесителни дейности.		
223	Първоначално залесяване на неземеделски земи	2011 – 2013г.
Специфична цел 2. Насърчаване на устойчивото управление на горите и земите, покрити с горска растителност чрез въвеждане на превантивни противопожарни дейности.		
226	Възстановяване на горския потенциал и въвеждане на превантивни дейности	2011 – 2013г.
ПРИОРИТЕТ 3. Подобряване на условията и качеството на живот на територията на МИГ и диверсифициране на възможностите за заетост		
Специфична цел 1. Насърчаване диверсификацията на неземеделски дейности в земеделския сектор за повишаване доходите на населението чрез развитие на интегриран туризъм, популяризиращ местния бит, традиции и занаяти.		
311	Разнообразяване към неземеделски дейности	2011 – 2013г.
Специфична цел 2. Подобряване икономическото състояние на населението чрез насърчаване и разнообразяване на възможностите за заетост в неземеделски предприятия, развитие и разнообразяване на туристическата инфраструктура и анимация.		
312	Подкрепа за създаване и развитие на микропредприятията	2011 – 2013г.
Специфична цел 3. Подобряване качеството на живот на населението чрез подобряване инфраструктурата, на социалните услуги, външния облик и естетизация на населените места в района на МИГ.		
313	Насърчаване на туристическите дейности	2011 – 2013г.
321	Основни услуги за икономиката и населението в селските райони	2011 – 2013г.
322	Обновяване и развитие на селата	2011 – 2013г.
ПРИОРИТЕТ 4. Разширяване възможностите за обмяна на опит и добри практики чрез развитие на междутериториалното и транс-гранично сътрудничество		
Специфична цел 1. Да се подпомогне развитието и реализирането на съвместни проекти с други сродни организации		
421	Междутериториално и транс-гранично сътрудничество	2012 - 2013
ПРИОРИТЕТ 5. Укрепване капацитета на сдружение „Местна инициативна група Троян и Априлци” за успешно изпълнение на СМР през периода 2011 – 2013 г.		
Специфична цел 1. Местна инициативна група Троян и Априлци да се развие като силна и ефикасно действаща структура на територията на двете общини		
431	Управление на местни инициативни групи, придобиване на умения и постигане на обществена активност на съответната територия за местните инициативни групи, прилагащи стратегии за местно развитие.	2011 - 2015

5. Описание на интервенции

5.1. Мерки и дейности

Цели на мярката

Основна цел:

Подобряване на човешкия потенциал в земеделието чрез разпространение на знания и усъвършенстване на уменията в областта на управлението и бизнеса, новите технологии, качеството и безопасността на продуктите, устойчивото управление на природните ресурси, включително изискванията за кръстосаното съответствие, възобновяемите източници на енергия и биологичното производство.

Подцели:

– по-рационално използване капацитета на местните научни звена и образователни институции за повишаване образователното равнище на заетите в земеделието и горския сектор;
– развитие на перспективни умения и трансфер на знания и умения в области, свързани с новите технологии, възобновяеми енергийни източници и др.

Обхват на мярката: цялата територия на МИГ-Троян и Априлци.

Допустими кандидати

Финансовата помощ се предоставя на организации, които провеждат курсове и информационни дейности и се определят като обучаващи организации.

За обучение чрез курсове и информационни дейности се финансират обучаващи организации, които са:

1. институции в системата на професионалното образование и обучение по смисъла на чл. 18, т. 1, 2, 5 и 6 от Закона за професионалното образование и обучение, които провеждат обучение по една или повече от специалностите, съгласно Приложения № 2;
2. висши училища, които провеждат обучение по една или повече от специалностите, съгласно Приложения № 3;

Всички кандидати се подпомагат, при условие че:

1. нямат изискуеми задължения към ДФ "Земеделие";
 2. не са в открито производство по обявяване в несъстоятелност или не са обявени в несъстоятелност;
 3. не са в производство по ликвидация;
 4. нямат изискуеми публични задължения към държавата;
 5. едноличните търговци, юридическите лица - търговци, и кооперациите са вписани в Търговския регистър към Агенцията по вписванията.
- Изискванията по т. 2 и 3 се отнасят за еднолични търговци и юридически лица, регистрирани по Търговския закон, Закона за кооперациите и Закона за юридическите лица с нестопанска цел.

Допустими дейности

Допустимите дейности за обучение са курсове и информационни дейности по теми, съгласно Приложение 3.

Обучаващите организации разработват проекти за обучение и кандидатстват за финансирането им като отговарят на общите условия, посочени в Приложение 6-А, Б, В.

Допустими разходи

Допустими за финансова помощ са следните разходи за всеки курс/ информационна дейност:

1. предварителни разходи за разработване на учебната програма;
2. преки разходи за провеждане на обучението, които включват:
 - а) възнаграждения за преподавателите с включени осигурителни вноски, задължителни с

нормативен акт, в размер не повече от 32 лв. на час;

б) пътни за преподавателите в размер не повече от 18 лв. на 100 км или в размер не повече от 250 лв. на 100 км за "организиран превоз" или в размер на стойността на представен разходооправдателен документ за използван обществен транспорт;

в) пълен или полупансион или дневни разходи за преподавателите в размер не повече от 39 лв.;

г) нощувки за преподавателите в размер не повече от 58 лв. или при заявяване използването на собствена/наета за обичайната дейност леглова база - в размер не повече от 10 лв.; броят на нощувките се определя в зависимост от дните, в които ще бъде ангажиран съответният преподавател, и при спазване изискването на чл. 20, ал. 6 на Наредба 23 от 14 юли 2008 г.;

д) наем на учебни помещения (вкл. дидактически материали и оборудване) или в случаите на заявяване използването на собствена/наета за обичайната дейност учебна база - разходи за едно учебно място на ден в размер не повече от 1,20 лв. за учебно място, като броят на учебните места е съгласно планирания брой обучаеми в учебна група или курс или семинар или информационна сесия и при спазване изискването на чл. 20, ал. 6 от Наредба 23 от 14 юли 2008 г.;

е) осигуряване на учебни материали, свързани с обучението, които могат да бъдат: канцеларски материали, разходи за копиране на учебни материали по учебната програма на конкретния курс или информационна дейност, както и до един брой учебно помагало на обучаем от вида на справочната учебна литература (наръчник, справочник, албум или агрокалендар);

ж) разходи за издаване на брошури, съобразени с обосновката на информационната дейност, само в случаите по чл. 6, ал. 2 от Наредба 23 от 14 юли 2008 г.;

з) пътни за обучаваните в размер не повече от 18 лв. на 100 км или в размер не повече от 250 лв. на 100 км за "организиран превоз" или в размер на стойността на представен разходооправдателен документ за използван обществен транспорт;

и) пълен или полупансион за обучаваните в размер не повече от 39 лв.;

к) нощувки за обучаваните в размер не повече от 58 лв. или при заявяване използването на собствена/наета за обичайната дейност леглова база - в размер не повече от 10 лв. за нощувка; броят на нощувките се определя в зависимост от планирания брой обучаеми в учебна група или курс или семинар или информационна сесия, съответната продължителност на дадено обучение и при спазване изискването на чл. 20, ал. 6 от Наредба 23 от 14 юли 2008 г.;

л) разходи за работно облекло в случай на провеждане на практическо обучение чрез курсове, с изключение на практическо обучение, провеждано в зала;

3. административни разходи за организация и управление на обучението, които могат да бъдат:

а) разходи за доставка на телефонни услуги в размер не повече от 30 лв. на месец;

б) разходи за доставка на интернет услуги в размер не повече от 30 лв. на месец;

в) разходи за възнаграждение на екипа, организиращ и администриращ учебния процес и отчетността на документите, свързани с обучението;

г) разходи за нощувки на екипа, организиращ и администриращ учебния процес и отчетността на документите, свързани с обучението, в размер не повече от 58 лв. или при заявяване използването на собствена/наета за обичайната дейност леглова база - в размер не повече от 10 лв. за нощувка; броят на нощувките се определя в зависимост от дните, в които ще бъде ангажирано лицето в администрирането на съответното обучение, както и при спазване изискването на чл. 20, ал. 6 от Наредба 23 от 14 юли 2008 г.;

д) разходи за пълен или полупансион или дневни разходи на екипа, организиращ и администриращ учебния процес и отчетността на документите, свързани с обучението, в размер не повече от 39 лв.;

е) пътни за екипа, организиращ и администриращ учебния процес и отчетността на документите, свързани с обучението, в размер не повече от 18 лв. на 100 км или в размер не повече от 250 лв. на 100 км при "организиран превоз" или в размер на стойността на представен разходооправдателен документ за използван обществен транспорт;

ж) пощенски разходи.

Разходите по т. 1 се извършват не по-рано от една година преди датата на подаване на заявлението за подпомагане и не могат да надвишават 5 % от стойността на разходите по т. 2.

Разходите по т. 2, буква "ж" не могат да надвишават 10% от останалите допустими преки разходи по т. 2.

Разходите по т. 3 са на стойност до 20 % от общата стойност на одобрените преки разходи по т. 2.

4. В случай че са представени разходооправдателни документи за използван обществен транспорт, то за тях не се прилага ограничението по чл. 22, ал. 1, т. 2, букви "б" и "з" и т. 3, буква "е" от Наредба 23 от 14 юли 2008 г.

5. Разходи за невъзстановим данък върху добавената стойност.

Недопустими разходи

Недопустими за финансова помощ са разходите за:

1. закупуване на обзавеждане, оборудване, превозни средства;
2. закупуване на земя и сгради;
3. банкови такси, разходи за гаранции, изплащане и рефинансиране на лихви;
4. плащания в брой, с изключение на транспортни разходи за гориво, билети за обществен транспорт и дневни разходи, изплатени по заповеди за командировка на лицата по граждански договори;
5. издаване на брошури, които не съответстват на изискванията на чл. 49 от Наредба № 23 от 14 юли 2008 г.;
6. вода, топло- и електроенергия;
7. закупуване на учебници, учебни помагала или учебна литература, издадени за целите на обучението в професионални гимназии или висши училища;
8. дейности, за които е установено изкуствено създадени условия за получаване на помощта с цел осъществяване на предимство в противоречие с целите на мярката;
9. разходи за осигурителни вноски и застраховки на преподавателите и на екипа, администриращ учебния процес и отчетността на документите, свързани с обучението, които не са задължителни с нормативен акт;
10. закупуване и/или създаване на софтуер;
11. обучавани лица, които са преминали обучение по същата тема в обучаваща организация, финансирана по ПРСР за периода 2007 - 2013 г.;
12. полупансион в размер, по-голям от определения лимит, в размер не повече от 39 лв. и над относителния дял на формиращите го компоненти: закуска - до 30 %, обяд - до 35 %, и вечеря - до 35 %;
13. "организиран превоз" на преподавателите, обучаваните и екипа до базата за теоретично или практическо обучение, предоставени от лица, които не притежават лиценз за превоз на пътници;
14. дневни за преподаватели и членовете на екипа в случаите, когато учебните занятия се провеждат в същото населено място, където е постоянният/настоящият адрес на преподавателите/членовете на екипа;
15. нощувки за преподаватели и членовете на екипа в случаите, когато учебните занятия се провеждат в същото населено място, където е постоянният/настоящият адрес на преподавателите/обучаваните/членовете на екипа.

Не се предоставя финансова помощ за курсове за инструкция или обучение, които:

1. са част от редовни програми или системи за обучение по земеделие и горско стопанство за средни или висши училища;
2. не са свързани със земеделието и горите.

Финансова помощ не се предоставя, при условие че за същите дейности кандидатът е подпомаган по други програми.

Не се предоставя финансова помощ за дейности, извършени преди подаване на заявлението за подпомагане, с изключение на предварителните разходи за разработване на учебната програма.

Финансови параметри

Минимумът на общите допустими разходи за един проект за подпомагане е 5000 лв., а максимумът – 10 800 лв.

Размер на финансовата помощ

Финансовата помощ е в размер 100 % от общите допустими разходи.

Размерът на финансовата помощ за обучението на едно лице се формира на база брой обучавани в една дейност и допустими разходи.

Максимално допустимата помощ за обучението на едно лице е:

1. 3422 лв. за обучение чрез курсове от 150 часа;
2. 684 лв. за обучение чрез курсове от 30 часа;
3. 410 лв. за обучение чрез информационни дейности.

Плащанията по проект се осъществяват в съответствие с условията, посочени в Приложение 6-Г.

Критерии за избор на проектите:

Решение за одобрение или отхвърляне на проект се взема въз основа на съответствието на заявлението за подпомагане със:

1. задължителните критерии за допустимост - целите, дейностите и изискванията, определени в тази мярка – 50 точки;
2. допълнителните критерии за оценка:
 - участие на жени, младежи и/или безработни лица – 10 точки;
 - участие на млади фермери, подкрепени по Мярка 112 – 10 точки;
 - обучение по теми, свързани с прилагане на Добри земеделски практики – 30 точки.

Планиран общ публичен принос в СМР по тази мярка – 10 800 лв.

Мярка 121: Модернизиране на земеделските стопанства

Цели на мярката

Основна цел:

Подобряване конкурентоспособността на земеделските стопанства на територията на МИГ-Троян и Априлци чрез реструктуриране и развитие на наличните материални мощности и насърчаване въвеждането на нови технически решения

Подцели:

1. Подобряване цялостната дейност и конкурентоспособност на земеделските стопанства чрез модернизирането на производствените условия и въвеждането на нови процеси и технологии, допринасящи за производството на качествени земеделски продукти;
2. Опазване на околната среда;
3. Спазване стандартите на Общността и подобряване на условията в земеделските стопанства по отношение сигурността и безопасните условия на труд, хигиената и хуманното отношение към животните.

Обхват на мярката - цялата територия на МИГ-Троян и Априлци

Допустими кандидати за подпомагане

Земеделски производители, регистрирани по Наредба № 3 от 1999 год. за създаване и поддържане на регистър за земеделските производители /ДВ бр.10/1999 г./.

Допустими за подпомагане са лица, които имат постоянен адрес – за физически лица, и седалище за еднолични търговци и юридически лица на територията на МИГ.

Не са допустими за подпомагане юридически лица или еднолични търговци, имащи клон на територията на МИГ, ако юридическите лица или едноличните търговци, открили клона, нямат седалище на територията на МИГ.

Допустими дейности

Ще се отпуска помощ за инвестиции в материални и нематериални активи, които:

А) Отговарят на стандартите на Общността, отнасящи се до съответната инвестиция (или са изпълнени в края на периода на подпомагане, в случаи на инвестиции за прилагане стандартите на Общността).

Б) Подобряват цялостната дейност на земеделското стопанство чрез:

1. Внедряване на нови продукти, процеси и технологии и подобряване на наличните производствени материални и/или нематериални активи, и/или

2. Подобряване на сътрудничеството с производителите и преработвателите на земеделски продукти, и/или

3. Опазване на околната среда, включително с намаляване на вредните емисии и отпадъци, и/или

4. Увеличаване използването на възобновяеми природни ресурси и подобряване на ефективността на използваните при производството суровини, и/или

5. Подобряване условията на труд, и/или

6. Подобряване на хигиенните, ветеринарните, фитосанитарните, екологичните и други условия на производство, и/или

7. Подобряване качеството на произвежданите земеделски продукти, и/или

8. Подобряване на възможностите за производство, преработка и маркетинг на биологични земеделски продукти.

Приносът на даден проект към подобряването на цялостната работа на съответното стопанство ще бъде оценена на базата на разработен бизнес план, какъвто се изисква за всеки инвестиционен проект подкрепян по мярката. Бизнес планът трябва да демонстрира значително подобряване на цялостната дейност на стопанството.

Допустими разходи:

Материални инвестиции (индикативен списък):

1. Строителство или обновяване на сгради и друга недвижима собственост, използвана за земеделското производство на ниво стопанство, включително такава използвана за опазване на околната среда (например: торосъбирателни площадки, складове за съхранение на биомаса, недвижима собственост за обработване на отпадъчни води/утайки, съоръжения за съхранение на силаж, и т.н.)

2. Закупуване и/или инсталиране на нови машини, включително чрез финансов лизинг, съоръжения и оборудване, необходими за подобряване на земеделския производствен процес, включително за:

- опазване на околната среда;

- съхранение и подготовка за продажба на земеделска продукция от стопанството;

- получаване на топлинна и/или електро- енергия, необходими за земеделските дейности на стопанството, чрез използването на биомаса;

- подобряване на енергийната ефективност;

3. Създаване и/или презасаждане на трайни насаждения – овощни, билки, лекарствени култури, медоносни дървесни видове (за производство на мед) и други бързо растящи храсти и дървесни видове, използвани за производство на биоенергия, инвестиции, включително закупувани чрез финансов лизинг, за пчеларство (*транспортни средства и съоръжения в т.ч. съоръжения за рационализиране на подвижно пчеларство, за съхраняване и първична преработка на пчелен мед и други пчелни продукти, технологични линии, цялостно пчеларско оборудване и оборудване за развъждане на пчели майки*);

4. Инвестиции, включително закупувани чрез финансов лизинг за постигане на съответствие с нововъведените стандарти на Общността⁷.
5. Инвестиции за постигане на съответствие със съществуващи стандарти на Общността - за млади земеделски производители, получаващи подкрепа по мярка 112 "Създаване на стопанства на млади фермери".
6. Инвестиции за пчеларство, включително закупувани чрез финансов лизинг: транспортни средства и съоръжения, в т. ч. съоръжения за рационализиране на подвижно пчеларство, за съхраняване и първична преработка на пчелен мед и други пчелни продукти, технологични линии, цялостно пчеларско оборудване и оборудване за развъждане на пчели майки.
7. Рехабилитация на съществуващи и изграждане на нови дренажни съоръжения и свързана малка инфраструктура, както и закупуване на техническо оборудване за тяхната експлоатация.
8. Закупуване на специализирани земеделски транспортни средства, включително закупувани чрез финансов лизинг, такива като камиони цистерни за събиране мляко, хладилни превозни средства за транспортиране на продукция, превозни средства за транспортиране на живи животни и птици, и т.н.
9. Инвестиции за *напоителни съоръжения* и оборудване, включително закупувани чрез финансов лизинг, за рехабилитация и/или подобряване на съществуваща мрежа в стопанството, включително нови тръбопроводи, системи за капково напояване, инсталации за дъждуване, малки помпени станции, технически средства и съоръжения за съхраняване и/или опазване на водата;

Нови предизвикателства:

10. Инвестиции за прилагане на Директива на Съвета 91/676/ЕЕС, отнасяща се за защита на водите от замърсявания с нитрати, предизвикани от земеделски източници, включително за инвестиции за подобряване на ефективността на използваните азотни торове и за подобряване на съхранението на оборския тор.
11. Инвестиции, свързани с производството на мляко.
12. Инвестиции в сгради и оборудване, чиято цел е подобряване на енергийната ефективност (например използването строителни материали, които намаляват топлинните загуби).
13. Инвестиции, свързани с производството на биогаз посредством използване на органични отпадъци получени от земеделската дейност на стопанството и местно производство;
14. Инвестиции, свързани с производството на електричество или топлинна енергия посредством преработка на биомаса включително строителство или обновяване на складове за биомаса (за посрещане на собствени енергийни нужди на земеделската им дейност);
15. Създаване и/или презасаждане на бързо растящи храсти и дървесни видове, използвани за производство на био-енергия;
16. Инвестиции на ниво стопанство във водоспестяващи технологии (например системи за напояване подобряващи ефективното използване на водата), водоспестяващо оборудване и в оборудване и съоръжения за съхранение на водата водещи до подобряване на управлението на водите.

Нематериални инвестиции:

1. Достигане на съответствие с международно признати стандарти, такива като:
 - Въвеждане на системи за управление в земеделските стопанства (напр. ISO 9000: 2005; ISO 9001: 2000; ISO 14001: 2004 (EMAS); ISO 22000: 2005; ISO/TR 10013: 2001; ISO 19011: 2002; ISO 27001; системи за управление базирани на информационни технологии, и др.);
 - Подготовка за сертификация по HACCP (Анализ на опасностите и контрол на критичните точки);
 - Въвеждане на Добри производствени практики (ДПП) в земеделските стопанства.

Съответствието със стандартите трябва да бъде достигнато в рамките на 36 месеца от датата на подаване на заявката за окончателно плащане.

2. Закупуване на ноу-хау, патенти права и лицензи, необходими за изготвяне и изпълнение на проекта.

⁷ Списък на нововъведените стандарти на Общността - ПРСР 2007 – 2013, Анекс 4, Приложение 1.

3. Закупуване на софтуер.
4. Общи разходи свързани с предпроектни проучвания, такси, хонорари за архитекти, инженери и консултантски услуги, придобиване на ноу-хау, патентни права и лицензии, извършени както в процеса на подготовка на проекта преди подаване така и по време на неговото изпълнение.
5. Допустими за финансова помощ са разходи и дейности, извършени след подаване на заявлението за подпомагане, с изключение на разходите, посочени в т.4.
6. Дейностите и разходите за строително-монтажни работи и за създаване и/или презасаждане на трайни насаждения, , са допустими за финансова помощ, ако са извършени след датата на посещението на място от комисия към МИГ.
7. Допустимите разходи по т.4 не могат да превишават:
 - 10 % от допустимите разходи по проекти на стойност до левовата равностойност на 100 000 евро;
8. Допустимите разходи за изработка на бизнес план като част от разходите по т. 4 не могат да превишават
 - 5 % от допустимите разходи в случай на проекти на стойност до левовата равностойност на 100 000 евро ;
 - 1 % от допустимите разходи в случай на проекти само за машини и оборудване за обработване на почвата и за прибиране на реколтата, включително трактори и комбайни.

Общи изисквания към допустимите разходи:

Общите изисквания към допустимите разходи по проекти са посочени в Приложение 7.

Недопустими разходи:

Не са допустими разходите за следните дейности:

1. дейностите по чл. 14(2) и 15 от Регламент (ЕО) № 2200/96 Съвета от 28 октомври 1996 г. относно общата организация на пазара на плодове и зеленчуци (ОВ L 297, 21.11.1996 г. и Българско специално издание: глава 03, том 20);
2. допустимите дейности по чл. 1 на *Наредба № 3 от 2008 г. за условията и реда за подаване на заявления за подпомагане и за плащане при реструктуриране и конверсия на винени лозя* и дейностите по чл. 11 от Регламент (ЕО) № 479/2008 на Съвета от 29 април 2008 г. относно общата организация на пазара на вино, за изменение на регламенти (ЕО) № 1493/1999, (ЕО) № 1782/2003, (ЕО) № 1290/2005 и (ЕО) № 3/2008 и за отмяна на регламенти (ЕИО) № 2392/86 и (ЕО) № 1439/1999 (ОВ L 148, 6.6.2008 г.), в т.ч. за създаването и презасаждането на винени лозя и за напоителни съоръжения и оборудване, необходими за отглеждането на винени лозя, включително системи за капково напояване, инсталации за дъждуване и малки помпени станции;
3. дейностите по чл. 13 (2) от Регламент (ЕИО) № 2075/92 на Съвета от 30 юни 1992 г. относно общата организация на пазара на *суров тютюн* (ОВ L 215, 30.7.1992 г., и Българско специално издание: глава 03, том 11);
4. дейностите по чл. 8 (1) от Регламент (ЕО) № 865/2004 на Съвета от 29 април 2004 г. относно общата организация на пазара на *маслиново масло и трапезни маслини* и за изменение на Регламент (ЕИО) № 827/68 (ОВ L 161, 30.4.2004 г., и Българско специално издание: глава 03, том 58);
5. дейностите по чл. 6 от Регламент (ЕО) № 1952/2005 на Съвета от 23 ноември 2005 г. относно общата организация на *пазара на хмел* и за отмяна на Регламенти (ЕИО) № 1696/71, (ЕИО) № 1037/72, (ЕИО) № 879/73 и (ЕИО) 1981/82;
6. дейностите по чл. 114(1), 119 и 132 от Регламент (ЕО) № 1782/2003 на Съвета от 29 септември 2003 г. относно установяване на общи правила за *схеми за директно подпомагане* в рамките на Общата селскостопанска политика и за установяване на някои схеми за подпомагане на земеделски производители и за изменение на Регламенти (ЕИО) № 2019/93, (ЕО) № 1452/2001, (ЕО) № 1453/2001, (ЕО) № 1454/2001, (ЕО) 1868/94, (ЕО) № 1251/1999, (ЕО) № 1254/1999, (ЕО) № 1673/2000, (ЕИО) № 2358/71 и (ЕО) № 2529/2001 (ОВ L 270, 21.10.2003 г., и Българско специално издание: глава 03, том 49) (Регламент на Съвета 1782/2003);

7. дейностите по чл. 2 от Регламент (ЕО) № 797/2004 на Съвета от 26 април 2004 г. относно мерките за подобряване на общите условия за производство и търговия с *пчелни продукти* (ОВ L 125, 28.4.2004 г., и Българско специално издание: глава 03, том 56), в т. ч. закупуването на кошери от кандидати, притежаващи по-малко от 100 пчелни семейства;

8. дейностите, предвидени в Регламент (ЕО) № 320/2006 на Съвета от 20 февруари 2006 г. за установяване на временна схема за реструктуриране на *захарната индустрия* в Общността и за изменение на Регламент (ЕО) № 1290/2005 относно финансиране на Общата селскостопанска политика (ОВ L 58, 28.2.2006 г., и Българско специално издание: глава 03, том 70).

Специални условия за финансиране на проекти

Специалните условия на, на които трябва да отговарят кандидатите за финансиране по мярката са посочени в Приложение 7.

Финансови параметри

Минимумът на общите допустими разходи за един проект за подпомагане е 3000 лв., а максимумът – 120 000 лв.

Размер на финансовата помощ

Общият размер на помощта ще представлява:

- 60% от общите допустими разходи за млади фермери в необлагодетелствани райони и/или в обхвата на местата по Натура 2000;
- 50% от общите допустими разходи за млади фермери в други райони;
- 50% от общите допустими разходи за други земеделски производители в не облагодетелствани райони и/или в обхвата на местата по Натура 2000;
- 40% от общите допустими разходи за останалите земеделски производители в други райони.

За проекти по т.10 до т.16 включително от *Материалните инвестиции*, посочените по-горе интензитети на помощта стават съответно 70, 60, 60 и 50%.

Критерии за избор на проекти:

Решение за одобрение или отхвърляне на проект се взема въз основа на съответствието на заявлението за подпомагане със:

1. задължителните критерии - целите, дейностите и изискванията на мярката – 50 точки
2. допълнителни критерии:
 - ако кандидатът е млад фермер – 20 точки;
 - ако проектът е в сферата на „новите предизвикателства” – 10 точки
 - ако проектът е свързан с инвестиция за постигане стандартите на Общността – 10 точки
 - ако кандидатът не е получавал преди подкрепа от Общността за подобна инвестиция – 10 точки.

Планиран общ публичен принос в СМР по тази мярка – 400 000 лв.

Мярка 123: Добавяне на стойност към земеделски и горски продукти

Основна цел:

Насочване на инвестиции за преодоляване на структурните проблеми на хранително-преработвателната и горската промишленост на територията на Общини Троян и Априлци чрез модернизирани и повишаване на ефективността и продуктивността на производството.

Подцели:

1. Подобряване на цялостната дейност, икономическата ефективност и конкурентоспособността на предприятия от хранително-преработвателната и горската промишленост чрез:

- а) по-добро използване на факторите за производство;
- б) въвеждане на нови продукти, процеси и технологии;
- в) подобряване на качеството и безопасността на храните и тяхната проследяемост;

2. Постигане на съответствие със стандартите на Общността;

3. Подобряване опазването на околната среда.

Обхват на мярката - мярката ще се прилага на цялата територия на МИГ-Троян и Априлци.

Допустими кандидати за подпомагане

Избираеми ползватели на помощ по мярката са:

- физически или юридически лица, регистрирани по Търговския закон или Закона за кооперациите, които са микро, малки и средни предприятия, дефинирани съгласно Препоръка на ЕС 2003/361/ЕС, включително пазари на производители⁸,
- предприятия, които не са микро, малки и средни, но са с по-малко от 750 работника или с оборот по-малък от 200 милиона евро

Допустими дейности

(А) Допустими за финансова помощ са следните дейности:

- 1. изграждане и/или модернизирание на сгради и други недвижими активи, свързани с производство, преработка и/или маркетинг, включително събаряне на стари сгради и производствени съоръжения;
- 2. закупуване и инсталиране на нови машини и оборудване за подобряване на производствения процес и маркетинга, в т.ч. за:
 - а) преработка, пакетиране, охлаждане, замразяване, сушене и съхраняване на суровините или продукцията;
 - б) производство на нови продукти, въвеждане на нови технологии и процеси;
 - в) опазване компонентите на околната среда;
 - г) производство на енергия от възобновяеми енергийни източници за собствените нужди на предприятието, както и за продажба в случай на преработка на първична и вторична биомаса от растителни и животински продукти от приложение № 1;
 - д) подобряване и контрол на качеството и безопасността на суровините и храните;
- 3. закупуване на специализирани транспортни средства, свързани с подобряване на производството, осигуряване на суровини и реализация на продукцията;
- 4. изграждане/модернизирание, включително оборудване на лаборатории, които са собственост на кандидата, разположени са на територията на предприятието и са за нуждите на производствения процес;
- 5. материални инвестиции за постигане на съответствие с нововъведени стандарти на Общността съгласно Приложение 2, т.5;
 - б. нематериални инвестиции за покриване на международно признати стандарти за:
 - а) въвеждане на системи за управление на предприятията като ISO: ISO 9001:2000; ISO,14001:2004 (EMAS); ISO 900; ISO/TR 10013:2001; ISO 19011:2002; ISO 27001; системи за управление, базирани на информационни технологии и др.;
 - б) подготовка за сертификация по HACCP (Анализ на опасностите и контрол на критичните точки);
 - в) въвеждане на Добри производствени практики в предприятията;
- 7. закупуване на софтуер;

8. разходи, свързани с проекта, като разходи за предпроектни проучвания, такси, хонорари за архитекти, инженери и консултанти, технико-икономически оценки и анализи, маркетингови стратегии, разработване на бизнесплан, придобиване на ноу-хау, патенти и лицензи, необходими за изготвяне и изпълнение на дейностите по проекта – виж Приложние 8, т.4.

(Б) Допустими за финансова помощ са разходите, извършени след подаване на заявлението за подпомагане, с изключение на разходите по т.8, които могат да бъдат извършени до една година преди датата на подаване на заявлението за подпомагане и не по-късно от до 24 месеца, считано от датата на подписване на договора за отпускане на финансова помощ.

Общи условия

Общите условия по мярката са указани в Приложение 8, т.1 и 2.

Допустими разходи

Материални инвестиции-индикативен списък

1. изграждане и/или модернизирание на сгради и други недвижими активи, свързани с производство, преработка и/или маркетинг, включително събаряне на стари сгради и производствени съоръжения;
2. закупуване и инсталиране на нови машини и оборудване за подобряване на производствения процес и маркетинга, в т.ч. за:
 - а) преработка, пакетиране, охлаждане, замразяване, сушене и съхраняване на суровините или продукцията;
 - б) производство на нови продукти, въвеждане на нови технологии и процеси;
 - в) опазване компонентите на околната среда;
 - г) производство на енергия от възобновяеми енергийни източници за собствените нужди на предприятието, както и за продажба в случай на преработка на първична и вторична биомаса от растителни и животински продукти от Приложение I от Договора за ЕС;
 - д) подобряване на енергийната ефективност;
 - е) подобряване и контрол на качеството и безопасността на суровините и храните;
3. закупуване на специализирани транспортни средства, свързани с подобряване на производството, осигуряване на суровини и реализация на продукцията;
4. изграждане/модернизирание, включително оборудване на лаборатории, които са собственост на кандидата, разположени са на територията на предприятието и са за нуждите на производствения процес, ;
5. материални инвестиции за постигане на съответствие с нововъведени стандарти на Общността съгласно Приложение 8, т.5,
6. материални инвестиции за постигане на съответствие с действащи стандарти на Общността за предприятия с преходен период в секторите "мляко и млечни продукти" и "месо и месни продукти" съгласно Приложение 8, т.1,

Нематериални инвестиции-индикативен списък:

1. Нематериални инвестиции за покриване на международно признати стандарти за:
 - а) въвеждане на системи за управление на предприятията като ISO: ISO 9001:2000; ISO 14001:2004 (EMAS); ISO 900; ISO/TR 10013:2001; ISO 19011:2002; ISO 27001; системи за управление, базирани на информационни технологии и др.;
 - б) подготовка за сертификация по HACCP (Анализ на опасностите и контрол на критичните точки);
 - в) въвеждане на Добри производствени практики в предприятията;
2. Закупуване на ноу-хау, патенти и лицензи, необходими за изготвяне и изпълнение на проекта, директно свързан с мярката;
3. Закупуване на софтуер, ;
4. Разходи, свързани с проекта, като разходи за предпроектни проучвания, такси, хонорари за архитекти, инженери и консултанти, технико-икономически оценки и анализи, маркетингови

стратегии, разработване на бизнесплан, придобиване на ноу-хау, патенти и лицензи, необходими за изготвяне и изпълнение на дейностите по проекта.

Специфични условия/изключения:

Специфичните условия/изключения са посочени в Приложение 8, т.3.

Финансови параметри

Минималният размер на общите допустими инвестиционни разходи за един проект е 20 000 лв., а *максималният размер* на общите допустими инвестиционни разходи за един ползвател по тази мярка е 200 000 лв.

Размер на помощта

- 50% от общите одобрени инвестиционни разходи за микро, малки и средни предприятия съгласно Препоръка на ЕС 2003/361/,

- 25% от общите одобрени инвестиционни разходи за предприятия, които не са микро, малки и средни, но са с по-малко от 750 работника или с оборот по-малък от 200 милиона евро.

Размерът на помощта става 60% за микро, малки и средни предприятия и 35% за междинни предприятия за инвестиции свързани с „новите предизвикателства“:

- Инвестиции в сгради и оборудване, чиято цел е подобряване на енергийната ефективност (например използването строителни материали, които намаляват топлинните загуби).

- Инвестиции в сгради и оборудване за производство на био-енергия в случай на преработка на продукти (суровини), включени в Приложение I на Договора за създаване на ЕО;

- Инвестиции в сгради и оборудване за производство на енергия от други възобновяеми енергийни източници за собствените енергийни нужди на преработвателното предприятие;

- Инвестиции в сгради и оборудване за пречистване на отпадните води, ;

- Инвестиции свързани с подобряване на преработката и маркетинга на мляко и млечни продукти.

Финансовата помощ за проекти, отнасящи се до производството на продукти, които не са включени в Приложение 1 от Договора за създаване на Европейската общност, се предоставя при спазването на правилата на Регламент (ЕО) № 1998/2006 на Комисията от 15 декември 2006 г. относно прилагането на членове 87 и 88 от Договора за създаване на Европейската общност по отношение на минималната помощ (ОВ L 379 от 28.12.2006 г.).

Критериите за избор на проекти са:

1. Задължителни критерии:

- съответствие на проекта с целите, дейностите и изискванията на мярката,

- наличие на бизнес план като част от процедурата за кандидатстване,

2. допълнителни критерии:

- за инвестиции, директно насочени за опазване на околната среда, с показател над 30% от общите инвестиционни разходи (от 15, 40 или 50 точки при над 30%, 50% и 80%).

- за инвестиции за приваждане на предприятията в съответствие с действащи изисквания на ЕО в секторите месо и месни продукти и мляко и млечни продукти, с показател над 30% от общите инвестиционни разходи (от 15, 40 или 50 точки при над 30%, 50% и 80%).

- за инвестиции за приваждане на предприятията в съответствие с нововъведени стандарти на ЕС (само за микропредприятия), с показател над 30% от общите инвестиционни разходи (от 15, 40 или 55 точки при над 30%, 50% и 80%).

- за инвестиции за производство на биоенергия и/или за подобряване на енергийната ефективност, с показател над 30% от общите инвестиционни разходи (от 15, 40 или 50 точки при над 30%, 50% и 80%).

/максимум 50 точки за тези първи критерии/

- за предприятие, което преработва или ще преработва над 50% собствена суровина, включително от земеделски производители или собственици и/или ползватели на гори, притежаващи над 10% дял от предприятието („да” - 10 точки).
- за предприятие, което е класифицирано като микро или малко съгласно препоръката на ЕС 2003/361/ЕС (микро 15 точки, малко 10 точки)
- за предприятие, което има сключени договори с регистрирани земеделски производители за изкупуване на продукцията или със собственици и/или ползватели на гори за изкупуване на дървесината в размер над 50% от преработената суровина през първата година на бизнес плана (над 75% - 15 точки, над 50% - 10 точки).
- за инвестиция/проект в сферата на „новите предизвикателства” (15 точки).

«Планиран общ публичен принос в СМР по тази мярка – 606 200 лв.»

Мярка 223: Първоначално залесяване на неземеделски земи

Цели на мярката

Основна цел:

Намаляване размера на неизползваните земеделски земи на територията на МИГ, респективно намаляване на деградационните процеси на почвите с цел подобряване екологичното състояние на почвите, запазване на биоразнообразието и по-рационално използване на почвено-климатичния потенциал на района

Подцели:

1. Увеличаване на лесистостта в равнинните райони;
2. Намаляване на ерозията и предпазване на земята от маргинализация;
3. Подобряване на водния баланс в подкрепените територии.

Обхват на мярката

Неземеделски земи на територия на МИГ-Троян и Априлци (лесистостта е над 60%, но има райони със среден риск от ерозия на почвата).

За целите на тази мярка неземеделските земи включват:

1. Изоставените земеделски земи – земеделски земи, които не са използвани за земеделие най-малко 3 години преди подаване на заявлението за залесяване.
2. Голини от горския фонд – земи от горския фонд, които никога не са били залесявани през предходните 15 години, преди подаване на заявлението за залесяване, с изключение на районите, ценни от екологична гледна точка.

Допустими кандидати за подпомагане

Допустими за подпомагане са:

1. Частни собственици (физически и юридически лица) на неземеделска земя;
2. Общини - собственици на неземеделска земя и техните сдружения;
3. Държавни лесничейства, държавни дивечовъдни станции, национални паркове и научноизследователски горски стопанства, които управляват държавни гори

Критерии за допустимост на кандидатите

1. Всички кандидати трябва да докажат собственост на земята, която ще залесяват;
2. Минималната площ за залесяване трябва да бъде както следва:
 - Частни собственици – 0,5 ha;
 - Сдруженията на частните собственици – 1,0 ha;
 - Общините и техните сдружения – 1,0 ha;

- Държавни лесничейства, държавни дивечовъдни станции, национални паркове и научноизследователски горски стопанства – 1,0 ha;
- 3. Залесяванията трябва да се извършват съгласно Закона за горите и свързаните с него подзаконовни нормативни актове;
- 4. Залесяванията трябва да отговарят на целите на мярката;
- 5. Разходите за поддръжка са допустими за подпомагане само при залесяване на изоставена земеделска земя;
- 6. Залесяването с цел производство на коледни елхи е изключено от подпомагане.

Допустими дейности:

1. Създаване на горски култури, което включва:
 - а) изготвяне на технологичен план за залесяване, който се основава на „Класификационната схема на типовете месторастения в Република България“;
 - б) почвоподготовка;
 - в) транспорт и временно съхранение на посадъчния материал;
 - г) закупуване на посадъчен материал;
 - д) разходи за труд при залесяване;
 - е) ограждане на залесената територия.
2. Поддържане на създадените горски култури, която включва:
 - а) попълване (презасяване или презасаждане);
 - б) отглеждане на новосъздадените горски култури до 5 години след залесяването

Допустими разходи

Допустимите разходи за залесяване на територията включват:

- Подготовка на технологични планове за залесяване;
- Почвоподготовка;
- Транспорт и временно съхраняване на посадъчния материал;
- Закупуване на посадъчен материал;
- Разходи за труд при залесяване;
- Разходи за създаване на временни огради (където е необходимо).

Където е уместно, тези разходи са диференцирани според градуса на наклона на терена, който ще се залесява.

Разходи за изготвяне на технологични планове за залесяване са допустими само като част от по-голям проект за залесяване, а не като самостоятелен проект. Тези разходи могат да бъдат възстановявани след одобряването на цялостния проект за залесяване.

Допустимите разходи за поддръжка включват разходи за попълване, както и разходи за отглеждане и осветление.

Степен на подпомагане	Иглолистни (евро/ха)		Широколистни (евро/ха)	
	Наклон < 10°	Наклон > 10°	Наклон < 10°	Наклон > 10°
70 %	1,270	1,323	2,068	2,121
100 %	1,815	1,890	2,955	3,030

Допустимите разходи за поддръжка включват разходи за попълване, както и разходи за отглеждане и осветление.

	Година 1	Година 2	Година 3	Година 4	Година 5
Честота	3	3	2	1	1
Евро/ха	90	90	90	90	90
Подпомагане	270	270	180	90	90

за година					
-----------	--	--	--	--	--

Методологията, използвана за изчисленията на горните стандартни разходи е описана в ПРСР 2007 – 2013, Анекс 5, Приложение 1 към Мярка 223.

Недопустими разходи

Финансова помощ не се предоставя за разходи за:

1. закупуване на оборудване, машини и съоръжения втора употреба;
2. закупуване на земя и сгради;
3. данък добавена стойност (ДДС), който подлежи на възстановяване;
4. лизинг;
5. разходи за наеми и застраховка;
6. банкови такси, разходи за гаранции, изплащане и рефинансиране на лихви;
7. принос в натура;
8. доставка или услуга или част от доставка/услуга, за които кандидатът не е изпълнил условията и реда на чл. 17, ал. 3 на Наредба 22 от 07 юли 2008г.;
9. закупуване на нови машини и оборудване над пазарната им стойност;
10. плащания в брой, с изключение на разходи по застрахователни премии;
11. разходи за които е установено нарушение на изискванията на чл. 14, ал. 2 и/или 3 на Наредба 22 от 07 юли 2008г.

Финансови параметри

Минималният размер на общите допустими разходи, за които се кандидатства по проект, е 2 400 лв., а *максималният размер* е 30 000 лв.

Размер на помощта

Степента на подпомагане ще бъде както следва:

- 100% от общите допустими разходи за проекти на общини Троян и Априлци;
- 70% от общите допустими разходи за всички други кандидати.

-Критерии за избор на проекти:

- 1.Задължителни критерии:
 - съответствие на проекта с целите, дейностите и изискванията на мярката – 50 точки.
2. Допълнителни критерии:
 - местоположение на територията на община с висок или среден риск на ерозия, според националната класификация, направена от Изпълнителната Агенция по Почвени Ресурси – 10 точки;
 - екологична насоченост на проекта - 15 точки;
 - засаждане на букови гори – 15 точки;
 - засаждане на други широколистни гори – без акация и топола – 10 точки.

Планиран общ публичен принос в СМР по тази мярка – 75 000 лв.

Мярка 226 Възстановяване на горския потенциал и въвеждане на превантивни дейности

Цели на мярката

Основна цел:

Подобряване на горския потенциал на територията на общините Троян и Априлци чрез намаляване на опасностите от горски пожари и други природни бедствия посредством въвеждане на превантивни дейности

Подцели:

1. Възстановяване на горите, пострадали от горски пожари и други природни бедствия;
2. Въвеждане и подобряване на превантивни дейности за намаляване на опасността от горски пожари.

Обхват на мярката

Държавни, общински и частни гори както следва:

- Възстановителни дейности, се прилагат на цялата територия на общините Троян и Априлци.
- Превантивни дейности срещу горски пожари се прилагат на цялата територия на общините Троян и Априлци - класифицирани като гори с висок риск от горски пожари.

Допустими кандидати за подпомагане

Допустими за подпомагане са следните бенефициенти:

1. Частни собственици на гори;
2. Общини Троян и Априлци
3. Държавни лесничейства, държавни дивечовъдни станции, национални паркове.

Допустими дейности:

1. Възстановителни дейности:
 - Почистване на площите пострадали от горски пожари, ветровали и други природни бедствия;
 - Презалесяване на пострадалите гори, чрез използване на местни дървесни видове;
 - Създаване и подобряване на депа за съхранение на дървесината в случаите на природни бедствия.
2. Превантивни дейности за борба с горските пожари:
 - Създаване или подобряване на противопожарна инфраструктура – лесо-културни прегради, противопожарни полоси, минерализовани ивици и т.н.;
 - Закупуване на оборудване за противопожарни депа и защитни средства съгласно наредба по чл. 138, ал. 1 от Закона за горите, включително чрез финансов лизинг;
 - Закупуване на оборудване за противопожарни депа;
 - Строителство и подобряване на площадки за хеликоптери;
 - Строителство и подобряване на водоизточници за борба с пожарите;
 - Строителство и подобряване на постоянни наблюдателни пунктове, закупуване на средства за наблюдение и комуникация.
 - Строителство и подобряване на горски пътища в гори с висока степен на риск от пожари;
 - Разнообразяване на видовия състав, чрез превръщане на иглолистните култури в широколистни или смесени дървостои,

Горската пътна мрежа и нейното развитие е част от устойчивия лесоустройствения проект (УЛУП). Самият УЛУП има Оценка на въздействието върху околната среда и е минал през консултационен процес. За това строителството и подобряването на горски път заложен в УЛУП няма да се нуждае от Оценка на въздействието върху околната среда. Всяко друго строителство на горски път трябва да има такава оценка.

Допустими разходи

Размерът на допустимите разходи за възстановителни дейности не може да надхвърля:

1. Почистване на площите пострадали от горски пожари, ветровали и други природни бедствия - до 300 лв./ха;
2. Презалесяване на пострадалите гори, чрез използване на местни дървесни видове, както следва:
 - а) за създаване на иглолистни култури - до 3700 лв./ха;
 - б) за създаване на широколистни култури - до 5900 лв./ха;
 - в) за създаване на смесени култури - според процента на смесване;
3. Създаване и подобряване на депа за съхранение на дървесината в случаите на природни бедствия - до 2 лв./куб.м.

В максимално допустимия размер на инвестиционните разходи се включват и предварителни разходи за изработване на:

1. технологичен план за залесяване;
2. технически проект за изграждане и подобряване на хеликоптерни площадки
3. технически проект за изграждане и подобряване на водоизточници за борба с пожарите;
4. технически проект за строителство и подобряване на наблюдателни пунктове;
5. технически проект за пътищата.

Ползвателят на помощта може да кандидатства за предоставяне на финансова помощ по нов проект след извършване на окончателното плащане по предишен проект, одобрен за подпомагане при условията и по реда на тази наредба, с изключение на общините.

Недопустими разходи

Финансова помощ не се предоставя при условие, че за същата инвестиция кандидатът е получил публична финансова помощ от националния бюджет и/или от бюджета на Европейския съюз. Не се предоставя финансова помощ за дейности, извършени преди подаване на заявлението за подпомагане, с изключение на гореизброените предварителни разходи, които не надвишават 10% от стойността на допустимите разходи по проекта.

Разходите за поддръжка няма да се подпомагат по тази мярка

Финансови параметри

Минималният размер на общите допустими разходи, за които се кандидатства по проект, е 5 000 лв., а максималният размер е 40 000 лв.

Размер на помощта

Финансовата помощ е в размер 100% от общите допустими разходи по проекта за проекти, негенериращи приходи.

Критерии за избор на проекти:

1.Задължителен критерий - съответствие на проекта с целите, дейностите и изискванията на мярката – 50 точки

2. Допълнителни критерии:

- за територии, попадащи в съседство със земи с висока природна стойност и /или попадащи в Натура 2000 – 15 точки
- за територии, граничещи с реки и водни басейни – 10 точки
- за територии, попадащи в наклонени терени с наклон над 3% - 10 точки

- за територии, попадащи в райони с висок и среден риск от ерозия на почвата, според националната класификация, направена от Изпълнителната Агенция по Почвени Ресурси – 15 точки.

Планиран общ публичен принос в СМР по тази мярка – 80 000 лв.

Мярка 311: Разнообразяване към неземеделски дейности

Цели на мярката

Основна цел:

Създаване на възможности за допълнителен доход на земеделските производители и техните семейства чрез разширяване на дейността им в сектори с потенциал за пазарен растеж, увеличаване на заетостта на населението и намаляване на миграцията.

Подцели:

- насърчаване на разнообразяването към неземеделски дейности;
- насърчаване на създаването на възможности за заетост и повишаване на доходите на населението на територията на МИГ-Троян и Априлци;
- насърчаване на развитието на интегриран туризъм на територията на МИГ-Троян и Априлци.

Обхват на мярката

Мярката предоставя безвъзмездна помощ на земеделски производители за инвестиции в неземеделски дейности на цялата територия на общините Троян и Априлци.

Допустими кандидати

За подпомагане могат да кандидатстват еднолични търговци (ЕТ) и юридически лица (ЮЛ), които:

1. са регистрирани по Търговския закон или Закона за кооперациите;
2. са регистрирани като земеделски производители по реда на Наредба № 3 от 1999 г. за създаване и поддържане на регистър на земеделските производители (ДВ, бр. 10 от 1999 г) и
3. имат седалище на територията на общините Троян или Априлци и
4. са микро, малко или средно предприятие по смисъла на чл. 3 от Закона за малки и средни предприятия и
5. имат приход минимум 50 % през предходната година на кандидатстването от земеделска дейност, преработка на земеделска продукция и/или услуги директно свързани със земеделски дейности, включително от получена публична финансова помощ директно свързана с извършването на тези дейности и услуги.
6. са вписани в Търговския регистър към Агенцията по вписванията.

За едноличните търговци, които не са регистрирани или са регистрирани през годината, предхождаща годината на кандидатстване, като земеделски производители по реда на Наредба № 3 от 1999 г. за създаване и поддържане на регистър на земеделските производители, се признават обстоятелствата им като физически лица.

Критерии за допустимост на кандидатите

Едноличните търговци (ЕТ) и юридическите лица(ЮЛ) се подпомагат при условие, че:

1. нямат изискуеми задължения към Държавен фонд "Земеделие";
2. не са в открито производство по несъстоятелност или не са обявени в несъстоятелност;
3. не са в производство по ликвидация;
4. нямат изискуеми публични задължения към държавата.

Допустими дейности:

Финансова помощ се предоставя за инвестиции за неземеделски дейности.

Индикативен списък на областите за разнообразяване:

1. Развитие на селски туризъм:

а) туристическо настаняване и осигуряване на храна на туристите (включително семейни хотели, къмпинги и съоръжения, и т.н.);

В случаи на проекти за туристическо настаняване (ново строителство или подобрения) се подпомагат инвестиции в места за настаняване с не повече от 20 помещения за гости (в съответствие с Приложение №1 от НАРЕДБА за категоризиране на средствата за подслон, местата за настаняване и заведенията за хранене и развлечения - обн., ДВ, бр. 2 от 07.01.2005 г. към Закона за туризъм).

б) развитие на туристическите услуги, които предлагат на посетителите възможности за спорт и отдих или са насочени към хобита и други дейности за свободното време (езда, колоездене, фототуризм) и специализиран туризъм за любители на природата – наблюдение на птици, животни, пеперуди, растения и т.н.);

в) туристически услуги, свързани с опазване и експониране на места с исторически, културен, природен или образователен интерес (стари изби, мелници, ферми, изложения на закрито и открито), и т.н.

2. Местно занаятчийство - занаятчийски дейности (включително предоставяне на услуги, свързани с участието на посетители в занаятчийски дейности).

3. Развитие на социални услуги за населението в селските райони - грижи за деца, за възрастни хора и т.н.;

4. Преработка и маркетинг на земеделски продукти, които не се подпомагат по мярка 123 и крайният продукт не е включен в Приложение I на Договора за създаване на ЕО;

5. Създаване/обновяване или подобрение на работилници за поддръжка и ремонт на машини и съоръжения:

6. Производство и продажба на възобновяема енергия:

а) слънчева, вятърна, водна, геотермална енергия и т.н. (с изключение производството на биогорива);

б) биоенергия, в случай на преработка на суровини от собственото земеделско стопанство;

Капацитетът на инсталациите по тази мярка не трябва да надвишава 1 мегават

Допустими разходи

Допустими за финансово подпомагане са следните разходи, предназначени за постигане целите на проекта:

А) Безвъзмездна помощ за допустими инвестиции, включително общи разходи, свързани с инвестицията:

1. изграждане и/или реконструкция или ремонт на сгради, и/или помещения и друга недвижима собственост;

2. закупуване на транспортни средства за неземеделски дейности, пряко свързани с дейността;

3. закупуване на машини, съоръжения и оборудване, включително и компютърен софтуер и специализирана техника до пазарната им стойност;

4. закупуване на коне за неземеделска дейност.

5. общи разходи:

Б) Безвъзмездна помощ за външни консултантски услуги за разработване на маркетингови стратегии, разработване на продукти, въвеждане на системи за качество и т.н., свързани с подпомаганата неземеделска дейност, хонорари за правни услуги, архитекти, инженери, придобиване на патентни права и лицензи, необходими за изготвяне и изпълнение на дейностите по проекта.;

В) Безвъзмездна помощ за подпомагане на разходи за рекламиране и публикуване на рекламни материали, свързани с подпомаганата неземеделска дейност.

Разходите по точки Б) и В), както и общите разходи свързани с инвестициите, не могат да надвишават 12% от общите допустими разходи по проекта.

Недопустими разходи

Няма да се предоставя финансова помощ за инвестиции в следните сектори, подсектори, раздели, групи или дейности:

1. производство и преработка на земеделски продукти, посочени в Приложение № 9;
2. производство, преработка и търговия на риба, рибни продукти и аквакултури;
3. въгледобив;
4. стоманодобив;
5. производство на синтетични влакна;
6. залагания и хазарт;
7. финансово посредничество и операции с недвижими имоти;
8. сухопътни превози на товари с товарни автомобили за други лица срещу възнаграждение;
9. производство и продажба на биогорива от биомаса;
10. производство и продажба на енергия от възобновяеми източници (слънчева, вятърна, водна, геотермална), с капацитет на инсталацията над 1 мегават;
11. производство и продажба на биоенергия при преработка на суровини от собственото земеделско стопанство, с капацитет на инсталацията над 1 мегават;
12. изграждане и/или обновяване на инфраструктура или закупуване на оборудване за голф, скално катерене и лов;
13. посочени в чл. 3, ал. 4 от Наредба № 18 от 2008 г. за условията и реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по мярка "Добавяне на стойност към земеделски и горски продукти" по Програмата за развитие на селските райони за периода 2007 - 2013 г. / ДВ, бр. 61 от 2008 г./ в случаите когато кандидатът е микропредприятие по смисъла на Закона за малки и средни предприятия;
14. развъждане на животни (с изключение на коне за неземеделски дейности), както и производството на чистопородни разплодни животни и хибриди.

Недопустими за финансово подпомагане са разходи за:

1. закупуване на оборудване, машини и съоръжения втора употреба;
2. закупуване на земя и сгради;
3. данък добавена стойност (ДДС), с изключение на невъзстановим ДДС, когато е поет действително и окончателно от кандидати, различни от лицата, освободени от данък съгласно чл. 3, ал. 5 от Закона за данък върху добавената стойност;
4. лизинг, с изключение на финансов лизинг;
5. оперативни разходи, включително разходи за поддръжка, наеми, застраховки;
6. банкови такси, разходи за гаранции, изплащане и рефинансиране на лихви;
7. принос в натура;
8. плащания в брой;
9. които е установено нарушение на изискванията на чл. 13а, ал. 1, 2 и 3 на Наредба № 23 от 18 декември 2009г.;
10. закупуване на земеделска техника и/или земеделско оборудване;
11. инвестиции в частта им, която надвишава определените референтни цени.
12. разходите за изготвяне на бизнес план по реда на тази наредба са недопустими в случаите, когато кандидатът е одобрен за подпомагане по мерки 112 "Създаване на стопанства на млади фермери" и/или 141 "Подпомагане на полупазарни стопанства в процес на реструктуриране" от ПРСР и Националната служба за съвети в земеделието е изготвила бизнес плана, съгласно разпоредбите на Наредба № 10 от 3 април 2008 г. за условията и реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по мярка "Предоставяне на съвети и консултиране в земеделието в България и Румъния" по Програмата за развитие на селските райони за периода 2007 - 2013 г.
13. не се подпомагат разходи за инвестиции, които представляват обикновена подмяна.

Финансова помощ не се предоставя по реда на тази наредба при условие, че за същата инвестиция кандидатът е получил публична финансова помощ от националния бюджет и/или от бюджета на Европейския съюз.

Не се предоставя финансова помощ за дейности, извършени преди подаване на заявлението за подпомагане, с изключение на разходите, свързани с консултации, хонорари за правни услуги, архитекти, инженери.

Не се предоставя финансова помощ по реда на тази наредба за производители на аквакултури по смисъла на § 1, т. 1 от допълнителните разпоредби на Закона за рибарството и аквакултурите.

Не се предоставя финансова помощ за проекти, оказващи отрицателно въздействие върху околната среда.

Не се предоставя финансова помощ за проекти, включващи инвестиции в местата по националната екологична мрежа Натура 2000, когато тези инвестиции не отговарят на изискванията на Закона за биологичното разнообразие и съответните подзаконовни нормативни актове за неговото прилагане, както и предвидените ограничения в заповедите за определянето на тези места и планове за управлението им.

Финансови параметри

Минималният размер на общите допустими разходи за проект е 10 000 лв., а *максималният* - 50 000 лв., в случаи на инвестиции за производство на енергия от възобновяеми източници – 50 000 лв.

Участието на кандидата може да бъде само в парична форма.

За всяко подпомагане по реда на тази наредба се кандидатства след извършване на окончателно плащане по предходния проект.

Размер на помощта

Финансовата помощ е в размер на 70 на сто от одобрените разходи.

Финансовата помощ за проекти, отнасящи се до производството на продукти, които не са включени в Приложение 1 от Договора за създаване на Европейската общност, се предоставя при спазването на правилата на Регламент (ЕО) № 1998/2006 на Комисията от 15 декември 2006 г. относно прилагането на членове 87 и 88 от Договора за създаване на Европейската общност по отношение на минималната помощ (ОВ L 379 от 28.12.2006 г.).

Начини на финансиране по мярката

Общите условия за финансиране по мярката са посочени в Приложение 2.

Критерии за избор на проектите:

Съответствие на заявлението за подпомагане със:

1. задължителните критерии за допустимост - целите, дейностите и изискванията, определени в тази мярка – 50 точки.
2. допълнителните критерии за оценка
 - проекти за развитие на интегриран селски туризъм – 20 точки
 - проекти представени от млади фермери /земеделски производители до 40 години, включително/ (за ЕТ) – 20 точки
 - проекти/инвестиции представени от кандидат, който не е подпомаган от ЕС – 10 точки.

Мярка 312: Подкрепа за създаване и развитие на микропредприятия

Цели на мярката

Основна цел:

Подобряване на конкурентноспособността и потенциала за създаване на заетост в икономиката на селските райони чрез създаване на повече и по-качествени работни места.

Подцели:

- насърчаване на растежа и създаване на нови работни места в микропредприятия за неземеделски дейности на територията на МИГ-Троян и Априлци;
- насърчаване на предприемачеството на територията на МИГ-Троян и Априлци;
- насърчаване развитието на интегриран туризъм на територията на МИГ-Троян и Априлци.

Обхват на мярката

Мярката предоставя безвъзмездна помощ на неземеделски микропредприятия за инвестиции за създаване или развитие на неземеделски дейности на цялата територия на общините Троян и Априлци.

Допустими кандидати за подпомагане

За подпомагане могат да кандидатстват физически лица, еднолични търговци (ЕТ) и юридически лица (ЮЛ), които:

1. са микропредприятия по смисъла на чл. 3, ал. 3 от Закона за малките и средните предприятия;
2. имат седалище или постоянен адрес за физическите лица на територията на МИГ-Троян и Априлци;
3. не са регистрирани като земеделски производители по реда на Наредба № 3 от 1999 г. за създаване и поддържане на регистър на земеделските производители (ДВ, бр. 10 от 1999 г), като земеделски стопани в Интегрираната система за администриране и контрол (ИСАК) и/или като тютюнопроизводители по Закона за тютюна и тютюневите изделия и не извършват земеделска дейност;
4. са регистрирани по Търговския закон, Закона за кооперациите или Закона за занаятите.

Критерии за допустимост на кандидатите

Едноличните търговци и юридическите лица са допустими за подпомагане само ако са вписани в Търговския регистър към Агенцията по вписванията.

Като физически лица могат да кандидатстват само регистрираните по Закона за занаятите и само за дейността, за която са регистрирани.

Физическите лица, едноличните търговци (ЕТ) и юридическите лица (ЮЛ) по т.1,2,3 и 4 се подпомагат при условие, че:

- нямат изискуеми задължения към Държавен фонд "Земеделие";
- не са в открито производство по несъстоятелност или не са обявени в несъстоятелност;
- не са в производство по ликвидация;
- нямат изискуеми публични задължения към държавата.

Физическите лица се подпомагат при условие, че:

- нямат изискуеми задължения към Държавен фонд "Земеделие";
- нямат изискуеми публични задължения към държавата.

Допустими дейности:

Подпомагат се инвестиции и свързани с тях външни услуги по маркетинг и мениджмънт за развитие на дейности в неземеделски сектори като:

- А. Преработвателна промишленост - производство на мебели, леко машиностроене и т.н.
- Б. Производство на възобновяема енергия:

1.Производство на биоенергия за посрещане на собствените енергийни нужди на микропредприятието;

и/или

2.Производство на биоенергия с цел продажба в случаите на преработка на продукти (суровини), които не попадат в Приложение I на Договора за създаване на ЕО;

и/или

3.Производство на енергия за продажба от възобновяеми енергийни източници (слънчева, вятърна, водна, геотермална енергия и т.н.).

Капацитетът на инсталациите по тази мярка не трябва да надвишава 1 мегават.

В. Услуги – развитие на дейности свързани със селски туризъм от частни микропредприятия, отдих и спорт, създаване и развитие на консултантски и бизнес услуги, социални грижи и здравеопазване, транспортни услуги и т.н.

В случаи на проекти за туристическо настаняване (ново строителство или подобрения) се подпомагат инвестиции в места за настаняване с не повече от 20 помещения за гости (в съответствие с Приложение №1 от НАРЕДБА за категоризиране на средствата за подслон, местата за настаняване и заведенията за хранене и развлечения - обн., ДВ, бр. 2 от 07.01.2005 г. към Закона за туризма).

Допустими разходи

Допустими за финансово подпомагане са следните разходи, предназначени за постигане целите на проекта:

1. Изграждане и/или реконструкция или ремонт на сгради, и/или помещения и друга недвижима собственост;

2. Закупуване на транспортни средства за неземеделски дейности, пряко свързани с дейността;

3. Закупуване на машини, съоръжения и оборудване, включително и компютърен софтуер и специализирана техника до пазарната им стойност;

4. Закупуване на коне за неземеделска дейност;

5. Общи разходи:

а) свързани с консултации, хонорари за правни услуги, архитекти, инженери;

б) разработване на продукти, разработване и въвеждане на системи за управление, разработване и разпространение на рекламни и информационни материали, придобиване на патентни права и лицензи, необходими за изготвяне и изпълнение на дейностите по проекта.

Общи изисквания към допустимите разходи

Общите изисквания към допустимите разходи по мярката са посочени в Приложение 1.

Консултациите по т. 5, буква „а” се състоят от разработване на бизнес-план, включващ предпроектни изследвания и маркетингови стратегии, окомплектоване на пакета от документи и консултантски услуги, свързани с изпълнението и отчитане на дейностите по проекта до изплащане на помощта.

Разходите т. 5 не могат да надвишават 12% от стойността на допустимите разходи по т. 1 - 4.

Разходите за консултации по т.5а) не могат да надхвърлят 5% от стойността на допустимите разходи по т. 1 - 4.

Финансовата помощ за разходи по т. 5, буква "а" се предоставя в случаите, когато са извършени не по-рано от 1 януари 2007 г.

Недопустими разходи

Няма да се предоставя финансова помощ за инвестиции в следните сектори, подсектори, раздели, групи или дейности:

1. производство и преработка на земеделски продукти, посочени в Приложение № 1;

2. производство, преработка и търговия на риба, рибни продукти и аквакултури;

3. въгледобив;

4. стоманодобив;
5. производство на синтетични влакна;
6. залагания и хазарт;
7. финансово посредничество и операции с недвижими имоти;
8. сухопътни превози на товари с товарни автомобили за други лица срещу възнаграждение;
9. производство на био-енергия с цел продажба в случаите на преработка на продукти (суровини), които попадат в Приложение №1;
10. производство и продажба на енергия от възобновяеми източници, с капацитет на инсталацията над 1 мегават.
11. изграждане и/или обновяване на инфраструктура или закупуване на оборудване за голф, скално катерене и лов;
12. посочени в чл. 3, ал. 4 от Наредба № 18 от 2008 г. за условията и реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по мярка "Добавяне на стойност към земеделски и горски продукти" по Програмата за развитие на селските райони за периода 2007 - 2013 г. /ДВ, бр. 61 от 2008 г./
13. развъждане на животни (с изключение на коне за неземеделски дейности), както и производството на чистопородни разплодни животни и хибриди.

Недопустими за финансово подпомагане са разходи за:

1. закупуване на оборудване, машини и съоръжения втора употреба;
2. закупуване на земя и сгради;
3. данък добавена стойност (ДДС), с изключение на невъзстановим ДДС;
4. лизинг;
5. оперативни разходи, включително разходи за поддръжка, наеми;
6. банкови такси, разходи за гаранции, изплащане и рефинансиране на лихви, застраховки;
7. принос в натура;
8. плащания в брой;
9. които е установено нарушение на изискванията на чл. 13а, ал. 1, 2 и 3 от Наредба № 23 от 18 декември 2009г;
10. закупуване на земеделска техника и/или земеделско оборудване;
11. инвестиции в частта им, която надвишава определените референтни цени.

Не се подпомагат разходи за инвестиции, които представляват обикновена подмяна.

Финансови параметри

Минималният размер на допустимите разходи, за които се кандидатства по проекта е 10 000 лв.

Максималният размер на допустимите разходи, за които се кандидатства по проекта е 120 000 лв.

За проекти за производство на енергия от възобновяеми източници максималният размер на допустимите разходи, за които се кандидатства по проекта е 300 000 лв.

Финансовата помощ за един ползвател не може да надхвърля левовата равностойност на 200 000 евро за период от три последователни данъчни години – годината на плащане и две предходни години.

Размер на помощта

Финансовата помощ е в размер на 70 на сто от одобрените разходи, но не повече от левовата равностойност на 200 000 евро – за спазване на ограниченията и условията, наложени по правилата за минимална помощ (de minimis) (Регламент на Комисията (ЕС) № 1998/2006);

Финансова помощ не се предоставя по реда на тази наредба при условие, че за същата инвестиция кандидатът е получил публична финансова помощ от националния бюджет и/или от бюджета на Европейския съюз.

Общи условия

1. Не се предоставя финансова помощ за дейности, извършени преди подаване на заявлението за подпомагане, с изключение на разходите, свързани с консултации, хонорари за правни услуги, архитекти, инженери;
2. За всяко подпомагане се кандидатства след извършване на окончателно плащане по предходния проект.
3. Финансовата помощ за един ползвател за проекти в сектор „сухопътен транспорт“ не може да надхвърля левовата равностойност на 100 000 евро за три последователни данъчни години – годината на плащане и две предходни години.
4. В случай, че предприятия партньори или свързани предприятия по смисъла на Закона за малки и средни предприятия са одобрени и/или подпомагани, тяхната финансова помощ като общ размер не трябва да надхвърля максималния размер по ал.1 и 2.

Начини на финансиране по мярката

Общите условия за финансиране по мярката са посочени в Приложение 2.

Критерии за избор на проекти:

Съответствие на заявлението за подпомагане със:

1. задължителните критерии за допустимост - целите, дейностите и изискванията, определени в тази мярка – 50 точки.
2. допълнителните критерии за оценка:
 - Проекти за развитие на интегриран селски туризъм, за енергия от възобновяеми източници и услуги, свързани с информационни технологии - 10т.
 - Новосъздадени микропредприятия (независими и регистрирани до една година преди кандидатстването) - 20 т.;
 - Проекти представени от жени и млади хора (до 40 г. възраст) - 10 т.;
 - Проекти, представени от кандидати, които никога до сега не са били подпомагани от Европейския съюз за изпълнението на подобен проект - 10 т.;

Планиран общ публичен принос в СМР по тази мярка – 766 000 лв.

Мярка 313: Насърчаване на туристическите дейности

Цели на мярката

Основна цел:

Улесняване на възможностите за преки и непреки доходи и за създаване на заетост в селския туризъм чрез подкрепа за създаване и маркетинг на конкурентноспособни туристически продукти и подобряване на туристическата привлекателност на района.

Подцели:

- насърчаване на растежа на доходите и създаването на заетост в селските райони чрез подпомагане развитието на интегриран селски туризъм;
- разнообразяване и подобряване на туристическата инфраструктура, атракциите и съоръженията за посетители на територията на МИГ-Троян и Априлци.

Обхват на мярката

Мярката предоставя помощ за инвестиции за развитие на туристическа инфраструктура, която е общинска или държавна собственост и/или на организации с нестопанска цел, за атракции за посетителите, както и развитие и маркетинг на туристически продукти на територията на общините Троян и Априлци

Допустими кандидати за подпомагане

- Общини Троян и Априлци;
- юридически лица с нестопанска цел (ЮЛНЦ), регистрирани по Закона за юридическите лица с нестопанска цел, които имат седалище на територията на община Троян и Априлци.

Критерии за допустимост на кандидатите

Кандидатите се подпомагат, при условие че:

1. нямат изискуеми задължения към Държавен фонд "Земеделие" (ДФЗ);
2. не са в открито производство по несъстоятелност или не са обявени в несъстоятелност с изключение на общините;
3. не са в производство по ликвидация с изключение на общините;
4. нямат изискуеми публични задължения към държавата с изключение на общините.

Допустими дейности:

Финансова помощ се предоставя за инвестиции, извършващи се на територията на цялата МИГ Троян и Априлци в следните дейности:

1. Изграждане или обновяване на туристическа инфраструктура, съоръжения и/или атракции за посетителите:
 - а) атракции за посетителите и места за отдих и развлечения: посетителски центрове за представяне и експониране на местното природно и културно наследство; изграждане на малки по размер атракции на открито и закрито; малки по размер центрове за изкуство и занаяти, както и центрове за временни изложения с туристическа цел;
 - б) съоръжения и места за спорт и отдих: туристически и колоездачни пътеки; инфраструктура и съоръжения за рафтинг, пешеходен туризъм, планински туризъм и други спортове;
 - в) съоръжения за обществената инфраструктура - информационни пунктове, информационни табла и пътепоказатели за туристическите места и маршрути, заслони и съоръжения за безопасност и т.н.;
2. Разработване и маркетинг на туристически продукти:
 - а) разработване на туристически маркетингови стратегии на местно ниво и информационни материали;
 - б) разработване на електронни системи на местно ниво за резервации в селските райони.

Допустими разходи

Допустими за финансово подпомагане са следните разходи, предназначени за постигане целите на проекта:

1. Изграждане, реконструкция и/или ремонт на сгради, съоръжения, помещения и/или друга недвижима собственост:
 - а) разходи, свързани с прякото изпълнение на строително-ремонтните и строително-монтажните дейности;
 - б) непредвидени разходи в размер до 5 процента от стойността на одобрените разходи по буква "а";
2. Закупуване на машини, съоръжения и оборудване, включително и компютърен софтуер и специализирана техника (до пазарната им стойност);
3. Общи разходи:
 - а) свързани с консултации, хонорари за правни услуги, архитекти, инженери и за други дейности и услуги, необходими за подготовката, изпълнението и отчитането на дейностите по проекта;
 - б) свързани с маркетинг на туристически продукти на местно ниво, разработване и разпространение на маркетингови стратегии, рекламни и информационни материали, разработване на електронни системи, придобиване на патентни права и лицензи, необходими за изготвяне и изпълнение на дейностите по проекта.

Общите разходи по т.3 са съгласно Приложение 10.

Общите изисквания към допустимите разходи по мярката са посочени в Приложение 1.

Мярката подкрепя само дейности, които не генерират печалба, вкл. изграждане и подобрене на съоръжения и/или атракции.

Недопустими разходи

Не се предоставя финансова помощ за следните дейности:

1. изграждане и/или обновяване на инфраструктура и закупуване на оборудване за лов, скално катерене и голф;
2. обновяване на паметници на културата от национално и световно значение, включени в класификацията на Националния институт за паметници на културата (НИПК);
3. изграждане или обновяване на атракции и съоръжения за посетители, които генерират доходи и които не са общинска и/или държавна собственост.

Не се предоставя финансова помощ за проекти, които включват единствено разработване и маркетинг на туристически продукти.

Недопустими за финансово подпомагане са разходи за:

1. закупуване на машини, съоръжения и оборудване втора употреба;
2. закупуване или наем на земя и сгради;
3. лизинг;
4. оперативни разходи, вкл. разходи за поддръжка (текущ ремонт), наеми, застраховка;
5. банкови такси, разходи за гаранции, изплащане и рефинансиране на лихви;
6. принос в натура;
7. обезщетения за отчуждаване на имоти, както и обезщетения по чл. 209 и 210 ЗУТ;
8. данък добавена стойност (ДДС) с изключение на невъзстановим ДДС;
9. инвестиции за обикновена подмяна;
10. плащане в брой.
11. доставка или услуга или част от доставка/услуга, за които кандидатът не е изпълнил условията и реда на чл.20, ал. 5 и 6 на Наредба № 32 от 12 септември 2008г.;
12. които е установено нарушение на изискванията на чл. 13, ал. 3, 4 и 7 на Наредба № 32 от 12 септември 2008г.
13. инвестиции в частта им, която надвишава определените референтни цени.

Финансови параметри

Минималният размер на допустимите разходи, за които се кандидатства по проекта, е 20 000 лв

Максималният размер на допустимите разходи, за които се кандидатства по проекта, е 100 000 лв.

Размер на помощта

Финансовата помощ е до 100 % от одобрените разходи за проекти на общини.

Финансовата помощ е до 100 % от общата стойност на допустимите разходи за проекти, негенериращи приходи в обществен интерес, подадени от ЮЛНЦ.

Финансовата помощ е в размер до 70 % от общата стойност на допустимите разходи, за останалите проекти.

Финансовата помощ за проекти, ще се предоставя при спазването на правилата на Регламент (ЕО) № 1998/2006 на Комисията от 15 декември 2006 г. относно прилагането на членове 87 и 88 от Договора за създаване на Европейската общност по отношение на минималната помощ (ОВ L 379 от 28.12.2006 г.).

- Участието на кандидата може да бъде само в парична форма.
- Финансова помощ не се предоставя по реда на тази мярка, при условие че за същата инвестиция кандидатът е получил публична финансова помощ от националния бюджет и/или от бюджета на Европейския съюз.
- Не се предоставя финансова помощ за дейности, извършени преди подаване на заявлението за подпомагане, с изключение на общите разходи, свързани с консултации,

хонорари за правни услуги, архитекти, инженери и за други дейности и услуги, необходими за подготовката, изпълнението и отчитането на дейностите по проекта.

• За всяко подпомагане се кандидатства след извършване на окончателно плащане по преходен проект с изключение на проекти, представени от общините.

Начини на финансиране по мярката

Общите условия за финансиране по мярката са посочени в Приложение 2.

Критерии за избор на проекти:

Съответствие на заявлението за подпомагане със:

1. задължителните критерии за допустимост - целите, дейностите и изискванията, определени в тази мярка – 50 точки.

2. допълнителните критерии за оценка:

- Проекти, които отговарят на приоритетите, заложи в Общинския план за развитие на двете общини – 20 точки;

- Проекти, представени от кандидати, които са юридически лица с нестопанска цел – 10 точки;

- Проекти представени от кандидати, които никога до сега не са били подпомагани от Европейския съюз за изпълнението на подобен проект - 10 точки;

- Проекти за развитие на интегриран селски туризъм - 10 точки.

Планиран общ публичен принос по тази мярка 69 000 лв.

Мярка 321: Основни услуги за населението и икономиката в селските райони

Цели на мярката

Основна цел:

Целта на мярката е да подобри бизнес средата и условията за живот на територията на МИГ.

Подцели:

- подобряване на пътната инфраструктура за улесняване развитието на местния бизнес;
- подобряване условията за живот в селските райони чрез реконструкция и разширение на водоснабдителна и канализационна инфраструктура;
- подобряване достъпа ина населението и развитие на социалните, културни, спортни, информационни и свързани със свободното време и отдиха услуги;

Обхват на мярката – цялата територия на общините Троян и Априлци.

Допустими кандидати за подпомагане

За подпомагане могат да кандидатстват:

- Общините Троян и Априлци за всички допустими дейности с изключение на посочените в т. 9, буква "а";

- Юридически лица с нестопанска цел (ЮЛНЦ), регистрирани по Закона за юридическите лица с нестопанска цел, за дейности по т. 7, 8, 9, буква "а" и буква "б" и 10;

- читалища, регистрирани по Закона за народните читалища, за дейности по т. 5, 6, 7, 8, 9, буква "а" и буква "б" и 10.

Критерии за допустимост на кандидатите

Кандидатите се подпомагат, при условие че:

1. нямат изискуеми задължения към Държавен фонд "Земеделие";

2. не са в открито производство по несъстоятелност или не са обявени в несъстоятелност, с изключение на общини;

3. не са в производство по ликвидация, с изключение на общини;

4. нямат изискуеми публични задължения към държавата, с изключение на общини.

Кандидатите, които са юридически лица с нестопанска цел (ЮЛНЦ), регистрирани по Закона за юридическите лица с нестопанска цел, за дейности по чл. 4, ал. 1, т. 7, 8, 9, буква "а" и буква "б" и 10 от Наредба № 23 от 18 декември 2009г., и читалища, регистрирани по Закона за народните читалища, за дейности по чл. 4, ал. 1, т. 7, 8, 9, буква "а" и буква "б" и 10 от Наредба № 23 от 18 декември 2009г., се подпомагат при следните условия:

1. да имат седалище на територията на общините Троян и Априлци;
2. дейностите по проекта да се изпълняват на територията на общините Троян и Априлци;
3. основният предмет на дейност на ЮЛНЦ да е свързан с дейността/услугата, за която те кандидатстват да развият.
4. Дейността следва да отговаря на приоритетите на Плана за развитие на съответната община за периода 2007-2013 г.;
5. Заявленията за подпомагане следва да са в съответствие с действащото българско законодателство в областта на инвестиционното проектиране и разпоредбите на Закона за устройство на територията. Инвестиционните проекти, в т. ч. тези за изграждане на ВиК мрежи, следва да бъдат одобрени от Общински Експертен Съвет по Устройство на Територията, в които участват всички засегнати от проекта страни, в т. ч. съответното ВиК дружество, което ще експлоатира изградената/реконструирана мрежа.

Допустими дейности

Финансова помощ се предоставя за инвестиции в инфраструктура, обзавеждане и/или оборудване за следните дейности:

1. Строителство, реконструкция и рехабилитация на съществуващи общински пътища и мостове. Строителството на нови пътища се подпомага в изключителни случаи, когато кандидата може да докаже важни социални и икономически ползи;
2. Строителство/реконструкция/рехабилитация на водоснабдителни системи и съоръжения;
3. Строителство/реконструкция/рехабилитация на канализационни системи и съоръжения;
4. Изграждане или рехабилитация на малка инфраструктура за управление на животинските отпадъци (само трупосъбирателни площадки);
5. Изграждане или рехабилитация и оборудване на инсталации/мощности за производство на топлинна и/или електрическа енергия за сгради общинска собственост и/или сгради които предоставят различни обществени услуги от възобновяеми енергийни източници; изграждане на разпределителна мрежа за био-горива или произведена от биомаса или други възобновяеми енергийни източници (ВЕИ) топлинна/електрическа енергия;
6. Инвестиции за подобряване на енергийната ефективност на общински или други сгради използвани за предоставяне на обществени услуги;
7. Изграждане на нови или подобряване на съществуващи центрове за предоставяне на културни услуги (културни центрове, театри, библиотеки), включително създаването на мобилни такива;
8. Изграждане или подобряване на центрове за отдых, свободно време и спорт (спортни и младежки центрове и др.);
9. Изграждане или подобряване на центрове за социални услуги:
 - а) грижи за деца (детски ясли, детски градини), включително специализиран транспорт;
 - б) грижи за възрастни хора и хора с увреждания (като дневни центрове и др.), включително специализиран транспорт;
10. Изграждане или подобряване на центрове предоставящи услуги свързани с използването на информационни и комуникационни технологии (здравни съвети, подпомагане на бизнеса, общински услуги и др.), включително създаването на мобилни центрове.

Допустимите разходи

1. Изграждане и/или реконструкция или ремонт на сгради и/или помещения и/или друга недвижима собственост;

а) разходи свързани с прякото изпълнение на строително-ремонтните и строително-монтажните дейности;

б) непредвидени разходи в размер до 5 на сто от стойността на одобрените разходи по буква "а";

2. Закупуване на нови машини, съоръжения, обзавеждане и оборудване, включително и компютърен софтуер и специализирана техника, до пазарната им стойност;

3. Закупуване на книги, аудио и видео материали до пазарната им стойност, ако са част от инвестиция за предоставяне на нова услуга;

4. Разходи за закупуване на превозни средства до пазарната им стойност, за осигуряване на услугите за дейностите по т. 7, 9 и 10;

5. Общи разходи, свързани с консултации, разходи за архитекти и инженери, включващи разходите за предпроектни проучвания, подготовка на идеен проект, само в случаите на чл. 21, ал. 2 от Наредба № 25 от 29 юли 2008г. и/или работен/технически проект, по смисъла на Наредба № 4 от 2001 г. за обхвата и съдържанието на инвестиционните проекти, разходите за изготвяне на доклад за оценка на съответствието на инвестиционния проект със съществените изисквания към строежите, строителен надзор, авторски надзор, такси, анализ на икономическите и социалните ползи, необходими за подготовката, изпълнението и отчитането на дейностите по проекта, както и разходи за изработване на информационна табела или билборд."

Недопустимите разходи

Финансова помощ няма да се предоставя за следните дейности:

1. Реконструкция / рехабилитация на паметници на културата от национално значение, обявени за такива от Националния институт за паметниците на културата (НИПК);

2. Инфраструктура за ширококолов достъп до Интернет;

3. Инвестиции в сгради за обучение и здравеопазване, с изключение на здравеопазване в центрове за социални услуги, както и в центрове за здравни съвети, предоставящи услуги, базирани на използването на информационни комуникационни технологии;

4. Инвестиции за голф, скално катерене, лов и риболов.

Недопустими са следните разходи:

- по чл. 23, ал. 1, т. 5 от Наредба № 25 от 29 юли 2008г., направени по-рано 1 януари 2007 г.;

- доставка или услуга или част от доставка/услуга, за които кандидатът не е изпълнил условията и реда на чл. 23, ал. 4 и 5 от Наредба № 25 от 29 юли 2008г.;

- инвестиции, за които са установени, че са кандидатствали или помощта е получена от юридически лица с нестопанска цел, регистрирани по ЗЮЛНЦ, които не са независими предприятия по смисъла на чл. 4, ал. 2 ЗМСП и за които се установи, че са учредени или преобразувани с цел осъществяване на предимство в противоречие с целите на мярката по ПРСР;

- при които е установено нарушение на изискванията на чл. 14, ал. 4 и/или 5 от Наредба № 25 от 29 юли 2008г.

Финансови параметри

Минимални допустими разходи за проект е 20 000 лв. а *максимални* – 390 000 лв.

Размер на помощта

Финансовата помощ е в размер сто процента от общите допустими разходи за проекти на общини и за проекти, подадени от кандидати - юридически лица с нестопанска цел, или читалища, които не генерират приходи и са в обществен интерес.;

Финансовата помощ е в размер на 70 % от общите допустими разходи за проекти на неправителствени организации и на читалища, при спазване на размерите и условията за правилата за минимална помощ (de minimis aid) (Регламент на ЕК №1998/2006).

Общи условия

1. Финансова помощ не се предоставя по реда на тази наредба при условие, че за същата инвестиция кандидатът е получил публична финансова помощ от националния бюджет и/или от бюджета на Европейския съюз.
2. Не се предоставя финансова помощ за дейности, извършени преди подаване на заявлението за подпомагане, с изключение на общи разходи, свързани с консултации, разходи за архитекти и инженери, включващи разходите за предпроектни проучвания, подготовка на идеен и/или работен/технически проект, по смисъла на Наредба № 4 от 2001 г. за обхвата и съдържанието на инвестиционните проекти, разходите за изготвяне на доклад за оценка на съответствието на инвестиционния проект със съществените изисквания към строежите, строителен надзор, такси, анализ на икономическите и социалните ползи, необходими за подготовката, изпълнението и отчитането на дейностите по проекта.
3. За всяко подпомагане се кандидатства след подадени заявки за окончателно плащане по предходните проекти с изключение на проекти на общините.
4. Участието на кандидата може да бъде само в парична форма.

Критерии за избор на проектите:

Съответствие на заявлението за подпомагане със:

1. задължителните критерии за допустимост - целите, дейностите и изискванията, определени в тази мярка – 50 точки.
2. допълнителните критерии за оценка:
 - Проекти, които отговарят на приоритетите, заложи в Общинския план за развитие на двете общини – 10 точки;
 - Проекти за рехабилитация на водоснабдителната и канализационна системи-10 точки;
 - Проекти за рехабилитация/реконструкция на пътища, които свързват населените места от селските райони с пътна мрежа II-и и III-и клас-10 точки;
 - Проекти за развитие/предоставяне на услуги на уязвими групи от населението (жени, възрастни хора и хора с увреждания)- 10 точки ;
 - Наличие на технически/работен проект, приложен към заявлението за подпомагане - 10 точки .

Планиран общ публичен принос в СМР по тази мярка – 900 500 лв.»

Мярка 322: Обновяване и развитие на населените места

Цели на мярката

Основна цел:

Чрез подобряване облика на населените места в селските райони да се подобри качеството на живот и ограничи обезлюдяването на района.

Подцели:

- Да се подобри средата за живот в населените места от територията на МИГ-Троян и Априлци;
- Да се обнови външния облик и повиши привлекателността на населените места чрез изграждане/възстановяване на зелените площи, площади, улично осветление и др.

Обхват на мярката – цялата територия на МИГ Троян и Априлци.

Допустими кандидати за подпомагане

1. Община Троян и Априлци за дейности указани в т.1, 2, 3, 5 и 6 от **Допустими дейности**;

2. Читалища, регистрирани по Закона за народните читалища - за **Допустими дейности** по т. 1 и 2;

3. Местни поделения на вероизповедания, регистрирани като юридически лица, съгласно чл. 20 на Закона за вероизповеданията, или признати за юридически лица по силата на чл. 10 от същия закон – за **Допустими дейности** по т. 3.

4. Граждански дружества на физически и/или юридически лица, създадени с цел извършване на строителни работи във връзка с обновяване на фасади на частни сгради и външни прилежащи пространства, включени в интегриран план за обновяване на населеното място в общини Троян и Априлци - за **Допустими дейности** по т. 4.

5. Юридически лица с нестопанска цел, регистрирани по Закона за юридическите лица с нестопанска цел за **Допустими дейности** по т. 1, 2, 3, 4.

Допустими дейности

Финансова помощ се предоставя за следните дейности, изпълнявани само на територията на населените места от МИГ- Троян и Априлци:

1. Рехабилитация на обществени зелени площи – паркове и градини, детски площадки и съоръженията към тях, в т. ч. доставка на съоръжения;
2. Реконструкция и ремонт на обществени сгради с местно историческо и културно значение и подобряване на прилежащите пространства, включително вертикална планировка;
3. Реконструкция и ремонт на сгради с религиозно значение и подобряване на прилежащите пространства, включително вертикална планировка;
4. Ремонт на фасади на частни сгради и прилежащите пространства, както и вертикална планировка, ако са включени в интегриран план за обновяване на населеното място;
5. Реконструкция и изграждане на улична мрежа, тротоари, площади, улично осветление;
6. Изготвяне на интегрирани планове за обновяване на населеното място, ако планът включва някоя от изброените инвестиционни дейности.

Допустими разходи:

1. Реконструкция/рехабилитация или ремонт на сгради и/или помещения и друга недвижима собственост, в т. ч. паркове и градини, детски площадки и съоръженията към тях; изграждане, реконструкция или ремонт на улична мрежа, тротоари, площади, улично осветление, реконструкция, реставрация и ремонт на сгради с религиозно значение, консервационно-реставрационни работи на обществени сгради, които са със статут на недвижима културна ценност и подобряване на прилежащите пространства, включително вертикална планировка:

а) разходи свързани с прякото изпълнение на строително-ремонтните и строително-монтажните дейности;

б) непредвидени разходи в размер до 5 на сто от стойността на одобрените разходи по буква „а“;

2. Закупуване на съоръжения, до пазарната им стойност;

3. Разходи за изготвяне на интегрирани планове за обновяване на населеното място;

4. Общи разходи, свързани с консултации, за архитекти и инженери, в т.ч. разходите за предпроектни проучвания, подготовка на идеен и/или работен/технически проект, в обхват съгласно Наредба № 4 от 2001 г., за изготвяне на доклад за оценка на съответствието на инвестиционния проект със съществените изисквания към строежите, строителен надзор, авторски надзор, такси, анализ на икономическите и социалните ползи, необходими за подготовката, изпълнението и отчитането на дейностите по проекта, както и разходи за изработване на информационна/и табела/и или билборд/ове.

Недопустими разходи:

Финансова помощ няма да се предоставя за реконструкция / рехабилитация / ремонт на паметници на културата от национално значение, обявени за такива от Национален институт за паметниците на културата (НИПК).

Недопустими са и следните разходи:

- по чл. 21, ал. 1, т. 4, на Наредба № 24 от 29 юли 2008г., направени по-рано от 1 януари 2007 г.;
- инвестиции, за които са установени, че са кандидатствали или помощта е получена от юридически лица с нестопанска цел, регистрирани по ЗЮЛНЦ, които не са независими предприятия по смисъла на чл. 4, ал. 2 ЗМСП и за които се установи, че са учредени или преобразувани с цел осъществяване на предимство в противоречие с целите на мярката по ПРСР;
- за които е установено нарушение на изискванията на чл. 14, ал. 4 и/или 5 на Наредба № 24 от 29 юли 2008г

Финансови параметри

Минималните допустими разходи за проект ще бъдат 20 000 лв., а *максималните допустими разходи* – 100 000 лв.

Размер на помощта

Финансовата помощ е в размер сто процента от общите допустими разходи за проекти на общини и за проекти, подадени от кандидати - юридически лица с нестопанска цел, или читалища, които не генерират приходи и са в обществен интерес;

Финансовата помощ е в размер на 70 % от общите допустими разходи за проекти на неправителствени организации и на читалища.

Когато кандидатите са граждански дружества на физически и/или юридически лица, създадени с цел извършване на строителни работи във връзка с обновяване на фасади на частни сгради, финансовата помощ е в размер на 50 на сто от общата стойност на допустимите разходи. Финансовата помощ за проекти, ще се предоставя при спазването на правилата на Регламент (ЕО) № 1998/2006 на Комисията от 15 декември 2006 г. относно прилагането на членове 87 и 88 от Договора за създаване на Европейската общност по отношение на минималната помощ (ОВ L 379 от 28.12.2006 г.).

Критерии за избор на проектите:

Съответствие на заявлението за подпомагане със:

1. задължителните критерии за допустимост - целите, дейностите и изискванията, определени в тази мярка – 50 точки.
2. допълнителните критерии за оценка:
 - проектът е предложен от кандидат, който не е бил подпомаган за сходни дейности от ЕС – 10 точки;
 - проект, предложен от местно поделение на вероизповедание – 20 точки;
 - заявлението за кандидатстване съдържа технически/работен проект на инвестицията – 10 точки;
 - проекти, насочени към реконструкция и изграждане на тротоари, площади и др. – 10 точки.

Планиран общ публичен принос в СМР по тази мярка 192 500 лв.

Мярка 421: Междутериториално и тран-сгранично сътрудничество

Цели на мярката

Основна цел:

Осъществяване на сътрудничество между МИГ Троян и Априлци и други сродни организации за обмен на опит и взаимодействие при реализиране на съвместни проекти.

Подцели:

- Да се подпомогнат съвместни дейности – обучения, изграждане на капацитет и др. за изработване и изпълнение на проекти;

- Да се подпомогнат иновациите в продукти и услуги, комбинирайки разнообразните възможности.

Обхват на мярката – териториите на МИГ Троян и Априлци и други МИГ от страната.

Допустими кандидати за подпомагане

Сдружение МИГ Троян и Априлци

Допустими дейности

А)Подготвителна техническа помощ

1. Предпроектни проучвания;
2. Техническо планиране;
3. Провеждане на партньорски срещи.

Б)Прилагане на общи действия

- 1.Разработване на нови продукти и услуги в туристическия сектор.

В)Проекти за прилагане на общи дейности

- 1.Обучение и развитие на капацитет, необходим за прилагане на съвместните проекти.

Допустими разходи:

А)Подготвителна техническа помощ

1. Разходи за организиране и провеждане на срещи с партньорите – пътни разходи, разходи за нощувки, хонорари за експерти, разходи за комуникация.
2. Разходи, свързани с разработването на проекта – предварителни проучвания, консултации по специфични въпроси.

Б)Прилагане на общи действия

1. Разходи за разработването на съвместни продукти и услуги, вкл. разходи за материални и нематериални инвестиции.
2. Разходи, свързани с организирането на обучения, семинари, съвместни събития и др.
3. Разходи за публикации.

Финансови параметри

Максимален размер на общите допустими разходи по проекта – 20 000 лв.

Размер на помощта

Финансовата помощ е в размер на 100 % от общите допустими разходи.

Финансовата помощ ще се предоставя при спазването на правилата на Регламент (ЕО) № 1998/2006 на Комисията от 15 декември 2006 г. относно прилагането на членове 87 и 88 от Договора за създаване на Европейската общност по отношение на минималната помощ (ОВ L 379 от 28.12.2006 г.).

Критерии за избор на проектите:

Неприложимо.

Планиран общ публичен принос в СМР по тази мярка 0.00 лв

Мярка 431: Управление на местни инициативни групи, придобиване на умения и постигане на обществена активност на съответната територия за местните инициативни групи, прилагащи стратегии за местно развитие

Основна цел:

Повишаване капацитета на МИГ Троян и Априлци за успешно изпълнение на стратегията за местно развитие.

Подцели:

- Да подпомогне развитието на МИГ Троян и Априлци като ефективна организация;
- Да осигури ресурси - човешки, технически и финансови, необходими за цялостното обезпечаване на дейностите на МИГ и за прилагане на стратегията за местно развитие;
- Да повиши информираността и уменията на местните хора относно подхода ЛИДЕР и да насърчи тяхното активно участие в процеса на прилагане на стратегията за местно развитие.

Обхват на мярката – територията на МИГ Троян и Априлци.

Допустими кандидати за подпомагане

Сдружение МИГ Троян и Априлци

Допустими дейности

1. Наемане на екип за изпълнение на стратегията - изпълнителен директор, експерт/и по прилагане на дейностите по Стратегията за местно развитие, счетоводител и технически асистент;
2. Наемане на външни и допълнителни експерти във връзка с услуги, свързани с прилагането на стратегията;
3. Командироване на персонала си съгласно Наредбата за командировките в страната и Наредбата за служебните командировки и специализациите в чужбина;
4. Наемане на офис;
5. Закупуване на офис техника, в т. ч. правен и счетоводен софтуер и офис оборудване;
6. Закупуване на офис консумативи и канцеларски материали;
7. Организиране на посещения в информационни точки на територията на МИГ, където екипът ще предоставя информация и консултации по места във връзка с изпълнение на проекти по стратегията;
8. Организиране и участие на МИГ в срещи - на национално /междурегионално/ и транснационално ниво;
9. Поддържане дейността на екипа по отношение на средства за комуникация, транспорт, топло- и електроенергия и друго, необходимо за оперативното функциониране на офиса;
10. Участие в дейности на Националната и Европейската селска мрежа за развитие на селските райони;
11. Провеждане на проучвания на съответната територия (териториални, икономически и социални анализи и други анализи и проучвания);
12. Осигуряване на информация за територията и за стратегията за местно развитие (изследвания, наблюдения и др.);
13. Организиране на обучение на екипа, ангажиран в прилагането на Стратегията за местно развитие;
14. Създаване и поддръжка на интернет страница;
15. Създаване и поддръжка на актуални новини; публикации на резултати от дейността, отпечатване на брошури, рекламни материали, формуляри за кандидатстване, материали за обучение и други свързани с популяризиране дейността на МИГ;
16. Реализиране на радио- и телевизионни предавания и реклами; преводи; изработка и монтаж на табели и билбордове за популяризиране на проекта;
17. Организиране на обучения за местни лидери.

Допустими разходи:

А) Допустими разходи за управление дейността на МИГ /оперативни разходи/

1. Разходи за заплати и други възнаграждения за персонала (изпълнителен директор, експерт/и по прилагане на дейностите по Стратегията за местно развитие, счетоводител и асистент) в т. ч. социални и здравни осигуровки за персонала;
2. Разходи за експерти и други платени услуги, свързани с прилагането на стратегията, възнаграждения на експерти (възнаграждения на консултанти, външни и допълнителни експерти, одитори и др.);
3. Разходи за командировки на персонала съгласно Наредбата за командировките в страната, приета с ПМС № 72 от 1986 г. (обн., ДВ, бр. 11 от 1987 г.; изм., бр. 21 от 1991 г., бр. 2 от 1994 г., бр. 62 от 1995 г., бр. 34 от 1997 г., бр. 40 от 1999 г. и бр. 2 от 2008 г.) и Наредбата за служебните командировки и специализациите в чужбина, приета с ПМС № 115 от 2004 г. (обн., ДВ, бр. 50 от 2004 г.; изм., бр. 80 и 86 от 2004 г., бр. 36 и 96 от 2005 г., бр. 2 от 2006 г., бр. 23 и 98 от 2007 г., бр. 64 от 2008 г. и бр. 10 от 2009 г.);
4. Разходи за наем на един офис;
5. Разходи за наем и/или закупуване на офис техника, в т. ч. правен и счетоводен софтуер и офис оборудване и обзавеждане;
6. Закупуване на офис консумативи и канцеларски материали;
7. Разходи за закупуване горива за лек автомобил;
8. Разходи за организиране срещи на МИГ;
9. Разходи за комуникация (телефон, интернет, пощенски услуги, куриерски услуги), транспорт, топло- и електроенергия и други разходи, необходими за оперативното функциониране на офиса;
10. Разходи за участие на МИГ в дейности на Националната и Европейската селска мрежа за развитие на селските райони.

Б) Допустими разходи за дейности за придобиване на умения и постигане на обществена активност за развитието на територията:

1. Разходи за проучвания на съответната територия (териториални, икономически и социални анализи и други анализи и проучвания);
2. Разходи за осигуряване на информация за територията и за стратегията за местно развитие (изследвания, наблюдения и др.);
3. Разходи за обучение на екипа, ангажиран в прилагането на Стратегията за местно развитие;
4. Разходи за популяризиране, информиране и публичност:
 - а) разходи за създаване и поддръжка на интернет страница;
 - б) създаване и поддръжка на актуални новини;
 - в) публикации, печат, в т.ч. издаване на списание, публикации на резултати от дейността, на реклами за дейността, на покани за организирани събития;
 - г) отпечатване на брошури, рекламни материали, формуляри за кандидатстване, материали за обучение и други свързани с популяризиране дейността на МИГ;
 - д) реализиране на радио- и телевизионни предавания и реклами;
 - е) преводи;
 - ж) изработка и монтаж на табели и билбордове за популяризиране на проекта;
 - з) други разходи за популяризиране, информиране и публичност;
5. Разходи за организиране на обучения на местни лидери.

Недопустими разходи:

1. Разходи за закупуване на техника или оборудване втора употреба;
2. Разходи за застраховки на дълготрайни активи (ДА) (материални и нематериални), различни от придобитите със средства, отпуснати по тази наредба;
3. Разходи за осигурителни вноски и застраховки на персонала, които не са задължителни с нормативен акт;
4. Разходи за закупуване на земя и сгради;

5. Данък добавена стойност (ДДС), с изключение на невъзстановим ДДС, когато е поет действително и окончателно от кандидати, различни от лицата, съгласно чл. 3, ал. 5 от Закона за данък върху добавената стойност;
6. Разходи за лихви, глоби и неустойки;
7. Разходи, свързани с договор за лизинг, като печалба за лизинговата компания, разходи по лихви за рефинансиране, оперативни и застрахователни разходи;
8. Разходи за основна работна заплата на изпълнителния директор на МИГ, надвишаващи 6 минимални работни заплати за страната на месец;
9. Разходи за основна работна заплата на останалия персонал на МИГ, надвишаващи 4 минимални работни заплати за страната на месец;
10. Разходи за командировки в страната на персонала на МИГ, надвишаващи определените в Наредбата за командировките в страната;
11. Разходи, платени в брой, с изключение на разходите описани в т. 3, 6, 8, 9 и 11 от списъка с допустими разходи за управление дейността на МИГ;
12. Разходи за нощувки в страната, надвишаващи 100 лв.;
13. Разходи за командировки в чужбина на персонала на МИГ, надвишаващи определените в Наредбата за служебните командировки и специализациите в чужбина.

Финансови параметри

Максимален размер на общите допустими разходи по проекта – 780 000 лв.

Размер на помощта

Финансовата помощ е в размер на 100 % от общите допустими разходи.

Критерии за избор на проектите:

Неприложимо

Планиран общ публичен принос в СМР по тази мярка – 775 000 лв.

За мерките от СМР се прилагат изискванията за допустимост на дейностите, разходите и кандидатите/получателите на помощта, както и размерът на финансовата помощ, включени в наредбата, определяща условията и реда за подпомагане по съответната мярка от ПРСР.

Изисквания при осъществяване на плащане по всички мерки от СМР. Изискванията при осъществяване на плащане по всички мерки от СМР се съобразяват с изискванията при осъществяване на плащане към съответната наредба от Програмата за развитие на селските райони.”.

5.2.Процедури за изпълнение на стратегията (роли и отговорности на отделните органи на МИГ и техните партньори, процедури и др.), в т.ч. описание на начина за кандидатстване – перманентно/с обяви и други отделни/различни процедури по мерките на ПРСР

ВЪВЕДЕНИЕ

Тези процедури уреждат пътят и правилата за прилагане на Стратегията за местно развитие (СМР), включително условията и реда за кандидатстване, оценка и одобрение на заявления, мониторинг и проверки на място, подкрепата и информирането на получателите на помощта (бенефициентите по мерките от стратегията), както и докладването до РА.

Правилата са обсъдени на проведени работни срещи със заинтересованите страни и УС на МИГ Троян и Априлци.

Процедурите уреждат изпълнението на СМР на МИГ Троян и Априлци за периода 2010 – 2015 г. и свързаната с това финансова помощ, предоставена по ОС 4 ЛИДЕР на ПРСР 2007 – 2013 г.

Обхватът на дейностите, финансовите условия, изискванията към кандидатите, изискванията към проектите и допустимите и недопустими разходи се прилагат съобразно наредбите по прилагане на съответните мерки от ПРСР.

МИГ Троян и Априлци организира минимум 5 обяви за прием на заявления за подпомагане по СМР в периода 2011 – 2013 г.

Обявите за заявления обхващат две или повече мерки от СМР и са с фиксирана максимална сума за усвояване спрямо годишното разпределение на бюджета на СМР.

I. РАЗРАБОТВАНЕ И СТАРТИРАНЕ НА МЯРКА ОТ СТРАТЕГИЯТА

При стартиране отварянето на мярка от стратегията за местно развитие, дейностите започват с разработване на пакета документи за кандидатстване към стратегията и график за изпълнението. На базата на основните параметри заложи в стратегията за местно развитие, одобрена от УО на Програма за развитие на селските райони се разработва подробен времеви график за изпълнение на мярката от екипа на местната инициативна група. Графикът и пакета документи се одобряват от УС на МИГ.

Графикът се изработва от експерта по местна стратегия за развитие и се одобрява от изпълнителния директор на МИГ-а.

Отделно екипът на МИГ-а разработва основните документи за стартиране и последващото изпълнение на мярката. А те са:

- **Обява за стартиране на мярката** - в това число се разработват формати за всички възможности за обява – бюлетини на МИГ-а и негови партньори, Интернет страница на МИГ-а, печатни издания, плакати, писма покани и др. Обявата за отваряне на мерки от стратегията се публикува поне два месеца преди крайната дата за събиране на заявления от бенефициентите. Обявата задължително се публикува на интернет страницата на МИГ-а, интернет страниците на двете общини, на видно място на табла в двете общини и в поне една местна медия. Обявата съдържа информация за името на мярката, крайния срок за подаване на заявление и информация за мястото, където могат да се получат подробности за кандидатстване.

- **Пакет документи за кандидатстване**, включващ условия за кандидатстване по отворена мярка от стратегията; ограничения; варианти за получаване на проектопредложения: по поща (краен срок за получаване), на място в офиса на МИГ; публикуване в Интернет страницата на МИГ; изрично определяне на времето и мястото за предоставяне на консултации, информация за обявяване на резултатите (как, къде, кога). Координация по обявяването се извършва с УО на ПРСР.

- **Договори за финансиране на бенефициенти**. Изготвят се проекто договори за финансиране на бенефициентите по отворената мярка (напр. с НПО, с общини и др.)

Задачите по изработване на тези документи се разпределят между експерта за по реализацията на стратегията и наети външни консултанти.

Последователност и задължения по тази подготвителна част преди окончателното одобрение от УС на МИГ:

“План график за управление и изпълнение” разработва се от експерта по стратегията със съдействието на други членове на екипа (в зависимост от натоварването). В него се определят срокове за обявяване на мярката за финансиране и консултации, оценка на проектите от външни оценители, заседания на Комисията по избор на проекти, обявяване на резултати, др.;

“Обява за отваряне на мярка от стратегията” разработва се от експерта по стратегията. Отговорност по предоставяне на обявата за публикуване в медиите има техническият сътрудник на МИГ-а.

“Формуляр за кандидатстване” разработва се съвместно от експерта по стратегията и при необходимост - външни консултанти.

“Договор за финансиране” основните параметри се разработват от изпълнителния директор и счетоводителя на МИГ-а. За окончателното оформяне на споразумението задължително се ангажира юрист, препоръчително е той познава изискванията и нормативната рамка на подхода ЛИДЕР.

II. НАБИРАНЕ НА ПРОЕКТОПРЕДЛОЖЕНИЯ ПО ФИНАНСИРАЩИ МЕРКИ

При обявяване на мерките за финансиране по Стратегията за местно развитие задължително се уточнява периодът, часовете, местата, където ще се дават консултации на заинтересованите лица като се посочват имената на експертите, ангажирани с тази дейност. Отговорните лица се определят от Изпълнителния директор и съгласуват с УС на МИГ. За удобство на бенефициентите МИГ Троян Априлци ще разполага с централен офис в град Троян и изнесен офис в град Априлци. В изнесенния офис ще бъде назначен на пълен работен ден втори експерт по местна стратегия за развитие.

Обявата на отворената мярка за финансиране от СМР също изрично съдържа информация относно начина на информиране на бенефициентите за реда и начина на кандидатстване.

Проектопредложения се приемат на място в централния офис на МИГ-а в град Троян и изнесенния офис в град Априлци или изпратени по пощата. В случай на изпратени по поща проекти за дата и час на подаване ще се счита датата и часа на пристигане на пощенската пратка в единия от офисите на МИГ Троян – Априлци. При постъпването на проекта, приносителят му получава входящ номер, а в случаите, когато проектите са получени по пощата, се изпраща стандартна бланка с входящ номер по имейл или по поща. Техническият сътрудник на МИГ-а своевременно да попълва стандартен файл (файлът се изготвя на ексел и съдържа следните полета: име на организацията или физическото лице, което представя проекта, дата на получаване, час на получаване, мярка, по която се кандидаства) с информация за постъпилите предложения и в максимално кратък срок след изтичане на срока за набиране на проекти по мярката/мерките ще предаде на изпълнителния директор оформен протокол за всички постъпили проекти (както за тези в срок, така и за закъснели такива) за заверка и файлиране.

III. СФОРМИРАНЕ НА КОМИСИЯ ЗА ИЗБОР НА ПРОЕКТИ И ПОДБОР НА КОНСУЛТАНТИ И ЕКСПЕРТ-ОЦЕНИТЕЛИ ПО ПРОЕКТИТЕ

В състава на Комисията за избор на проекти към съответната МИГ се включват членовете на управителния орган на МИГ и външни експерти.

Преди започване на работа на Комисията за избор на проекти всички нейни членове подписват декларация за липса на конфликт на интереси.

Външните експерти, членове на комисията се избират от изпълнителния директор на МИГ и одобряват от управителния съвет. Външните експерти – членове на комисията трябва да притежават необходимата квалификация и опит съобразно вида на оценяваните проекти.

При отваряне на мярка за финансиране по СМР екипът на МИГ-а прави избор на външни експерти за оценка на постъпилите проекти.

Предложение за консултанти/експерти

Консултанти към екипа на МИГ се наемат в случаите, когато е необходима специфична експертиза при осъществяването на конкретна дейност (например изготвяне на договор и др.). Консултантите се предлагат от екипа на МИГ и се одобряват от изпълнителния директор.

Експерт – оценителите се наемат към МИГ за извършване на качествена оценка на подадените проекти от бенефициентите на местната стратегия за развитие. Предложения кои да бъдат поканените за експерт оценители се изготвят от членовете на екипа на МИГ и се предлагат за одобрение от УС. Членовете на УС също могат да предлагат подходящи експерти. След одобрението на списъка с експертите от УС, изпълнителният директор се ангажира с тяхното привличане в процеса по оценка и подписването на договори. Експертите-оценители могат да бъдат и експерти, включени в Комисията за избор на проекти.

Подготовка на договори и възнаграждение на членовете на комисията

Подготовката на договорите (задание, възнаграждение, срокове, очаквана форма на отчет, др.) се извършва от изпълнителния директор съвместно със счетоводителя на МИГ-а. След това техническият сътрудник се заема с осигуряване на всички необходими заверки (подписи и печати) на страните, събиране на необходими отчети (материали/разработки) от консултантите/експертите и придвижването на договорите за изплащане.

Размерът на възнаграждението за членовете на комисията за избор на проекти и на експертите се определя от изпълнителния директор и счетоводителя според одобрените разходи в бюджета на МИГ-а.

IV. ОЦЕНКА И ИЗБОР НА ПРОЕКТИ

Оценката на проектите се извършва на три етапа:

- ✓ Първи етап – Административно съответствие
- ✓ Втори етап – Качествена оценка на проектите, извършена от външни експерт-оценители
- ✓ Трети етап – Комисия за избор на проекти

Първи етап – Административно съответствие и допустимост

Експертът/ите по местна стратегия за развитие и техническият сътрудник, са отговорни за проверка на проектите по административно съответствие и допустимост след постъпването им.

Срокът за проверка по административно съответствие е 7 дни след крайния срок за събиране на проекти по мярката/мерките от стратегията. За целта на проверката за всеки проект се попълва стандартен формуляр за наличие на всички необходими реквизити (формулярът повтаря таблицата за административно съответствие и съответствие – част от пакета с документи за кандидатстване). Формулярът се разработва от експерта по местна стратегия за развитие на база на изискванията по съответната мярка от стратегията. Експертът по местна стратегия за развитие изготвя протокол с информация за наличните технически реквизити по всички постъпили в срок проекти. При липса на някои от изискваните документи, на бенефициентите се изпращат писма да предоставят в офиса на МИГ-а липсващите документи в срок от 10 дни. Срокът започва да тече от момента на получаване на писмото от бенефициента (доказва се например с датата на обратна разписка).

След изтичане на срока за получаване на липсващи документи екипът на МИГ-а (основният експерт по местна стратегия за развитие) изготвя протокол за одобрените за експертно разглеждане проекти (т.е. тези, които успешно са изпълнили техническите изисквания) и го представя за подпис от Изпълнителния директор на МИГ.

Втори етап – Качествена оценка на проектите, извършена от външни експерт оценители

На втори етап на оценка преминават тези проекти, които са преминали етапът на административно съответствие и допустимост .

За оценка на постъпилите проекти се наемат външни експерти - оценители. Всеки проект се дава на двама оценители за оценка. Оценителите дават точки по предварително определена

методология за оценка (методологията за оценка е част от пакета за кандидатстване). В случаите, когато оценката на двамата оценители се различава драстично – с повече от тридесет точки, проектът се дава на трети оценител. Крайната оценка на всеки един от проектите се получава от сумата на точките дадени от двамата оценители (в случаите, когато проектът е оценен и от трети оценител сумата е от трите оценки), разделена на 2 (или 3 когато има и трети оценител). Срокът за оценка на проектите е 30 дни. Срокът за оценката от трети оценител, ако се наложи, е 10 дни. След оценката на проектите се изготвя списък на проектите по броя на получените точки. Проектите с най-висок брой точки, и получили повече от 50 т. на качествената оценка, влизащи в рамките на определения финансов ресурс по съответната мярка, заедно с няколко резервни проекта, се предлагат за разглеждане в комисията за избор на проекти.

Трети етап – Комисия за избор на проекти

Комисията за избор на проекти се свиква от изпълнителния директор на МИГ-а след приключване на втори етап на оценка, но не по късно от 14 дни след изготвения списък с оценките. В комисията за избор на проекти влизат за разглеждане само проекти които са получили над 50 т. на качествената оценка. В случай, че нито един от подадените проекти не достигне 50 т. на качествената оценка, изпълнителният директор на МИГ-а прекратява процедурата по оценка на проекти и предлага на УС откриването на нова процедура по прием на проекти.

Провеждане на заседания на комисията за избор на проекти и избор на проекти

На базата на получените оценки от оценителите, експертът по местна стратегия за развитие с помощта на техническия сътрудник изготвя списък с кандидатите и получените точки, както и резюмета на проектите (само за проекти минали 50 т. на качествена оценка).

На базата на получените точки и наличното финансиране за съответната мярка екипът на МИГ-а изготвя предложение до комисията за избор на проекти, кои кандидати да получат одобрение за финансиране. Изпълнителният директор изготвя покани до комисията за избор на проекти с точен ден и час. За заседанието на комисията се подготвят работни пакети, включващи финалния списък с проекти предложени за финансиране и кратки резюмета на отделните проекти. За своята работа членовете на комисията получават възнаграждение, в съответствие с одобрения бюджет по Стратегията.

Техническият сътрудник присъства на заседанията на комисииите и отговаря за съставянето на протоколите и осигурява подписите на членовете на комисията.

Огласяване на резултатите

Експертът по стратегията в тридневен срок от финализиране на списъка на одобрените за финансиране проекти, след одобрението му от РА, предоставя информацията за публикуване в бюлетина и уеб-страницата на МИГ-а, както и в други медии.

Писма до кандидатите

Техническият сътрудник изготвя уведомителните писма до кандидатите и ги предоставя за одобрение от изпълнителния директор. Писмата се подписват от председателя на УС, а в негово отсъствие – от изпълнителния директор. Техническият сътрудник осигурява изпращането на писмата в едномесечен срок от подписването им. Списъкът с одобрените проекти се изпраща и до РА и УО на ПРСР.

След одобрение на списъка от РА изпълнителният екип на МИГ-а уведомява кандидатите.

Писма до одобрените кандидати се изпращат по пощата и по електронна поща, ако последното е целесъобразно.

Изпращат се уведомителни писма по пощата до всички неодобрени кандидати за сведение и информация като се посочват и мотивите за отказ.

V. ПРОЦЕДУРА И ПРАВИЛА ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА ПРОВЕРКА ОСНОВАТЕЛНОСТТА НА ПРЕДЛОЖЕНИТЕ РАЗХОДИ, ЛИПСА НА ДВОЙНО ФИНАНСИРАНЕ И ИЗКУСТВЕНО СЪЗДАДЕНИ УСЛОВИЯ

1. Основателност на предложените разходи

Постъпилите проекти в МИГ-а подлежат на оценка от двама експерти - оценители. Оценителите извършват оценката, както на дейностите предложени за финансиране, тяхната допустимост по съответната мярка, така и правят оценка на искания финансов ресурс от стратегията за местно развитие. В случай, че исканата финансова подкрепа е необоснована или бюджета е завишен, оценителите имат право да съкратят или намалят съответния разход.

2. Липса на двойно финансиране

Организациите подаващи проекти за финансиране към Местната стратегия за развитие, подписват Декларация (по образец), на етап кандидатстване, част от пакета документи, че предложените в проектите им дейности не са финансирани от други донорски програми. За организациите, попаднали в списъка с финансирани от МИГ-а проекти, екипът на МИГ-а прави допълнителна проверка за двойно финансиране. Изпълнителният директор подготвя и изпраща до МЗХ писмо с предложените от Комисията за избор на проекти, проекти за финансиране, с искане за информация, дали организациите са били финансирани по същите мерки от Програма за развитие на селските райони. Допълнително техническият сътрудник прави проверка в достъпната за всички граждани част на ИСУН (<http://umispublic.minfin.bg/>) за двойно финансиране на дейностите. В случаите, когато експертите – оценители, Комисията за избор на проекти или екипът на МИГ-а имат съмнения, че даден проект или части от него е бил финансиран от друга програма, се изпраща писмо с искане за информация до съответната донорска програма (например Финансовият механизъм на ЕИП, Българо –швейцарска програма за сътрудничество, фондация Америка за България и др.).

След получаване на информация от УО на ПРСР и другите донорски програми, списъкът с финансирани от МИГ-а проекти се финализира и изпраща за информация до РА.

3. Изкуствено създадени условия

Не се допуска финансирането на проекти от Местната стратегия за развитие, за които се установят изкуствено създадени условия. Изкуствено създадени условия са тези условия, при които кандидатът за финансиране получава неправомерно предимство за плащане пред други кандидати (според смисъла на чл.5, т.3 от Регламент (ЕО) № 1975/2006 на Комисията от 7 декември 2006 г. относно определяне на подробни правила за прилагане на Регламент (ЕО) № 1698/2005). Не се допуска, също така, финансирането на проекти, за които се установи свързаност на кандидатите и функционална самостоятелност на инвестициите. За проверката на изброените обстоятелства отговаря изпълнителния екип на МИГ-а, като по отношение на свързаността, кандидатите за финансиране прилагат декларация за обстоятелствата по чл. 3 и 4 от ЗМСП, като екипът на МИГ-а извършва последваща насрещна проверка в Търговския регистър към агенцията по вписванията. Съгласно разписаните процедури на МИГ-а, преди сключване на договорите, предложените за финансиране проекти се посещават на място от екипа на МИГ-а и при необходимост се привличат и външни експерти. По време на тези проверки, експертите проверяват за наличие на изкуствено разделяне на производствените и технологични процеси с цел избягване на финансирането на проекти, ползващи обща инфраструктура, активи и персонал. Имайки предвид спецификата и разнообразието на подпомаганите дейности, както и многобройните примери, които може да се тълкуват като

„изкуствено създадени условия за кандидатстване” по мерки 311 и 312 е невъзможно да се даде точно определение или конкретно да бъдат изброени всички възможни случаи. Всеки конкретен случай следва да бъде разглеждан поотделно от екипа на МИГ-а, като се вземат предвид съседството на имотите, върху които се реализира инвестицията, момента на прехвърляне на собствеността/учредяване право на строеж, срока на учреденото право на строеж, датата на създаване на съответното предприятие (вписване в Търговския регистър), както и промяна в дяловете или собствеността на предприятието на съответния кандидат с оглед избягване на свързаност между различни предприятия.

VI. СКЛЮЧВАНЕ НА ДОГОВОРИ С ФИНАНСИРАНИ ОРГАНИЗАЦИИ. ОТГОВОРНИЦИ ПО ПРОЕКТИ

1. Извършване на предварителен мониторинг

След одобрението на проектите от комисията за избор на проекти и РА, екипът на МИГ-а определя на кои бенефициенти е необходимо да бъде извършен предварителен мониторинг. Предварителният мониторинг цели запознаване с изходното състояние на кандидатстващата организация, налична инфраструктура, нужди на крайни бенефициенти, и други факти доказващи необходимостта от проекта и възможността на бенефициента да го осъществи.

При проекти, чиито дейности и разходи са свързани със строително-монтажни работи и със създаване и/или презасаждане на трайни насаждения, комисията към МИГ осъществява задължително посещение на място след подаването на заявлението за кандидатстване, преди подписване на договора с кандидата.

Резултатите от всяко посещение на място се отразяват във формуляр за обратна връзка.

Експертът по местна стратегия за развитие изготвя график за посещения на място и я съгласува с изпълнителния директор. При необходимост от специфична експертиза се кани външен експерт да извърши предварителния мониторинг. В случай на негативна оценка, се прави повторен предварителен мониторинг на място от друг член на екипа на МИГ-а или външен експерт за потвърждаване или отхвърляне на първата оценка. Ако негативният резултат се потвърди, проектът автоматично отпада от списъка за финансиране, като на негово място влиза следващия от списъка с резерви. Изпълнителният директор уведомява за това комисията за избор на проекти РА и УО на ПРСР.

2. Сключване на договори

Техническият асистент попълва с предоставените от бенефициентите данни договорите за финансиране и ги предоставя за подпис и одобрение на изпълнителния директор.

Когато поради спецификата си съответният договор е с по-голяма степен на сложност, изготвянето му се консултира с юрист.

3. Определяне на отговорници по договорите

Екипът разпределя помежду си отговорността за администрирането на съответните проекти с оглед натовареността, професионалния опит и лични умения. Отговорник по договор може да бъде служител от екипа по проекта – експерт/и по СМР или счетоводител, както и наетите външни експерти.

VII. НАБЛЮДЕНИЕ И МОНИТОРИНГ НА ОДОБРЕНИ ПРОЕКТИ

1. Мониторинг

Експертът по местна стратегия за развитие съвместно с изпълнителния директор и външен експерт изготвят модели на отчетни форми за организациите-бенефициенти. Отделно се изготвят модели на форма за извършване на мониторинг. Бенефициентите изготвят отчети по предложените им образци на посочен в договорите им период от изпълнението на проекта. При подписването на договор за финансиране на всеки бенефициент се определя отговорник по мониторинг. Отговорникът за проекта следи непрекъснато реализацията на проекта и поддържа

непрекъсната връзка с бенефициента. Отговарящият за мониторинга на съответния проект преглежда отчетите и попълва формата за мониторинг. При необходимост и неясноти по отчетите или непълнота на отчетната документация изисква допълнителна информация и документи от бенефициента.

2. Проверки на място

При възможност всички финансирани проекти към местната стратегия за развитие се посещават поне веднъж на място в периода на тяхното изпълнение. При посещението се извършва както проверка на проектната документация, така и проверка на извършените дейности.

Ако посещенията на място не са възможни за всички проекти, екипът на МИГ-а определя рисковите проекти, при които е необходимо по-стриктен контрол от страна на МИГ-а, за да бъдат изпълнени докрай. Рисковите проекти се посещават на място поне два пъти през периода на тяхното изпълнение.

Посещенията на място се осъществяват от комисия, назначена от изпълнителния директор. В състава на комисията се включват експерта по СМР, външен експерт и счетоводителя на МИГ.

При посещенията на място комисията може да дава консултации и съвети на бенефициента относно реализирането на проекта.

3. Оценка на проектите и мерките

На базата на отчетите от бенефициентите и формата за мониторинг, както и посещенията на място се прави оценка на проектите, дали са изпълнени всички дейности, дали са постигнати индикаторите и съответните резултати.

Оценката на мерките се извършва на базата на оценките на финансираните проекти. Екипът прави отчет за изпълнение на мярката от стратегията и постигнатите резултати.

VIII. ЗАВЕРКА НА ОТЧЕТИ НА ФИНАНСИРАНИ ОРГАНИЗАЦИИ

Формата за искане за плащане се попълва от организациите получатели на финансови средства периодично, съгласно договора за финансиране, и се предоставя на отговорника по договора. Отговорникът по договора проверява отчета за аритметични грешки, необходимите подписи и съответствие с одобрения бюджет по договора за финансиране. Констатира дали формата е съпътствана от опис на документите и детайлизиран отчет. При наличие на всички основания за одобрение, същият го одобрява с подписа си. Когато са допуснати грешки или не са налице всички основания за одобрение, отговорникът по договора може да върне отчета за преработване или да го одобри в по-малък размер, който записва в определеното във формата поле.

Одобреният финансов отчет се утвърждава от счетоводителя и от изпълнителния директор, след което се изпраща за одобрение и плащане към Разплащателна агенция.

Счетоводителят на МИГ-а прави обобщени справки за одобрените разходи и следи стриктно изпълнението на бюджета по мярката.

Нива на вземане на решения при управление на мярката за финансиране:

Отговорник по договор за финансиране – решения свързани с изпълнение или неизпълнение на дейности, които са в рамките на одобреното споразумение и приложената документация към тях.

Изпълнителен директор – решения, които могат да доведат до съществени проектни или финансови промени, но в рамките на одобрения договор за финансиране.

Управителен съвет на МИГ - решения, които налагат промяна на договора за финансиране.

Взетите решения се документират писмено и копия от тях се изпращат на УО на ПРСР.

IX. РАЗРАБОТКА И ПОДДЪРЖАНЕ НА БАЗА ДАННИ

С цел създаване на единна стандартизирана система за информация в рамките на изпълнението на местната стратегия за развитие МИГ-ът поддържа информация в специални форми (файлове).

База данни за кандидатстващи и финансирани организации

Разработва се от експерта по местна стратегия спрямо нуждите за мониторинг на изпълнението на местната стратегия за развитие. Задължително се започва с обща информация за кандидатствали и одобрени за финансиране организации (име, адрес, телефон, лице за контакт, т.н.) Попълва се от техническия сътрудник при постъпване на кандидатстващите проекти.

След одобряването на организациите за финансиране, техническият сътрудник изготвя база данни с контактна информация само на финансираните организации и я актуализира в хода на проектите (при необходимост). Същата се използва оперативно.

База данни с информация по критериите за оценка, набирана от финансираните организации

В хода на изпълнение на СМР отговорниците по договори текущо набират определен вид информация (например брой участници в семинари/обучения, мъже/жени, т.н. на финансираните организации) при преглед на техническите отчети, която попълват на предварително разработен формуляр (съобразен с критериите за оценка на мярката). Формулярът за текуща информация се разработва от експерта по местна стратегия и се одобрява от изпълнителния директор.

Попълнените формуляри се въвеждат в обща база данни за набиране на текущата информация по критерии за оценка от техническия асистент. Систематизират се от експерта по стратегията и се подават като справка на изпълнителния директор и УС за изготвяне на необходимите отчети при поискване.

Финансов мониторинг по отчети

Текущият финансов мониторинг по финансови отчети на финансираните организации се извършва от отговорника по проекта. За целта той попълва своевременно информацията по получените отчети във форми. Финансовите отчети се обобщават от счетоводителя на МИГ-а.

Отговорниците по проект са отговорни за предоставянето на финансови справки за отделни организации при поискване на висшестоящите.

X. НАБИРАНЕ И ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ТЕКУЩА ИНФОРМАЦИЯ ПО ОТВОРЕНИТЕ МЕРКИ

Информацията по различните мерки ще бъде насочена в две направления:

Описание на минали събития, случили се в хода на реализацията на мерките. Информацията за тях (включително и събирането на снимков материал) ще се събира от техническия асистент, ще се систематизира и след одобрение от изпълнителния директор ще се публикува по всички информационни канали на МИГ-а. По същата схема ще се извършва и актуализация на информацията на страницата на МИГ-а в интернет. В този случай необходимата информация на български и английски език се предава на системния администратор за поставяне на страницата. Актуализацията на страницата се извършва веднъж месечно при наличие на достатъчно информация.

Анонсиране на предстоящи събития

При информиране на различните организации за отговорниците по съответните проекти всички членове на екипа ще изискват от тях да изпращат информация за предстоящи събития на e-mail адреса на МИГ-а. Такава информация ще бъде събирана и от техническия сътрудник асистент и след съгласуване с изпълнителния директор ще бъде отразявана по съответния начин.

XI. ИЗГОТВЯНЕ НА ГРАФИК ЗА ПОСЕЩЕНИЕ НА КЛЮЧОВИ СЪБИТИЯ

Информация за предстоящи ключови събития по проекти на различни финансирани организации се събира от всички отговорниците на проектите и се предава на изпълнителния директор в края на всеки месец относно следващия. Той систематизира информацията и прави преценка, кои от предстоящите събития трябва да бъдат посетени на място, спрямо натовареността на екипа на МИГ-а, както и кой член на екипа ще посети събитието на място.

ХІІ. ПРОВЕЖДАНЕ НА СЕМИНАРИ, ОБУЧЕНИЯ, ОКАЗВАНЕ НА ТЕХНИЧЕСКА ПОМОЩ

При необходимост от провеждане на семинари или обучения, същите се организират от експерта по стратегията съвместно с техническия сътрудник. Изготвянето на програмата за обучение се извършва от експерта по стратегията или от външен експерт. Определянето на лекторите се извършва от експерта по стратегията съвместно с изпълнителния директор на МИГ-а.

Размножаването на материалите (включително и формулярите за оценка на мероприятиято), подготовката на папките, изпращането на писмо-покана към участниците заедно с регистрационни формуляри, изготвянето на списък с участниците и баджове, логистиката на мероприятиято, намирането на транспорт и контакта с участниците относно някакви уточнения, се поема от техническия сътрудник.

Техническа помощ на бенефициентите при изготвяне на отчетите им се извършва от съответния отговорник на проекта и счетоводителя на МИГ-а. При необходимост отговорникът може да се обърне за съвет към външен експерт или експертите на РА и УО на ПРСР.

Консултация на потенциални бенефициенти се извършва в офисите на МИГ-а или по телефон в предварително обявени часове. Писмено въпроси могат да се задават по електронна поща или да се изпращат по обикновена поща. Отговорите на всички въпроси се публикуват на интернет страницата на МИГ-а.

ХІІІ. ПОДГОТОВКА И ПРЕДАВАНЕ НА ОТЧЕТИ.

Подготовката на отчети към УО на ПРСР се явява неразделна част от изпълнението на местната стратегия за развитие. Съставянето на отчета се съобразява с изискванията на УО. Отчетите се изготвят от експерта по стратегии и се одобряват и подписват от изпълнителния директор. Количествените и качествени показатели, както и бележки за реализацията на проектите се взимат от Базата Данни, която техническия сътрудник и поддържа. Финансовата част на отчета се изготвя от счетоводителя на МИГ-а. Дейностите по съставяне на отчетите трябва да започнат поне 10 дни преди срока за представяне. При необходимост от информация за отчета отговорниците по отделните проекти се включват активно при изготвянето му. Три дена преди крайния срок Екипът на МИГ-а се събира да одобри материала. След окончателното му одобрение и окомплектоване отчета се изпраща в УО на ПРСР.

Освен регулярните отчети към УО, Екипът се ангажира и с предоставяне на други отчети, справки и информация за стратегията по запитване от страна на УО, УС или Разплащателна агенция.

5.3. Осигуряване на балансирано прилагане на стратегията:

Изпълнението на стратегията е балансирано според конкретните потребности, специфичните особености на територията и потенциалът за развитие на района. Включени са мерки от трите приоритетни оси от ПРСР, защото усилията на екипа на проекта, местните лидери и местната общност, както и работата на работните групи са ги открили като важни за социално-икономическото развитие на територията, реализирането на които ще подпомогне изпълнението на основната стратегическа цел.

Изхождайки от факта, че територията на общините Троян и Априлци е утвърден занаятчийски център и атрактивна туристическа дестинация, но са необходими допълнителни инвестиции за развитие и популяризиране на местното занаятчийство, инвестиции за подобряване на инфраструктурата и улесняване достъпа до предлаганите услуги, както и развитие на анимацията в туристическия сектор, стратегията предвижда почти 50 % от общия публичен принос да са средства за финансиране на проекти по Приоритет 3 – подобряване качеството на живот и разнообразяване на дейностите.

Тъй-като районът е с потенциал за развитие на селскостопанския /по-специално развитие на овощарството и животновъдството/ и горски сектори, също така на територията функционират предприятия от хранително-преработвателната промишленост и горския сектор,

стратегията предвижда не по-малко от 25 % от общия публичен принос да са насочени към инвестиции за подобряване на конкурентноспособността

По приоритет 2 - не по-малко от 3,5 % от общия публичен принос са насочени към мерки за опазване на околната среда, и по-специално - за финансиране на дейности за залесяване на неземеделски земи и за въвеждане на превантивни мерки срещу горски пожари. Мотивите за включване на мерки по втора ос от ПРСР са обосновани от обстоятелството, че районът на МИГ е с висока степен на риск от горски пожари и въвеждането на превантивни дейности ще осигурят по-добър достъп до горските територии. Около 50 % от земеделските земи са все още неизползвани, което води до редица екологични и социално-икономически проблеми. В същото време, заложените 4.5 % от бюджета са в съответствие с изявения интерес от страна на местните хора, присъствали на състоялите се информационни събития.

За да се запази установеният към момента баланс между мерките и осите сме заложили изискването максимум 80% от публичния принос да са предназначени за проекти по ос 3. Дори в процеса на работа да се наложи преливане на средства от една мярка в друга, за да гарантираме успеха на мерките по оси 1 и 2 ще запазим ограничението за максимум 80% за ос 3.

Ограничението за публичните проекти, финансирани посредством стратегията е минимум 20% и максимум 30% от общия публичен принос. По този начин ще се насърчи финансирането на значителен брой и обхват частни проекти, но в същото време, ще бъдат гарантирани и инвестиции насочени към подобряване на условията за живот и достъпа до услуги за населението на територията на МИГ.

6. Подробен финансов план

6.1. Индикативно разпределение на средствата по оси, по мерки и по години:

Код на мярката	Име на мярката	ИНДИКАТИВНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СРЕДСТВОТА ПО МЕРКИ И ГОДИНИ					
		Общ публичен принос за	Общ публичен принос за	Общ публичен принос за	Общ публичен принос за	Общо за периода на Стратегията	
		2010 г.	2011 г.	2012 г.	2013 г.	лева	%
		лева	лева	лева	лева	лева	%
4.1.1. Мерки насочени към конкурентоспособността (в това число мерките от ос 1 на ПРСР)		0	0	710 800	306 200	1017000	26,25
111	Професионално обучение, информационни дейности и разпространяване на научни знания	0	0	10 800	0	10 800	0,28
121	Модернизиране на земеделските стопанства	0	0	250000	150000	400000	10,32
123	Добавяне на стойност към земеделски и горски продукти	0	0	450000	156 200	606 200	15,65
4.1.2. Мерки насочени към околната среда/стопанисване на земята (в това число мерките от ос 2 на ПРСР)		0	0	75000	80000	155000	4,00
223	Първоначално залесяване на неземеделски земи	0	0	35000	40000	75000	1,94
226	Възстановяване на горския потенциал и въвеждане на преванивни дейности	0	0	40000	40000	80000	2,06

Код на мярката	Име на мярката	ИНДИКАТИВНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СРЕДСТВАТА ПО МЕРКИ И ГОДИНИ					
		Общ публичен принос за	Общ публичен принос за	Общ публичен принос за	Общ публичен принос за	Общо за периода на Стратегията	
		2010 г.	2011 г.	2012 г.	2013 г.	лева	%
		лева	лева	лева	лева		
4.1.3. Мерки насочени към качеството на живота/ разнообразяване (в това число мерките от ос 3 на ПРСР)		0	0	1 190 000	738 000	1928000	49,75
311	Разнообразяване към неземеделски дейности	0	0	0	0	0	0
312	Подкрепа за създаване и развитие на микро предприятия	0	0	440000	326 000	776 000	19,77
313	Насърчаване на туристическите дейности	0	0	50000	19 000	69 000	1,77
321	Основни услуги за икономиката и населението в селските райони	0	0	600000	300 500	900 500	23,24
322	Обновяване и развитие на селата	0	0	100000	92 500	192 500	4,97
4.2.1. Между-териториално и транс-гранично сътрудничество		0	0	0	0	0	0,00
4.3.1. Управление на МИГ, придобиване на умения и постигане на обществена активност на съответната територия		0	79 132.50	173 966.87	521 900.63	775 000.00	20,00
1.	<i>Административни разходи (управление на МИГ) – до 60 % от разходите по М431</i>	0	28 682.50	104 379.62	313 138.86	446 200.98	11,51
2.	<i>Придобиване на умения и постигане на обществена активност на територията – минимум 40% от разходите по М431</i>	0	50 450.00	69 587.25	208 761.77	328 799.02	8,49
ОБЩО ЗА ЦЯЛАТА СТРАТЕГИЯ:		0	79 132.50	2 149766.87	1646100.63	3 875 000.00	100%

6.2. Финансова обосновка на бюджета и разпределението на средствата по оси, по мерки и по години

Стратегията за местно развитие не предвижда финансиране през 2010 година – в годината на кандидатстване за одобрение пред МЗХ, а от 2011 година, когато се очаква Местната инициативна група и Стратегията за местно развитие да бъдат одобрени от Управляващия орган – Министерство на земеделието и храните – Дирекция «Развитие на селските райони».

Общият публичен принос на стратегията е 3 875 000 лв. като е разпределен за финансиране през периода 2011 – 2015 година. В съответствие с изискванията на Наредба 23 от 18.12.2009 г. финансирането на проекти по стратегията ще се осъществява през периода 2011 – 2013 година, а финансирането на дейности за управление на МИГ, създаване на умения и постигане на обществена активност – през периода 2011 – 2015 година.

В бюджета на стратегията са включени мерки по трите приоритетни оси от ПРСР, мярка 4.2.1. Междутериториално и транс-гранично сътрудничество и мярка 4.3.1. Управление на МИГ, придобиване на умения и постигане на обществена активност на съответната територия като разпределението на бюджета за целия програмен период е както следва:

- 4.1.1. Мерки насочени към конкурентоспособността (в това число мерките от ос 1 на ПРСР). Общо за периода на стратегията очакваното финансиране е 1 017 000 лева или 26,25% от общия публичен принос по стратегията;

- 4.1.2. Мерки насочени към околната среда/стопанисване на земята (в това число мерките от ос 2 на ПРСР). Общо за периода на стратегията очакваното финансиране е 155 000 лв. общ публичен принос или 4,00% от общия бюджет на стратегията.

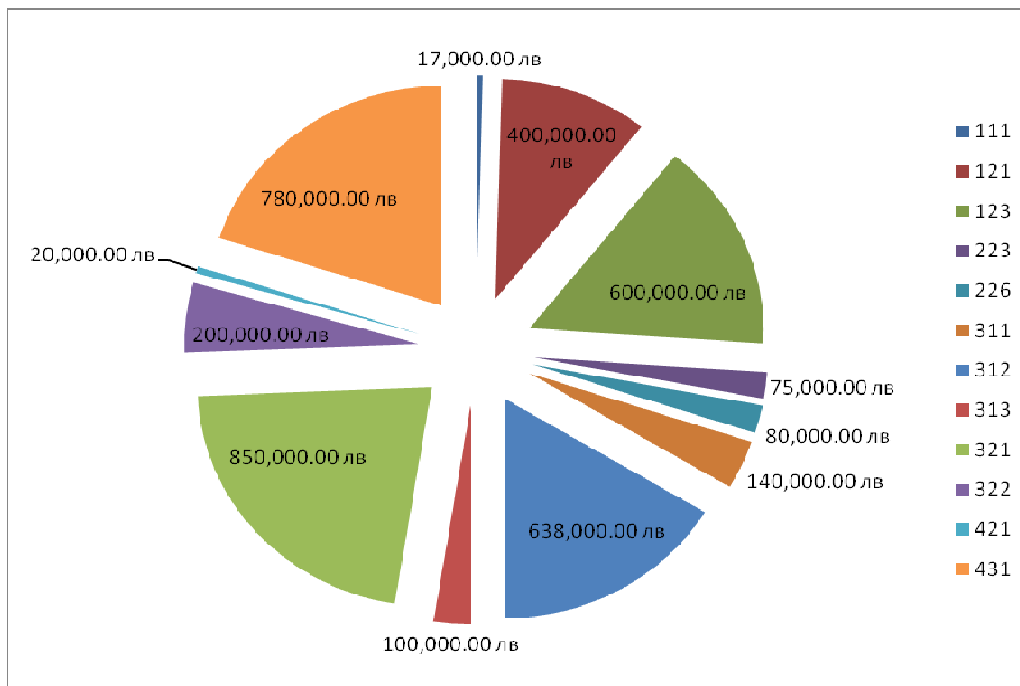
- 4.1.3. Мерки насочени към качеството на живота/разнообразяване (в това число мерките от ос 3 на ПРСР). Най - голям дял от общия публичен принос СМР предвижда за финансиране на проекти по включените мерки от ос 3 на ПРСР. За периода на изпълнение на СМР очакваното финансиране на проекти е в размер на 1 928 000 лв. или 49,75 % от общия публичен принос.

- 4.3.1. Управление на МИГ, придобиване на умения и постигане на обществена активност на съответната територия. 775 000 лв. или 20 % от Общия публичен принос на стратегията са предвидени за управление на МИГ, от които 446 200,98 лв. /11,51% от ОПП/ - за административни разходи и 328 799,02 лв. /8,49% от ОПП/ - за придобиване на умения и постигане на обществена активност.

Разпределението на общия публичен принос по приоритети и мерки нагледно е изобразен на диаграмите на фиг. 5 и фиг. 6.

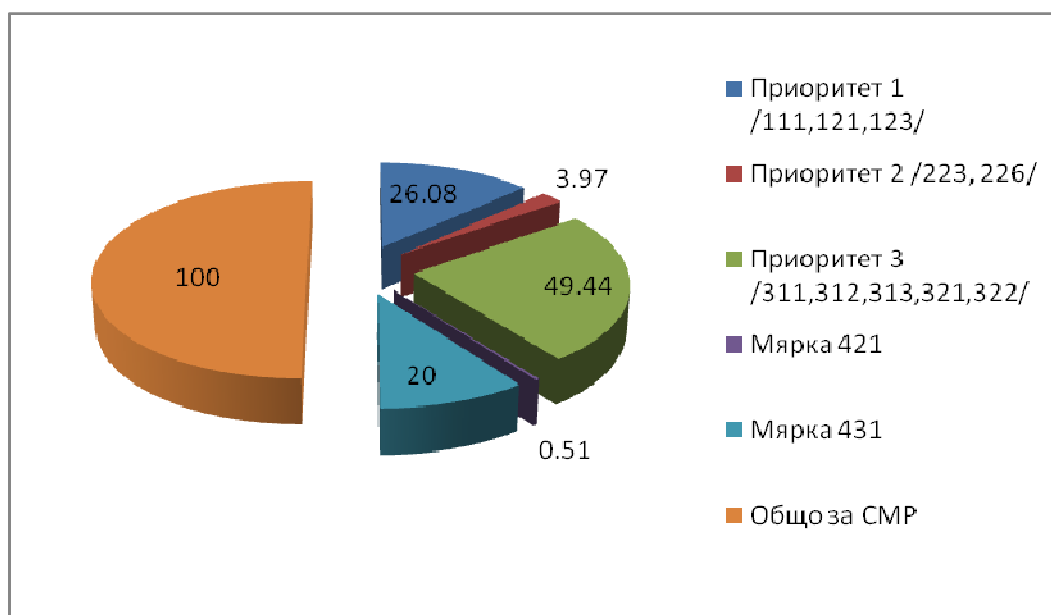
Фиг. 5

Разпределение на общия публичен принос на СМР по мерки
/Общо за стратегията/

Фиг. 6

Разпределение на общия публичен принос в % на СМР по приоритети

От фиг 5 и 6 е видно, че с най-голям бюджет са предвидените мерки по ос 3 от ПРСР- почти 50 % от общия публичен принос на стратегията. Това може да се обясни с обстоятелството, че по събраната и обобщена информация от състоялите се информационни събития най-голям брой проекти се очаква да постъпят по мерките в изпълнение на Приоритет 3 - Подобряване на условията и качеството на живот на територията на МИГ и диверсифициране на възможностите за заетост. Също така, *характерните особености на територията на МИГ*

Троян и Априлци и потенциалът за развитие на района предполага най – голям размер на инвестициите да се насочат към подобряване на условията и качеството на живот. От заложените десет мерки по трите приоритетни оси от ПРСР, пет от тях са включени за реализиране на Приоритет 3.

Изпълнението на мерките по Приоритет 3 се очаква да окаже най-съществен принос за постигане на основната стратегическа цел на СМР.

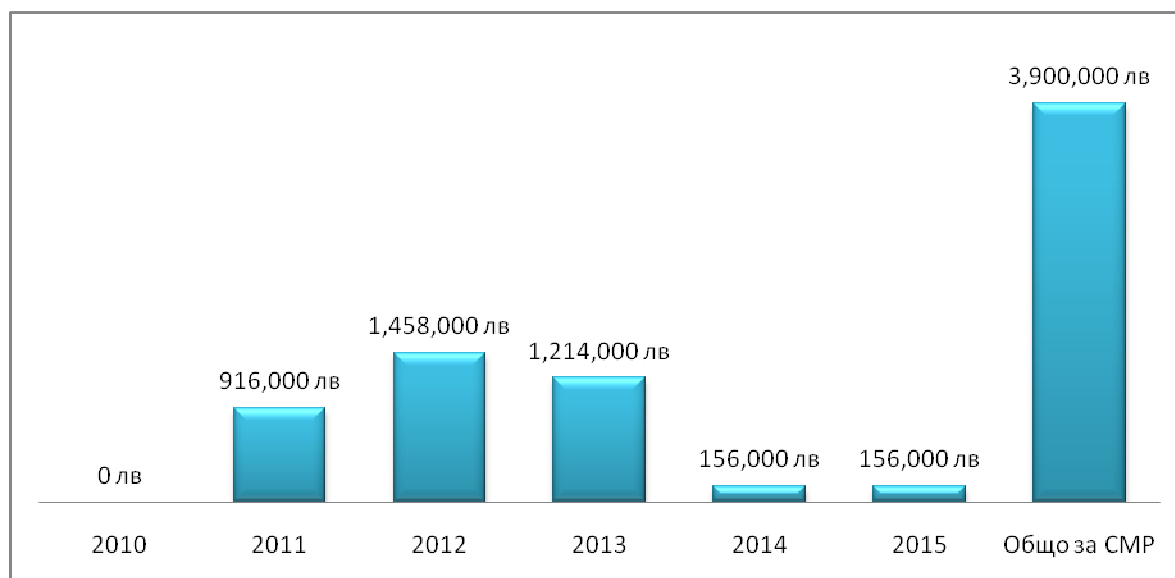
На следващо място по размер на общия публичен принос на СМР са определените средства за финансиране на мерки по Приоритет 1 - подобряване на конкурентноспособността - 26,25 % са предвидените в СМР средства. Изпълнението на мерките по Приоритет 1 също ще окажат съществен принос за осъществяване на основната стратегическа цел, тъй като **територията на МИГ разполага с потенциал за развитие на земеделските стопанства**, а също така и на предприятията от хранително-преработвателния и горския сектори.

На трето място, но не на последно място по значимост, са мерките, насочени към опазване на околната среда. СМР предвижда сравнително малък процент от ОПП – 4.00%. От направените проучвания на територията и при проведените информационни събития, предхождащи изработването на СМР, бе отчетен неголям интерес от страна на местните хора към възможностите, които предоставят мерките от втора приоритетна ос на ПРСР. Очакванията, които бяха споделени на тези събития, а именно: за залесяване на изоставени земеделски земи и за въвеждане на противопожарни дейности в горските територии, са предвидени за изпълнение като мерки в стратегията. По този начин реализирането на мерките по Приоритет 2 също ще окажат съдействие при изпълнението на основната стратегическа цел в частта, касаеща съхраняване на природните дадености на територията на МИГ.

На фиг. 7 нагледно е изобразено разпределението на средствата – общ публичен принос, по години, считано за целия период на стратегията.

Фиг. 7

Индикативно разпределение на общия публичен принос на СМР по години

От фиг. 7 е видно, че за периода 2011 – 2013 година ще се финансират проекти, насочени към постигане на основните приоритети на стратегията, за между-териториално и транс-гранично сътрудничество и за управление на МИГ. През периода 2014 и 2015 година, в

съответствие с изискванията на Наредба 23 от 18.12.2009 година СМР предвижда само финансиране на разходи за управление на МИГ.

През 2011 година предвидените средства като ОПП по СМР са 79 132,50 лв. /2,04 % от ОПП за целия период на СМР/, от които 760 000 лв. са за финансиране на проекти по СМР, а 79 132,50 лв. – разходи за управление на МИГ. Предложеният размер на ОПП през първата година на изпълнение на стратегията е съобразен с обстоятелството, че през 2011 година ще бъдат «отворени» една част от приложимите мерки /в съответствие с индикативната таблица/, а разходите за управление на МИГ са разпределени по равно за пет-годишния период на изпълнение на стратегията.

Най-много средства от ОПП на стратегията – 2 225 966.87 лв. или 57.44 % от целия бюджет на СМР, се очаква да бъдат заявени през втората година от стартиране на нейното изпълнение – през 2012 г. Общият публичен принос през втората година от стартиране на СМР е както следва: 2 052 000 лв. за финансиране на проекти към МИГ и 173 966,87. – за управление на МИГ. През този период ще се изпълняват проекти по всичките единадесет мерки от СМР. Освен това, МИГ ще разполага с обучен и подготвен екип, способен да подпомага и съдейства на потенциалните бенефициенти. *При осъществени срещи и разговори с местните хора бе направен извода, че след стартиране на първите проекти, финансирани по СМР през 2011 година, се очаква рязко да се повиши интереса от страна на населението на територията на МИГ за кандидатстване с нови проекти.* По тази причина и през третата година – 2013 година, също са предвидени сравнително висок процент от ОПП за проекти по СМР. Общият публичен принос през 2013 година е 1 569 900.63 лв. или 40.51% от общия бюджет на стратегията. Разпределението на средствата през третата година е по две основни направления: финансиране на проекти по СМР – 1048000.00 и 173 966.87 лв. .

През 2014 и 2015 година ОПП на СМР е по 173 966.88 лв. Това са необходимите средства за управление на МИГ.

7. Мониторинг и оценка

7.1. Рамката за мониторинг и оценка, в т. ч. въпроси, на които да отговаря оценката, индикатори за мониторинг и оценка, основни показатели, нива, които се преследват

Изпълнителният екип на МИГ Троян Априлци наблюдава и контролира качеството на изпълнението на СМР, като извършва мониторинг с помощта на изходни индикатори и индикатори за резултат. МИГ-ът чрез изграждането и поддържането на собствена информационна база данни за прилагането на Стратегията е предвидил възможност за проследяването на определен набор от финансови индикатори, между които: брой и стойност на подадените заявления, брой и стойност на одобрените заявления, брой и стойност на сключените договори, брой и стойност на подадените искания за плащане, брой и стойност на одобрените искания за плащане, брой и стойност на успешно приключилите проекти. Тези базисни индикатори се допълват от поредица от индикатори за резултат, които се осигуряват от информационната система. Екипът на МИГ-а поддържа актуална информация по отношение на напредъка по изпълнението на СМР, като редовно проследява заложените индикатори.

Процедури за наблюдение и оценка

Процедурите за наблюдение и оценка имат за цел да дават надеждна информация за реализираните етапи от местната стратегия за развитие, като изпълнени дейности/мерки и изразходваният финансов ресурс. На базата на тази информация екипът на МИГ-а ще може да взема решения за корекции в план графика на изпълнението на стратегията.

Чрез наблюдението ще се събира информация за договорените средства, финансираните дейности/инвестиции и непосредствените резултати от изпълнението на проектите.

Наблюдението на Стратегията ще се извършва от екипа на МИГ, като отговорен за състоянието на системата ще бъде изпълнителния директор на МИГ. Пряко ангажирани в попълването на информация в базата данни ще бъдат отделните експерти отговорници по проекти и най-вече техническият сътрудник, който ще обобщава и завежда постъпилата

информация в базата данни. При необходимост екипът на МИГ ще изисква и допълнителна информация за реализацията на финансираните проекти от бенефициентите.

Поради краткия период, в който ще се реализира стратегията за местно развитие не е предвидена средносрочна оценка на стратегията. Ще бъде извършена цялостна оценка на реализацията в края на периода на реализацията.

МИГ извършва наблюдение и оценка на програмата чрез поредица от индикатори, обединени в две основни групи – **изходни индикатори или индикатори за изпълнение и индикатори за резултат**. Поради липсата на достатъчно данни и официална статистическа информация на това статистическо ниво (община и група общини) индикатори за въздействие няма да бъдат дефинирани.

За прилагането на мерките включени в Стратегията МИГ Троян Априлци е определила индикатори за наблюдение, ръководейки се от индикаторите по отделните мерки, заложи в ПРСР и съобразно специфичните цели разписани в Стратегията.

Индикатори по всяка една от мерките са посочени по-долу

Източници на информация.

Основен източник на информация ще са кандидатстващите по мерки към СМР бенефициенти. Бенефициентите по стратегията следва да предоставят данни за наблюдение при попълване на заявленията за подпомагане.⁹ За тази цел поотделно за всяка мярка приложима към СМР ще бъдат подготвени специални форми за наблюдение, които са неразделна част от заявлението за подпомагане. Данните, представени от бенефициента, които подлежат на наблюдение, ще бъдат актуализирани на етап извършване на плащане от Разплащателна агенция.

Освен това, при изпълнение на проекта по мярка «Прилагане на стратегиите за местно развитие» като източник на информация ще бъдат използвани и: данните от извършените проучвания на територията на МИГ; наличните актуални данни от НСИ, ТД «Бюро по труда», ОД «Земеделие»; Междинните оценки за изпълнение на Общинския план за развитие на общините Трян и Априлци за периода 2007 – 2013 година.

Цел до края на стратегията:

Определянето на крайната стойност представлява количествено или качествено измерване на целите, които Стратегията си поставя.

ИНДИКАТОРИ ПО ОТНОШЕНИЕ НА ЦЯЛОСТНОТО ПРИЛАГАНЕ НА СМР					
Вид индикатор	Индикатор	Мерна единица	Базова стойност	Цел до края на стратегията	Източник на информация
Изходен	Брой проекти, финансирани по СМР	Брой	0	44	Сключени договори и изпълнени проекти – проектни досиета
	Брой бенефициенти, подпомогнати по СМР	Брой	0	34	Сключени договори и изпълнени проекти – проектни досиета
Резултат	Създадени работни места	Брой	1	16	Изпълнени проекти, ТД «Бюро по труда»
	Участници завършили	Брой	0	32	Присъствени списъци

⁹ Събирането на данни ще започне при етапа на кандидатстване и впоследствие данните ще бъдат актуализирани на етап одобрение на подкрепата и извършване на плащане.

	успешно обучението/та по мярка 111				
	Жени, младежи и/или безработни лица, участвали в обучението	Брой	0	5	Присъствени списъци
	Млади фермери, участвали в обучението	Брой	0	2	Присъствени списъци
	Млади фермери, участвали с проекти	Брой	0	2	Сключени договори и изпълнени проекти – проектни досиета
	Реализирани проекти в сферата на «новите предизвикателства»	Брой	0	2	Сключени договори и изпълнени проекти, проектни досиета
	Реализирани проекти за постигане стандартите на Общността	Брой	0	2	Сключени договори и изпълнени проекти, проектни досиета
	Екологична насоченост на проектите	%	0		Сключени договори и изпълнени проекти, проектни досиета

ИНДИКАТОРИ ПО МЯРКА № 111 ОТ СМР

Вид индикатор	Индикатор	Мерна единица	Цел до края на стратегията	Източник на информация
Изходен	Проекти, финансирани по мярката	Брой	1	Сключени договори и изпълнени проекти – проектни досиета
	Бенефициенти, подпомогнати по мярката	Брой	1	Сключени договори и изпълнени проекти – проектни досиета
	Общ размер на инвестицията	Финансово изражение	10 800 лв.	Сключени договори и успешно изпълнени проекти – проектни досиета
Резултат	Участници завършили успешно обучението/та	Брой	32	Присъствени списъци
	Получени човечески часове обучение	Брой	936	Сключени договори и изпълнени проекти, присъствени списъци
	Жени, младежи	Брой	5	Присъствени списъци

	и/или безработни лица, участвали в обучението			
	Млади фермери, участвали в обучението	Брой	2	Присъствени списъци
	Дял от обучението на тема «ДЗП»	%	100	Учебни програми

ИНДИКАТОРИ ПО МЯРКА № 121 ОТ СМР				
Вид индикатор	Индикатор	Мерна единица	Цел до края на стратегията	Източник на информация
Изходен	Проекти, финансирани по мярката	Брой	8	Сключени договори и изпълнени проекти – проектни досиета
	Бенефициенти, подпомогнати по мярката	Брой	7	Сключени договори и изпълнени проекти – проектни досиета
	Общ размер на инвестицията	Финансово изражение	400 000 лв.	Сключени договори и успешно изпълнени проекти – проектни досиета
Резултат	Млади фермери, участвали с проекти	Брой	2	Сключени договори и изпълнени проекти – проектни досиета
	Реализирани проекти в сферата на «новите предизвикателства»	Брой	2	Сключени договори и изпълнени проекти, проектни досиета
	Реализирани проекти за постигане стандартите на Общността	Брой	2	Сключени договори и изпълнени проекти, проектни досиета
	Подкрепени стопанства от растениевъдния сектор	Брой	5	Сключени договори и изпълнени проекти, проектни досиета
	Подкрепени стопанства от животновъдния сектор	Брой	3	Сключени договори и изпълнени проекти, проектни досиета
	Създадени нови работни места	Брой	3	Изпълнени проекти, ТД «Бюро по труда»

ИНДИКАТОРИ ПО МЯРКА № 123 ОТ СМР

Вид индикатор	Индикатор	Мерна единица	Цел до края на стратегията	Източник на информация
Изходен	Подпомогнати проекти по мярката	Брой	7	Сключени договори и изпълнени проекти – проектни досиета
	Бенефициенти, подпомогнати по мярката	Брой	6	Сключени договори и изпълнени проекти – проектни досиета
	Общ размер на инвестицията	Финансово изражение	606 200 лв.	Сключени договори и успешно изпълнени проекти – проектни досиета
Резултат	Инвестиции, директно насочени за опазване на околната среда	%	10	Сключени договори и изпълнени проекти – проектни досиета
	Подпомогнати микропредприятия по мярката	Брой	4	Сключени договори и изпълнени проекти, проектни досиета
	Подпомогнати малки и средни предприятия по мярката	Брой	2	Сключени договори и изпълнени проекти, проектни досиета
	Подпомогнати предприятия, които преработват селскостопански продукти	Брой	1	Сключени договори и изпълнени проекти, проектни досиета
	Подпомогнати предприятия за първична преработка на дървесина	Брой	5	Сключени договори и изпълнени проекти, проектни досиета
	Дял от инвестициите за производство на биоенергия или за подобряване на енергийната ефективност	%	10	Сключени договори и изпълнени проекти, проектни досиета
	Дял от инвестициите за привеждане на предприятията в съответствие с действащи изисквания на ЕО в секторите месо и месни продукти и мляко и млечни продукти	%	10	Сключени договори и изпълнени проекти, проектни досиета

	Създадени нови работни места	Брой	3	Изпълнени проекти, ТД «Бюро по труда»
--	------------------------------	------	---	---------------------------------------

ИНДИКАТОРИ ПО МЯРКА № 223 ОТ СМР				
Вид индикатор	Индикатор	Мерна единица	Цел до края на стратегията	Източник на информация
Изходен	Подпомогнати проекти по мярката	Брой	2	Сключени договори и изпълнени проекти – проектни досиета
	Бенефициенти, подпомогнати по мярката	Брой	2	Сключени договори и изпълнени проекти – проектни досиета
	Общ размер на инвестицията	Финансово изражение	75 000 лв.	Сключени договори и успешно изпълнени проекти – проектни досиета
Резултат	Инвестиции, насочени към терени с висок или среден риск от ерозия	%	25	Сключени договори и изпълнени проекти – проектни досиета
	Екологична насоченост на проектите	%	100	Сключени договори и изпълнени проекти, проектни досиета
	Новосъздадени широколистни култури	ха	3.2	Сключени договори и изпълнени проекти, проектни досиета

ИНДИКАТОРИ ПО МЯРКА № 226 ОТ СМР				
Вид индикатор	Индикатор	Мерна единица	Цел до края на стратегията	Източник на информация
Изходен	Подпомогнати проекти по мярката	Брой	2	Сключени договори и изпълнени проекти – проектни досиета
	Бенефициенти, подпомогнати по мярката	Брой	2	Сключени договори и изпълнени проекти – проектни досиета
	Общ размер на инвестицията	Финансово изражение	80 000 лв.	Сключени договори и успешно изпълнени проекти – проектни досиета
Резултат	Инвестиции, насочени към терени с висок или среден риск от ерозия	%	25	Сключени договори и изпълнени проекти – проектни досиета
	Екологична	%	100	Сключени договори и

	насоченост на проектите			изпълнени проекти, проектни досиета
	Територии, попадащи в съседство със земи с висока природна стойност и /или попадащи в Натура	%	25	Сключени договори и изпълнени проекти, проектни досиета
	Територии, граничещи с реки и водни басейни	%	25	Сключени договори и изпълнени проекти, проектни досиета

ИНДИКАТОРИ ПО МЯРКА № 311 ОТ СМР				
Вид индикатор	Индикатор	Мерна единица	Цел до края на стратегията	Източник на информация
Изходен	Подпомогнати проекти по мярката	Брой	0	Сключени договори и изпълнени проекти – проектни досиета
	Бенефициенти, подпомогнати по мярката	Брой	0	Сключени договори и изпълнени проекти – проектни досиета
	Общ размер на инвестицията	Финансово изражение	0 лв.	Сключени договори и успешно изпълнени проекти – проектни досиета
Резултат	Инвестиции в проекти за развитие на интегриран селски туризъм	%	0	Сключени договори и изпълнени проекти – проектни досиета
	Проекти, представени от млади фермери	%	0	Сключени договори и изпълнени проекти, проектни досиета
	Създадени нови работни места	Брой	0	Изпълнени проекти, ТД «Бюро по труда»

ИНДИКАТОРИ ПО МЯРКА № 312 ОТ СМР				
Вид индикатор	Индикатор	Мерна единица	Цел до края на стратегията	Източник на информация
Изходен	Подпомогнати проекти по мярката	Брой	12	Сключени договори и изпълнени проекти – проектни досиета
	Бенефициенти, подпомогнати по мярката	Брой	12	Сключени договори и изпълнени проекти – проектни досиета
	Общ размер на	Финансово		Сключени договори и

	инвестицията	изражение	766 000 лв.	успешно изпълнени проекти – проектни досиета
Резултат	Инвестиции в проекти за развитие на интегриран селски туризъм	%	70	Сключени договори и изпълнени проекти – проектни досиета
	Инвестиции за новосъздадени микропредприятия	%	10	Сключени договори и изпълнени проекти, проектни досиета
	Проекти представени от жени и млади хора	%	60	Сключени договори и изпълнени проекти, проектни досиета
	Създадени нови работни места	Брой	5	Изпълнени проекти, ТД «Бюро по труда»

ИНДИКАТОРИ ПО МЯРКА № 313 ОТ СМР				
Вид индикатор	Индикатор	Мерна единица	Цел до края на стратегията	Източник на информация
Изходен	Подпомогнати проекти по мярката	Брой	2	Сключени договори и изпълнени проекти – проектни досиета
	Бенефициенти, подпомогнати по мярката	Брой	1	Сключени договори и изпълнени проекти – проектни досиета
	Общ размер на инвестицията	Финансово изражение	69 000 лв.	Сключени договори и успешно изпълнени проекти – проектни досиета
Резултат	Проекти, които отговарят на приоритетите, заложените в Общинския план за развитие	%	100	Сключени договори и изпълнени проекти – проектни досиета
	Проекти за развитие на интегриран селски туризъм	Брой	2	Сключени договори и изпълнени проекти, проектни досиета

ИНДИКАТОРИ ПО МЯРКА № 321 ОТ СМР				
Вид индикатор	Индикатор	Мерна единица	Цел до края на стратегията	Източник на информация

Изходен	Подпомогнати проекти по мярката	Брой	6	Сключени договори и изпълнени проекти – проектни досиета
	Бенефициенти, подпомогнати по мярката	Брой	4	Сключени договори и изпълнени проекти – проектни досиета
	Общ размер на инвестицията	Финансово изражение	900 500 лв.	Сключени договори и успешно изпълнени проекти – проектни досиета
Резултат	Проекти, които отговарят на приоритетите, заложен в Общинския план за развитие	%	100	Сключени договори и изпълнени проекти – проектни досиета
	Проекти за изграждане на нови и подобряване на съществуващи центрове за предоставяне на културни услуги	Брой	3	Сключени договори и изпълнени проекти, проектни досиета
	Проекти за изграждане или подобряване на центрове за отдих, свободно време и спорт	Брой	2	Сключени договори и изпълнени проекти, проектни досиета
	Проекти за развитие/предоставяне на услуги на уязвими групи от населението	Брой	1	Сключени договори и изпълнени проекти, проектни досиета

ИНДИКАТОРИ ПО МЯРКА № 322 ОТ СМР				
Вид индикатор	Индикатор	Мерна единица	Цел до края на стратегията	Източник на информация
Изходен	Подпомогнати проекти по мярката	Брой	3	Сключени договори и изпълнени проекти – проектни досиета
	Бенефициенти, подпомогнати по мярката	Брой	2	Сключени договори и изпълнени проекти – проектни досиета
	Общ размер на инвестицията	Финансово изражение	192 500 лв.	Сключени договори и успешно изпълнени проекти – проектни досиета
	Проекти за	Брой	2	Сключени договори и

	рехабилитация на обществени зелени площи			успешно изпълнени проекти – проектни досиета
Резултат	Проекти, насочени към реконструкция и изграждане на тротоари, площи и др.	Брой	1	Сключени договори и изпълнени проекти, проектни досиета

ИНДИКАТОРИ ПО МЯРКА № 421 ОТ СМР				
Вид индикатор	Индикатор	Мерна единица	Цел до края на стратегията	Източник на информация
Изходен	Подпомогнати проекти по мярката	Брой	0	Сключени договори и изпълнени проекти – проектни досиета
	МИГ, обхванати от проекти за сътрудничество	Брой	0	Сключени договори и изпълнени проекти – проектни досиета
	Общ размер на инвестицията	Финансово изражение	0 лв.	Сключени договори и успешно изпълнени проекти – проектни досиета
Резултат	Създадени продукти/услуги	Брой	0	Сключени договори и успешно изпълнени проекти – проектни досиета
	Обучени лица	Брой	0	Сключени договори и изпълнени проекти, присъствени списъци

ИНДИКАТОРИ ПО МЯРКА № 431 ОТ СМР				
Вид индикатор	Индикатор	Мерна единица	Цел до края на стратегията	Източник на информация
Изходен	Подпомогнати проекти по мярката	Брой	1	Сключени договори и изпълнени проекти – проектни досиета
	МИГ, обхванати от проекти по мярката	Брой	1	Сключени договори и изпълнени проекти – проектни досиета
	Общ публичен принос по тази мярка	Финансово изражение	775 000 лв.	Сключени договори и успешно изпълнени проекти – проектни досиета
	Дейности за придобиване на умения, включващи	Брой	45	Сключен договор по проект, графици на осъществяваните дейности

	обучение на екипа и на местни лидери			
	Участници в дейностите по обучение		675	Присъствени списъци
Резултат	Създадени работни места по трудов/ договор	Брой	5	Сключени трудови , договори
	Обучен екип за работа по СМР на територията на МИГ, в т.ч. екип по проекта, УС и КС	Брой	15	Трудови договори, длъжностни характеристики, съдебно решение за регистрация на МИГ
	Обучени лица по ЛИДЕР	Брой	400	Сключени договори и изпълнени проекти, присъствени списъци

7.2. Оценка от външни експерти, по желание, външен счетоводен одит, ако е необходимо:

Независимо от създадената система за мониторинг и контрол върху изпълнение на стратегията, екипът на МИГ Троян Априлци ще възложи на външни експерти да извършат независима оценка за реализацията на местната стратегия за развитие. Оценката ще бъде възложена в предпоследната година от реализацията на стратегията (2014 г.).

Отделно съгласно нормативната уредба на РБългария (Закон за счетоводството), ще се извършва външен независим финансов одит на годишните счетоводни отчети.

7.3. Процедури за Годишните доклади за напредъка:

До края на всяка календарна година Изпълнителния директор на МИГ Троян Априлци, съвместно с експерта по местна стратегия за развитие, изготвя Годишен доклад за отчитане изпълнението на Стратегията за местно развитие. Докладът включва описание на извършената дейност през годината, анализ на постигнатите резултати, съотнесени към заложените индикатори в стратегията, пропуски, както и мерки за преодоляване на слабостите през следващата година. Годишният доклад се съпътства и от финансов отчет, както и друга информация, за нуждите на УО на ПРСР. Годишният доклад се приема от УС и се одобрява от Общото събрание на МИГ до 31 декември на текущата година. Одобреният от общото събрание годишен доклад се предоставя на УО на ПРСР спрямо изискванията на Наредба 23 на МЗХ до 15 февруари на следващата година.

След изтичане на всяко тримесечие за първата година от реализацията на стратегията и полугодие на всяка следваща година в срок от 14 дни МИГ представя на управляващия орган на ПРСР заявка за одобрение на извършените дейности и разходи за съответния отчетен период, ведно с доклад за отчитане на изпълнените дейности за същия период (спрямо приложение № 6 от Наредба 23 на МЗХ). Докладите и заявките по този член се разработват от Изпълнителния директор и се одобряват от УС. Решението на УС се удостоверява с подписа на Председателя на УС.

7.4. Процедура за обновяване на стратегията

Стратегията за местно развитие на общините Троян и Априлци, в съответствие с чл. 22, ал. 1 от Наредба № 23 от 18.12.2009 г., допуска промени по отношение на:

- финансови параметри;

- изменение на условията за допустимост, определени в мерките от ПРСР или наредбите за тяхното прилагане;

- изменение в приложимите регламенти.

По отношение на финансовите параметри допустимите промени в СМР могат да бъдат:

1. прехвърляне на средства от една мярка в друга мярка,
2. прехвърляне на средства от един период в друг период /от една календарна година в друга/ в рамките на една и съща мярка.

Предложените изменения на финансовите параметри се осъществяват в рамките на договорената финансова рамка на СМР за целия програмен период.

Обновяване на стратегията за местно развитие на МИГ Троян Априлци се допуска само във финансовите ѝ параметри. В случай, че МИГ договори успешно целия бюджет на стратегията за местно развитие, МИГ може да подаде заявление до Управляващия орган на ПРСР за увеличаване на финансовата помощ в размерите, които са допустими и съобразно възможностите за реализация на допълнителния финансов ресурс на територията.

В случаите, когато се налага актуализация на Стратегията на МИГ, Изпълнителният директор на МИГ, подпомаган от експерта по местна стратегия за развитие подготвят актуализиран вариант на Стратегията, заедно с писмо до УО за искане за актуализация. Изготвените документи се представят за одобрение на УС на МИГ и се изпращат до УО на ПРСР.

Актуализацията на Стратегията във финансовата и част може да се извършва ежегодно, като след одобрението на УС на МИГ, Стратегията задължително подлежи на одобрение от Общото събрание на МИГ. След приемане на промените/актуализация по Стратегията, Председателят на УС на МИГ или Изпълнителният директор на МИГ са длъжни да информират УО на ПРСР за настъпилата промяна и да приложат съответните аргументи за това.

Промяна на финансовите параметри на стратегията за местно развитие ще се извършва единствено в рамките на допустимите възможности и правилата, действащи по силата на Наредбите за прилагане на ПРСР и подхода ЛИДЕР. След актуализация на Стратегията, изпълнителният екип на МИГ е длъжен да информира чрез своите информационни канали местната общност на територията на МИГ относно извършената промяна. Цялостният процес на актуализация на Стратегията за местно развитие, както и общите правила и процедури за нейното изпълнение, ще се извършва спазвайки принципите на публичност и прозрачност.

8. Съобразеност с хоризонталните политики на ЕС за

8.1.Равенство между половете и липса на дискриминация:

– прилагане на принципа на равенство между половете;

Самата структура на МИГ-Троян и Априлци – административна и техническа - е демонстрация за това, че в работата ще се прилага равенство между половете и че ще се насърчава експертизата и професионализма без да се взима под внимание пола. Участниците в органите за управление на МИГ-Троян и Априлци са в съотношение 6:3 мъже/жени и са включени на база на възможностите им, доказан потенциал, активно участие в процеса на формиране на МИГ и изготвяне на нейната стратегия за местно развитие.

В своите критерии за оценка на проектните предложения МИГ-Троян и Априлци е включил допълнителни точки за проекти, подадени от жени или юридически лица, ръководени от жени, с което още веднъж гарантира прилагането на принципа на равенство между половете.

- допринасяне за утвърждаване на принципа на равните възможности;

Екипът на МИГ-Троян и Априлци, както и всички наети от него експерти и консултанти, ще следват принципа на равните възможности и ще правят всичко възможно информацията във връзка с работата на МИГ-Троян и Априлци и възможностите за получаване на финансиране да достига до всички членове на местната общност и ще допуска всички желаещи до участие. Екипът на МИГ-Троян и Априлци ще предоставя консултации за потенциални местни бенефициенти във всички населени места от територията като за целта ще публикува график за посещение на инфопунктове, който ще бъде предоставян на местните лидери, на кметовете и на други представители на заинтересованите страни, с които е в контакт и които ще се ангажират с неговото разпространение. Освен това ще се ползват и всички местни медии – телевизия и преса – за да достига информацията до всички точки на територията.

– създаване на условия за превенция на дискриминацията.

МИГ-Троян и Априлци ще изработи механизъм за ефективен контрол на ежедневната работата на своите членове, както и на привлечените външни консултанти и експерти, с цел превенция на дискриминацията във всичките ѝ изражения.

8.2. Устойчиво развитие (защита на околната среда):

Благоприятните екологични условия и опазването на околната среда са съществен фактор, влияещ положително на социално – икономическото развитие на региона. За съжаление обаче, както на територията на цялата страна, така и на територията на МИГ, същесуват някои екологични проблеми, които влияят отрицателно на възможностите за икономическо развитие и върху условията на живот в тези региони.

• *Изоставяне на земеделски земи* – в годините след приватизацията в земеделския сектор и възстановяването на земята на нейните собственици, значителна част от земеделските земи на територията на МИГ в момента са пустеещи /около 50%/. Тенденцията за намаляване на обработваните площи особено силно се наблюдава в планинските и предпланинските райони.

• *Ерозия на почвата* – осъществяваните неправилни земеделски практики – неправилна обработка на почвата, неприлагането на научно-обосновани сеитбообръщения, неправилно напояване и др. водят висока степен на водна и ветрова ерозия. За този процес също така допринася и безконтролното изсичане на горите.

• *Замърсяване на почвата, повърхностните и подпочвените води* – липсата на достатъчно и подходящи съоръжения за съхранение на оборски тор, както и липсата на подходяща техника у фермерите за прилагане на оборския тор, създават предпоставки за висока степен на замърсяване на *на* почвата, повърхностните и подпочвените води с нитрати. Това води до нарушаване на биологичното равновесие на екосистемите в речните корита и язовирите на територията на МИГ.

Предложените мерки в СМР – 121, 223 и 226, и критериите за избор на проекти в частта, касаеща прилагането на добри земеделски и селскостопански практики, въвеждането на залесителни и противопожарни дейности, ще допринесат за достигане на европейските норми и стандарти по отношение на опазване на околната среда.

8.3. Насърчаване на заетостта и конкурентоспособността

Изпълнението на проекти по стратегията за местно развитие по избраните мерки 121, 123, 311 и 312 ще допринесат за подобряване на конкурентоспособността на предприятията в земеделския сектор, хранително – преработвателните предприятия, предприятията в горския сектор, свързани с първична преработка на дървесина, както и малките и микро – предприятия, насочени към развитието на занаятите и туристическия сектор в района.

8.4.Съответствие с програмите на Структурните фондове

Подкрепата по Стратегията за местно развитие на общините Троян и Априлци допълва целите на интервенциите, финансирани от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР), Кохезионния фонд (КФ) и Европейския социален фонд (ЕСФ) в България. Водещите принципи за координация на СМР с другите инструменти за подкрепа на Общността са заложи в Националния стратегически план за развитие на селските райони, Програмата за развитие на селските райони и Националната стратегическа референтна рамка (НСРР), която е ръководен документ за интервенциите в България по Структурните фондове и Кохезионния фонд. Стратегията за местно развитие е изготвена в тясно сътрудничество с отговорните органи и институции на местно, регионално и национално ниво и при обществено обсъждане със съответните социални и икономически партньори.

СМР е съобразена с приоритетите на НСРР, респ.ПРСР и ще има принос към постигането на 3-те приоритетни цели на ПРСР:

1. Подобряване конкурентоспособността в земеделския и горския сектор;
2. Опазване на околната среда;
- 3.Подобряване на качеството на живот.

ПРИЛОЖЕНИЯ

КЪМ

СТРАТЕГИЯТА ЗА МЕСТНО РАЗВИТИЕ

ОБЩИНИ/ТЕРИТОРИИ, КОИТО ПОПАДАТ В ТЕРИТОРИЯТА НА МИГ

	НАИМЕНОВАНИЕ	НАСЕЛЕНИЕ	ТЕРИТОРИЯ В КВ. КМ	ГЪСТОТА НА НАСЕЛЕНИЕТО
ЗА ЦЕЛИЯ МИГ	Сдружение „МИГ – Троян и Априлци“	37 381	1 127	33,17 бр./км²
Община	Троян	33 827	888,839	38,06 бр./км²
град	Троян	21 997		
село	Б. Стана	13		
село	Балабанско	174		
село	Балканец	242		
село	Бели Осъм	710		
село	Белиш	203		
село	Борима	897		
село	Врабево	876		
село	Габърска	26		
село	Голяма Желязна	654		
село	Горно Трапе	207		
село	Гумошник	145		
село	Дебнево	764		
село	Добродан	348		
село	Долна Маргатина	-		
село	Дрянска	32		
село	Дълбок дол	365		
село	Жеравица	1		
село	Жидов дол	-		
село	Иваншница	3		
село	Калейца	653		
село	Калчевска	64		
село	Лакарево	11		
село	Лешко пресои	-		
село	Ломец	291		
село	Миленча	31		
село	Орешак	2 246		
село	Патрешко	83		
село	Село Радоевското	1		
село	Село Райковска	45		
село	Село Селце	15		
село	Село Старо село	233		
село	Село Стойновското	58		
село	Село Стругът	36		
село	Село Терзийско	386		
село	Село Черни Осъм	873		
село	Село Чифлик	324		
село	Село Шипково	820		
Община	Априлци	3 554	238,161	14,92 бр./км²
град	Априлци	3207		
село	Велчево	179		
село	Др. поляна	101		
село	Скандало	67		

СПИСЪК НА ЧЛЕНОВЕТЕ НА КОЛЕКТИВНИЯ ВЪРХОВЕН ОРГАН – ОБЩО СЪБРАНИЕ НА СДРУЖЕНИЕ МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА ГРУПА ТРОЯН И АПРИЛЦИ

№	Име, презиме, фамилия Наименование	Организация (ако е приложимо)	Сектор (публичен, неправителствен, икономически)	Позиция и сфера на опит/ експертиза
1	Минко Цочев Акимов	Община Троян	Публичен	Кмет
2	Марин Методиев Тодоров	Държавно предприятие към ИПЖЗ- гр.Троян	Икономически	Директор
3	Иван Александров Иванов	“Акорд- 009” ЕООД	Икономически	Управител
4	Кремена Иванова Крумова	“Димко 6” ЕООД	Икономически	Технически сътрудник
5	Мариан Трифонов Петров	“Кайзера” ЕООД	Икономически	Управител
6	Нели Мичева Генова - Маринова	СОУ “Св. Климент Охридски”	Публичен	Учител
7	Емил Любенов Чакалов	Сдружение “Клуб по ориентиране Хемус”	Неправителствен	Мениджър
8	Христо Ценков Стаевски	Сдружение "Съвет по туризъм"	Неправителствен	Мениджър туристическо обслужване
9	Ангел Мичев Балев	Община Троян	Публичен	Председател на общински съвет
10	Борислава Николова Кацарова		Икономически	Свободна практика
11	Велислава Иванова Чилингинова	Частен бизнес	Икономически	Консултант
12	Вера Петрова Добрева- Съботинова	Общинска администрация	Публичен	Общински служител
13	Веселин Радев Стойков	„МИГ – общини Троян и Априлци”	Неправителствен	Координатор
14	Генадий Спасов Маринов	Вестник „Троян 21”	Икономически	Редактор
15	Георги Неделчев Николов	Първа Инвестиционна Банка Троян	Икономически	Управител
16	Дилян Ангелов Енкин	Собствен бизнес	Икономически	Управител
17	Димитър Илиев Пиронков	Банка ОББ Троян	Икономически	Директор на клон

18	Елена Йорданова Ройнева	„ОЗК” АД	Икономически	Ръководител РЗП
19	Елеонора Лалева Авджиева	„Музей на занаятите” – гр.Троян	Публичен	Директор
20	Иван Василев Пеевски			Безработен
21	Иван Кирилов Христов	Кметство Г. Желязна	Публичен	Кмет
22	Иван Александров Чакъров	НИХЗИ – с. Орешак	Икономически	Управител
23	Ивелина Стефанова Радевска	СНИР – Ловеч	Неправителствен	Консултант
24	Ирина Ангелова Владова	Сдружение “МИГ – Троян и Априлци”	Публичен	Технически асистент
25	Камен Йорданов Кръстев	„Дариус” ЕООД	Икономически	Управител
26	Милена Добрева Калистерска	Община Априлци	Публичен	Началник отдел АИО
27	Невена Петкова Спахийска	„Хемус Консулт” ЕАД	Икономически	Технически сътрудник
28	Никола Иванов Маринов		Частен	Пенсионер
29	Никола Илиев Пиронков	„Булстрад” ЗАД	Икономически	Мениджър
30	Николай Стоянов Йовков	СХУПИ - гр. Троян	Публичен	Учител
31	Пенка Ангелова Василева	ЕТ”Деси Ангел Нановски”	Икономически	Управител
32	Полина Събчева Мъглова	„Хемус Консулт” ЕАД	Икономически	Брокер
33	Радион Стефанов Стратев	Кметство Врабево	Публичен	Кмет
34	Ралица Николаева Йовкова- Калчева	СХУПИ - гр. Троян	Публичен	Учител
35	Ренета Стефанова Варчева	Кметство с. Калейца	Публичен	Кмет
36	Свилен Симеонов Михайлов	Частен бизнес	Икономически	
37	Снежанка Янева Димитрова	Частен бизнес	Икономически	
38	Снежинка Христова Стойкова	„Балкан реклама” Троян	Икономически	Управител
39	Стаменка Костадинова Дамянова	Хлебопроизводство и сладкарство ЕООД	Икономически	Изпълнителен Директор
40	Станка Минкова Марешка	НЧ”Наука” – гр. Троян	Публичен	Секретар
41	Стойко Банчев		Частен	Пенсионер

	Мирчев			
42	Таня Иванова Петкова	ЕТ"Таня Иванова Петкова"	Икономически	Управител
43	Татяна Христова Марковска	Община Троян	Публичен	Гл. Експерт Планиране и проекти
44	Теодора Димитрова Николаева	"Хемусконсулт"ЕООД	Икономически	Брокер
45	Христо Станчев Калистерски	Община Априлци	Публичен	Финансов контрол
46	Христо Стойков Терзиев	Кметство с. Орешак	Публичен	Кмет
47	Цанко Найденов Спасовски	„Хемус Консулт” ЕАД	Икономически	Управител
48	Ценка Христова Гътовска	Книжарница Троян	Икономически	Управител
49	Младен Максимов Пелов	Община Априлци	Публичен	Кмет
50	Аделина Еленкова Маринова- Балджиева	Община Априлци	Публичен	Старши специалист - технолог
51	Ангел Ангелов Ангелов	В и К Априлци	Публичен	Пазач
52	Анета Димитрова Кокошарова	Община Априлци	Публичен	Общински служител
53	Галя Иванова Иванова	Къща за почивка – с.Скандало	Икономически	Собственик
54	Дончо Христов Пачников	ОУ" Васил Левски"- Арпилци	Публичен	Учител
55	Иванка Гергиева Пенкова	Къща за гости	Икономически	Управител
56	Красимира Илиева Пенкова	Отдел „Социална закрила” - Априлци	Публичен	Началник отдел
57	Минчо Петров Гигов	Хотел "Скандало 1876"	Икономически	Собственик
58	Мирослав Михов Пандуков	Къща за гости	Икономически	Собственик
59	Пепа Костадинова Колева	Община Априлци	Публичен	Общински служител
60	Петко Павлов Павлов	ЕТ"Инж. П. Павлов"	Икономически	Управител
61	Петко Стефанов Сомлев	ЕТ" Наицена"	Икономически	Управител
62	Петър Георгиев Балджиев	Физическо лице	Икономически	Застрахователен агент
63	Станка Стефанова Цоневска	Физическо лице	Икономически	Управител

64	Стефан Йонков Стефанов	Община Априлци	Публичен	Общински служител
65	Стойнка Христова Димова	Община Априлци	Публичен	Общински съветник
66	Тихомир Михайлов Кукенски	„Тимбарк” Българи	Икономически	Мениджър
67	Тошко Матев Топалов	ЕТ „Триин – Тошко Топалов”	Икономически	Управител
68	Цветомира Ангелова	Къща за гости	Икономически	Мениджър

**СПИСЪК НА ЧЛЕНОВЕТЕ НА УПРАВИТЕЛНИЯ СЪВЕТ НА СДРУЖЕНИЕ
МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА ГРУПА ТРОЯН И АПРИЛЦИ**

№	Име, презиме, фамилия/ Наименование	Организация (ако е приложимо)	Сектор (публичен, неправителств ен, икономически)	Позиция и сфера на опит/ експертиза
1.	Минко Цочев Акимов	Община Троян	Публичен	Член УС
2.	Младен Максимов Пелов	Община Априлци	Публичен	Член УС
3.	Цанко Найденов Спасовски	„Хемус Консулт” ЕООД	Икономически	Председател УС
4.	Петко Павлов Павлов	ЕТ”Инж. П. Павлов”	Икономически	Член УС
5.	Таня Иванова Петкова	ЕТ”Таня Иванова Петкова”	Икономически	Член УС
6.	Станка Минкова Марешка	НЧ „ Наука” - Троян	Неправителств ен	Член УС
7.	Вера Петкова Добрева - Съботинова	Община Троян	Публичен	Член УС
8.	Дончо Христов Пачников	ОУ” Васил Левски”- Арпилци	Публичен	Член УС
9.	Тихомир Михайлов Кукенски	„Тимбарк” Българи	Икономически	Член УС

Манастири и музеи и други културни забележителности, находящи се на територията на общините Троян и Априлци

- Троянски манастир „Успение Богородично” - с. Орешак
- Зелениковски манастир - с. Ч. Осъм
- Скит " Св. Никола" - с. Орешак
- Девически манастир „Св. Троица” в гр. Априлци
- Храм „Св. Георги Победоносец” в гр. Априлци
- Музей на народните художествени занаяти и приложни изкуства - гр. Троян
- Национално изложение на художествените занаяти и изкуства - с. Орешак
- Национален природонаучен музей - с. Ч. Осъм
- Художествена галерия " Серякова къща "- гр. Троян
- Музейни сбирки в селата Дебнево и Чифлик
- Археологически комплекс „Состра”, състоящ се от раннохристиянска базилика „Свети Георги”, крайпътна римска станция и цивилни селища
- Църква “Св. Николай Летни” с прилежащо килийно училище в с.Гумощник
- Църква “Св. Петка – Параскева” в кв.Ново село на гр.Априлци

Празници и фестивали, провеждани на територията на общините Троян и Априлци

- майски и есенни културни празници, в програмата на които се представят достиженията на местните творци и гостуват изтъкнати представители на националната култура
- на 15 август е Храмовия празник на Троянския манастир с традиционен панаир
- в рамките на есенните празници ежегодно се провежда и " Празник на сливата и сливовата ракия"- с много хумор, весело настроение, дегустации и конкурси за участниците
- на 14 октомври е Празникът на град Троян, а целия месец е посветен на културата
- на 12 декември е Денят на Св.Спиридон празник на народния майстор;
- фестивал "Искри от миналото" фолклорен събор в кв. Острец
- предлед на самодейни театрални състави – с. Велчево
- провеждане на традиционни празници като: "Тодоров ден", "Първа пролет", "Годишнина от Априлското новоселско въстание 1876 г."
- годишнина от обявяване на Априлци за град, "Св.св. Кирил и Методий", Митинг заря посветен на загиналите във войните,
- годишнина на Велчо Ночев, Архангелов ден и др.
- Национален фолклорен събор "Искри от миналото"
- Ден на овощаря в гр.Априлци на 22 март

СПРАВКА

за селскостопанския фонд по общини за стопанската 2008/2009г.-дка

Община	Земеми по баланс 2009г.	Зърнени култури			Технически култури		Изкуствени ливади	Зеленчуци		Уга-ри	Обработвана земя	Постоянно затревени площи		Трайни насаждения	ИЗП Общо
		Пшеница	Овес	Царевица	Слънчоглед	Етер.-м. и лекарствени		Картофи	Полски зеленчуци			Ест. ливади	Пасища		
Априлци	100885	0	0	0	0	0	0	530	0	0	530	48565	36994	5379	91468
Троян	327020	7700	800	2740	4410	580	4130	972	220	1600	24764	98959	73715	6917	204355

**КОНСУЛТАЦИИ ПО ПОДГОТОВКАТА НА ПРОГРАМНИТЕ ДОКУМЕНТИ
ЗА СТРАТЕГИЯТА ЗА МЕСТНО РАЗВИТИЕ 2007-2013 Г.**

Проведени консултации по подготовката на програмните документи за СМР 2007-2013 г.			
№	Описание	Дата на проведената среща	Основни разглеждани въпроси
<i>На ниво Стратегия за местно развитие 2007 – 2013 г.</i>			
I.	Срещи на работната група		
1.	Среща на работната група за обсъждане на проекта за Устав на Сдружение “МИГ Троян и Априлци”-	09.10.2009	Проведено беше обсъждане на броя на членовете на УС и КС, разпределението им между двете общини, задължения на ОС, УС, КС и мениджъра в съответствие с ЗЮЛНЦ и проекта на Наредба 23
II.	Обучение на екипа по проекта		
1.	Обучение на тема: Изграждане капацитет на екипа на Сдружение “МИГ – общини Троян и Априлци” за прилагане на подхода “ЛИДЕР”	24 и 25.08. 2009 г.	Бяха обсъдени целите и приоритетите на СМР, подхода за определяне на приложимите мерки, допустимите бенефициенти и критериите за избор на проекти.
2.	Семинар за обсъждане на проекта на СМР	22 и 23.04. 2010 г.	
III.	Работни срещи		
1.	Работна среща на координатора на проекта с кметове и кметстски заместници от общ. Априлци	08.06.2009 г.	Проведените срещи са във връзка с изпълнението на проекта по подмярка 431-2 “Придобиване на умения и постигане на обществена активност на територията за потенциални местни инициативни групи на територията на
2.	Работна среща на координатора на проекта с кметове и кметстски заместници от общ. Троян	11.06.2009 г.	
3.	Работна среща на координатора на проекта с кмета на с. Шипкова	30.06.2009 г.	
4.	Работна среща на координатора на проекта с кмета на с. Бели Осъм	30.06.2009 г.	
5.	Работна среща на координатора на проекта с кмета на с. Чифлик	01.07.2009 г.	
6.	Работна среща на координатора на проекта с кмета на с. Терзийско	01.07.2009 г.	
7.	Работна среща на координатора на проекта с кмета на с. Орешак	03.07.2009 г.	

8.	Работна среща на координатора на проекта с кмета на с. Добродан	03.07.2009 г.	населените места” по ПРСР 2007-2013 г. Представен беше подходът ЛИДЕР, дейностите по проекта и допустимите дейности, които могат да се финансират посредством Стратегията за местно развитие. Беше определен график за провеждане на дискуссионните срещи по дейност 1 от чл.3, ал.1, т.1 от Наредба № 14.
IV.	Дискуссионни срещи		
1.	Дискуссионна среща в с. Бели Осъм, Чифлик и Шипково	06.07.2009 г.	Проведените дискуссионните срещи са в изпълнени на чл.3, ал.1, т.1 от Наредба № 14 – Проучвания за целите и подготовката на Стратегията за местно развитие. Бяха определени най-интересните за населението на територията на МИГ-а мерки: атракции в туризма, запазване на местния бит и традиции, подобряване на инфраструктурата. Реши се предстоящите форум-срещи да се проведат по целеви групи.
2.	Дискуссионна среща в с. Орешак и Черни Осъм	07.07.2009 г.	
3.	Дискуссионна среща в с. Патрешко	07.07.2009 г.	
4.	Дискуссионна среща в гр. Априлци	08.07.2009 г.	
5.	Дискуссионна среща в с. Дебнево и Гумощник	10.07.2009 г.	
6.	Дискуссионна среща в с. Скандало и Велчево	13.07.2009 г.	
7.	Дискуссионна среща в с. Драшкава поляна	13.07.2009 г.	
8.	Дискуссионна среща в с. Голяма Желязна, Борима и Старо село	14.07.2009 г.	
9.	Дискуссионна среща в с. Терзийско, Балабанско и Горно Трапе	15.07.2009 г.	
10.	Дискуссионна среща в с. Врабево, Добродан и Дълбок Дол	17.07.2009 г.	
11.	Дискуссионна среща в с. Ломец и Калейца	20.07.2009 г.	
12.	Дискуссионна среща в с. Белиш	20.07.2009 г.	
13.	Дискуссионна среща в с. Балканец	21.07.2009 г.	
14.	Дискуссионна среща в гр. Троян	21.07.2009 г.	
V.	Форум - срещи		
1.	Първа форум-среща – гр. Априлци	26.08.2009 г.	Форум-срещите бяха проведени по целеви групи – бяха предложени и обсъдени проектни
2.	Втора форум-среща – с. Чифлик	26.08.2009 г.	
3.	Трета форум-среща – с. Врабево	03.09.2009 г.	
4.	Четвърта форум-среща – с. Орешак	10.09.2009 г.	
5.	Пета форум-среща – гр. Троян	16.09.2009 г.	

6.	Шеста форум-среща – гр. Троян	23.09.2009 г.	идеи по приоритетни оси.
7.	Седма форум-среща – гр. Троян	25.01.2010 г.	
8.	Осма форум-среща – гр. Априлци	26.01.2010 г.	
9.	Девета форум-среща – гр. Априлци	21.04.2010 г.	
10.	Десета форум-среща – гр. Троян	21.04.2010 г.	
VI.	Общо събрание на Сдружение “МИГ – Троян и Априлци”		
1.	Общо събрание	14.05.2010 г.	Прие Стратегията за местно развитие на територията на общините Троян и Априлци за периода 2011 – 2013 г.

ПРИЛОЖЕНИЯ

КЪМ

ДОПУСТИМИТЕ МЕРКИ ПО СТРАТЕГИЯТА ЗА МЕСТНО РАЗВИТИЕ

I. Общи изисквания към всички мерки от СМР

Приложение 1

Общи изисквания към допустимите разходи

- (1) За разходи, чиято стойност е повече от левовата равностойност на 15 000 евро без ДДС, с цел установяване на основателността на предложените разходи кандидатите с проекти към стратегията за местно развитие следва да представят най-малко три съпоставими независими оферти в оригинал, които съдържат фирмата на търговското дружество, срока на валидност на офертата, датата на издаване на офертата, подпис и печат на оферента, а в случаите на доставка на машини и/или селскостопанска техника – и документ от производителя или официалния представител/вносител, потвърждаващ възможността на оферента да извърши доставката.
- (2) За разходи, чиято стойност е повече от левовата равностойност на 15 000 евро без ДДС, за които са определени референтни цени, се изисква предоставяне на една оферта в оригинал, която съдържа фирмата на търговското дружество, срока на валидност на офертата, датата на издаване на офертата, подпис и печат на оферента, с цел съпоставяне с референтните цени и определяне на основателността на предложените разходи.
- (3) За разходи, чиято стойност е по-малка от левовата равностойност на 15 000 евро без ДДС, се изисква представяне на най-малко една оферта в оригинал, която съдържа фирмата на търговското дружество, срока на валидност на офертата, дата на издаване на офертата, подпис и печат на оферента, с цел определяне на основателността на предложените разходи.
- (4) За общите разходи, извършени преди подаване на заявлението за подпомагане, се изисква заверено копие от договора, а в случаите, когато надвишават левовата равностойност на 15 000 евро без ДДС, се представят и най-малко три съпоставими независими оферти в оригинал, които съдържат срока на валидност на офертата, датата на издаване на офертата, подпис и печат на оферента.
- (5) В случаи по т.т. 1 и 2 с цел определяне на основателността на предложените разходи изпълнителният директор на РА може със заповед да определи оценяваща комисия, която да се произнесе относно обосноваването на разходите. В състава на комисията се включва поне един независим оценител, притежаващ знания в съответната област.
- (6) Оферентите по ал. 1, 2, 3 и 4 в случаите, когато са местни лица, следва да са вписани в търговския регистър към Агенцията по вписванията, а оферентите - чуждестранни лица, следва да представят документ за правосубектност съгласно националното им законодателство. Оферентите на строително-монтажни работи, местни и чуждестранни лица, трябва да бъдат вписани в Централен професионален регистър на строителя съгласно Закона за Камарата на строителите (ЗКС) и да могат да извършват строежи и/или отделни видове строителни и монтажни работи от съответната категория съгласно изискванията на чл. 3, ал. 2 ЗКС.
- (7) Оферент по смисъла на ал. 1, 2, 3 и 4 може да бъде и Националната служба за съвети в земеделието, за който правилата се прилагат при съобразяване със статута.
- (8) В случаите по ал. 1, 2, 3 и 4 кандидатът изпраща запитване за оферта по образец съгласно приложение № 2а. В случаите, когато кандидатът не е избрал най-ниската оферта, направеният избор се обосновава писмено.
- (9) Списък с разходите по ал. 2, за които са определени референтни цени, се публикува на електронната страница на РА.
- (10) Редът на ал. 1, 2, 3, 4 и 5 не се прилага за кандидати, които се явяват възложители по чл. 7 и чл. 14, ал. 4 и 5 от Закона за обществените поръчки (ЗОП) (ДВ, бр. 28 от 2004 г.) или чл. 1, ал. 4 от Наредбата за възлагане на малки обществени поръчки (НВМОП) (ДВ, бр. 84 от 2004 г.).
- (11) За разходи, извършени преди датата на подаване на заявлението за подпомагане, кандидатите, които се явяват възложители по чл. 7, чл. 14, ал. 4 и 5 ЗОП или чл. 1, ал. 4 НВМОП, при подаване на заявлението за подпомагане представят заверено от възложителя копие на всички документи от проведената съгласно изискванията на ЗОП или НВМОП процедура за избор на изпълнител/и.
- (12) В случаите на кандидати, които се явяват възложители по чл. 7 и чл. 14, ал. 4 и 5

ЗОП или чл. 1, ал. 4 НВМОП, обосноваността на разхода се преценява чрез съпоставяне с референтни цени или от оценяваща комисия, съставена по реда на ал. 5, за разходите, за които няма определени референтни цени.

2. Конкурентни оферти не се изискват при придобиване на ноу-хау, патентни права и лицензии.

3. Кандидатът получава оферти, като изпраща запитване за оферта по образец най-малко до трима оференти. В случаите когато кандидатът не е избрал най-ниската оферта, направеният избор се обосновава писмено.

4. Закупуването чрез финансов лизинг на активите е допустимо при условие, че ползвателят на помощта стане собственик на съответния актив не по-късно от датата на подаване на заявката за окончателно плащане за същия актив.

Общи изисквания при осъществяване на плащане по мерките от СМР

Плащанията по проект могат да бъдат авансови, междинни и окончателни.

а) авансово плащане и/или междинно плащане се извършват, при условие че са включени в договора за отпускане на финансова помощ.

б) авансовото плащане е в размер до 20 на сто от стойността на одобрената финансова помощ по проекта.

в) авансово плащане се допуска, при условие че неговият размер надвишава левовата равностойност на 2000 евро.

г) авансово плащане може да бъде заявено не по-късно от три месеца от датата на сключване на договора за отпускане на финансова помощ.

д) в случаите на авансово плащане се изисква банкова гаранция в полза на Разплащателната агенция (РА) в размер 110 % от стойността на авансовото плащане. Когато ползватели на помощта са общини, авансово плащане се допуска след представяне на банкова гаранция в полза на РА в размер 110 % от стойността на авансовото плащане и решение на общинския съвет, одобряващо поемането на дълг или запис на заповед, издадена от кмета на общината в полза на РА в размер 110 % от стойността на авансовото плащане, и решение на общинския съвет за одобряване на запис на заповед, издадени по реда за поемане на дълг съгласно законодателството. Срокът на гаранциите или срокът за предявяване на плащанията при запис на заповед трябва да покрива срока на договора за отпускане на финансова помощ, удължен с шест месеца. Гаранциите се освобождават или записът на заповед се обезсилва, когато РА установи, че сумата на одобрените за плащане разходи, съответстваща на финансовата помощ, свързана с инвестицията, надхвърля сумата на аванса.

е) междинно плащане е допустимо, но не повече от два пъти за периода на изпълнение на проекта, в случаите, когато кандидатите са общини, и един път за периода на изпълнение на проекта за всички останали ползватели на помощта.

ж) междинното плащане е допустимо за одобрена от Разплащателната агенция обособена част от инвестицията, при условие че неговият размер надвишава левовата равностойност на 5000 евро. Междинно плащане може да бъде заявено не по-късно от шест месеца преди изтичане на крайния срок за извършване на инвестицията по договора за отпускане на финансова помощ.

II. Специфични изисквания към мерките от СМР

Приложения по Мярка 111

Приложение № 3

Основни теми, по които може да се провежда обучение

1. Технически (нови техники и технологии, въвеждане на иновационни практики и др.) в областта на:

1.1. растениевъдството;

1.2. животновъдството;

2. Икономически (законодателство, счетоводство, управление, маркетинг и др.) в областта на:

2.1. растениевъдството;

2.2. животновъдството;

3. Резултати от изследвания (разпространение на резултати от завършени научно-приложни изследователски проекти в областта на селското стопанство и горите към подходящи потребители) в областта на:

3.1. растениевъдството;

3.2. животновъдството;

4. Информационни технологии (работа със софтуер и приложения, средства за комуникации и информация и др.) в областта на:

4.1. растениевъдството;

4.2. животновъдството;

5. Базово обучение по проблеми на опазване на околната среда в земеделието (замърсяване на водите от нитрати, почвена ерозия, промени в климата, биоразнообразие и др.)

6. Устойчиво управление на природните ресурси в съответствие с европейското законодателство (включително кръстосано съответствие и прилагането на управление на стопанствата, съвместимо с поддържането и подобряването на ландшафта, др.) в областта на:

6.1. растениевъдството;

6.2. животновъдството;

6.3. специфичните мерки и дейности в обхвата на екологична мрежа Натура 2000;

6.4. производството на енергия от възобновяеми енергийни източници чрез преработка на растителна и животинска първична и вторична биомаса (енергия от биомаса).

Списък на професиите и специалностите, съгласно Списък на професиите за професионално образование и обучение

Наименование на професията	Наименование и код на специалността
Икономист Техник-растениевъд	Земеделско стопанство - 3451103
	Полевъдство – 6210101
	Трайни насаждения - 6210103
	Гъбопроизводство - 6210106 Растителна защита и агрохимия - 6210107
Растениевъд	Растениевъдство – 6210301
Техник-животновъд	Говедовъдство - 6210401
	Овцевъдство – 6210402
	Свиневъдство – 6210403
	Птицевъдство – 6210404
	Зайцевъдство – 6210405
	Пчеларство - 6210406 Коневъдство и конна езда - 6210407
Животновъд	Животновъдство - 6210501
Фермер	Земеделец – 6210601
	Производител на селскостопанска продукция – 6210602
Работник в растениевъдството	Трайни насаждения - 6211102
	Гъбопроизводство и билки, етерично-маслени и медоносни култури - 6211104
Работник в животновъдството	Говедовъдство и биволовъдство - 6211201
	Овцевъдство и козевъдство - 6211202
	Свиневъдство - 6211203
	Птицевъдство - 6211204
	Зайцевъдство - 6211205
	Пчеларство - 6211206
Ветеринарен техник	Ветеринарен техник – 6400101
	Ветеринарен лаборант – 6400201

Списък на специалностите

1. Агрономство
2. Животновъдство
3. Растителна защита
4. Ветеринарна медицина
5. Аграрна икономика
6. Екология и опазване на околната среда

Общи условия по Мярка 111

A. Форми на обучение

1. Курсовете - трябва да бъдат:

- а) дългосрочни - с продължителност 150 часа, и/или
- б) краткосрочни - с продължителност 30 часа.

Във всеки курс трябва да бъде предвидена най-малко една учебна група, с минимален брой от 7 обучаеми и максимален брой от 30 обучаеми, които се обучават по едно и също време и място по учебна програма на даден курс.

Във всеки курс трябва да бъде предвидено провеждане на практическо обучение от най-малко 10 % от общия брой на часовете.

2. Информационните дейности - трябва да са с продължителност от 6 до 18 часа и могат да бъдат:

а) семинари, в програмата на които е предвидено само обучение в зала или комбинация от обучение в зала и демонстрация на място на нова технология, нова техника или друг вид иновация в земеделието;

б) информационни сесии, които са поредица от семинари по една и съща тема в различен регион за всеки семинар;

в) работни срещи, които отговарят на определението за семинари, посочено в а), но в програмата е предвидено и участие на обучаемите чрез представяне на добри производствени практики от собствените им стопанства.

Във всяка информационна дейност трябва да бъде предвиден минимален брой от 10 обучаеми и максимален брой от 60 обучаеми, които се обучават по едно и също време и място по учебна програма на дадена информационна дейност.

Информационните дейности могат да се допълват с изготвяне и разпространение на брошури.

За всеки курс или информационна дейност се обосновава тема и се представя подробна учебна програма.

Всички курсове и информационни дейности трябва да са свързани с една или няколко от основните теми съгласно Приложение № 1.

Б. Съдържание на проектите за обучение

Общата продължителност на всички дейности по един проект не може да надхвърля 18 месеца.

Всеки проект може да се отнася само за обучение чрез един или повече курсове или само за обучение чрез една или повече информационни дейности.

Проектът за обучение съдържа:

1. учебна програма за всеки курс или информационна дейност;
2. бюджет на планираните разходи по образец;
3. график на планираните курсове и информационни дейности по образец, за всеки курс/информационна дейност и общ за целия проект.

Учебната програма за обучение по т. 1 има следната структура:

1. обосновка за провеждането на курса/информационната дейност, структурирана, както следва:

- а) кратък анализ на необходимостта от обучение по формулираната тема;
- б) цел и задачи на обучението;
- в) съответствие на обучението с целите и основните теми на мярката;
- г) планиран регион или региони и обосновка на избора;
- д) планиран брой обучаеми и планиран брой учебни групи;

2. учебно съдържание, структурирано, както следва:

- а) списък на подтемите с брой часове за всяка подтема, съответно брой часове за теория и практика или брой часове само за теория;
- б) групиране на подтемите в модули;

в) кратко описание на очакваните нови знания и получаване на умения по подтеми или модули;

3. обяснителни и методически бележки, структурирани, както следва:

а) описание на методите на работа за теоретично и практическо обучение и съотношението на практика към теория;

б) описание на материалната база за теоретично обучение и осигуреността с дидактически материали;

в) обезпеченост на обучението с аудио-визуални технически средства;

г) описание на методите и формите за контрол и начин за проверка на знанията;

д) предвиждани учебни помагала - учебници, ръководства, албуми, др.;

4. списък на лекторите, които ще провеждат обучението, като за всеки лектор се посочват:

а) подтемите и броят часове, по които е ангажиран;

б) специфичен професионален опит в провеждане на обучение в областта на земеделието или горите;

5. описание на базите за практическо обучение за дейностите, за които е приложимо, съгласно определенията по чл. 5 и 6 и обосновка на избора с методите на работа, описани в т. 3, буква "а".

Към учебната програма се прилагат:

1. професионални автобиографии на лекторите;

2. за всяка база за практическо обучение - подробно представяне на капацитет (брой животни, площ и/или други параметри), основни производствени процеси, механизация или оборудване, с което ще се провежда практическото обучение или ще се извършва демонстрация.

В учебната програма на курсовете се включват следните задължителни подтеми:

1. базово обучение по проблеми на опазване на околната среда в земеделието/горите - минимум 6 часа;

2. при обучение в сектор растениевъдство - "Условия за подържане на земята в добро земеделско и екологично състояние, одобрени със Заповед № РД-09-293 от 4 май 2007 г. (ДВ, бр. 42 от 2007 г.), изм. и доп. със Заповед № РД-09-549 от 15.VIII.2007 г. (ДВ, бр. 70 от 2007 г.), Заповед № РД-09-683 от 26.X.2007 г. и Заповед № РД-09-808 от 13.XII.2007 г." - минимум 2 часа, и "Правила за добра земеделска практика съгласно чл. 6, т. 1 на Наредба № 2 от 2000 г. за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници (ДВ, бр. 87 от 2000 г.) (Наредба № 2 от 2000 г.)" - минимум 2 часа;

3. при обучение в сектор животновъдство - "Условия за подържане на земята в добро земеделско и екологично състояние, одобрени със Заповед № РД-09-293 от 4 май 2007 г., изм. и доп. със Заповед № РД-09-549 от 15.VIII.2007 г., Заповед № РД-09-683 от 26.X.2007 г. и Заповед № РД-09-808 от 13.XII.2007 г." - минимум 2 часа, "Хигиена и хуманно отношение към животните" - минимум 2 часа, и "Правила за добра земеделска практика съгласно чл. 6, т. 1 на Наредба № 2 от 2000 г." - минимум 2 часа.

В учебната програма на дългосрочните курсове в областта на растениевъдството/животновъдството се включва задължително модул от минимум 30 часа обучение по управление на земеделско стопанство.

В. Участници в обучението

В обучението чрез курсове и информационни дейности се обучават физически лица, които отговарят на едно от следните условия:

1. земеделски производител, регистриран по реда на Наредба № 3 от 1999 г. за създаване и подържане на регистър на земеделските производители (ДВ, бр. 10 от 1999 г.);

2. управител или нает с трудов договор в юридическо лице, което е регистрирано като земеделски производител по реда на Наредба № 3 от 1999 г. за създаване и подържане на регистър на земеделските производители (ДВ, бр. 10 от 1999 г.);

Г) Плащания

Плащанията по проект могат да бъдат междинни и окончателни.

Междинни плащания се извършват при условие, че са предвидени в проекта и са одобрени от Разплащателната агенция (РА).

Междинните плащания са допустими само за проекти за обучение чрез повече от един курс или повече от една информационна дейност.

Междинните плащания са допустими за завършени курс или курсове или завършени информационна дейност или информационни дейности, при условие че размерът на всяко междинно плащане надвишава левовата равностойност на 8000 евро.

Последното междинно плащане може да бъде заявено не по-късно от три месеца преди изтичане на крайния срок за извършване на дейностите, включени в договора за отпускане на финансова помощ.

Специални условия по Мярка 121

1. Когато организацията на Общия пазар, включително схемите за директно подпомагане финансирани от *Европейския земеделски фонд за гарантиране (ЕЗФГ)*, налагат ограничения върху производството или върху помощта на Общността на нивото на отделните земеделски производители или отделните стопанства, по тази мярка няма да бъдат подкрепяни инвестиции, които биха увеличили обема на производството над тези ограничения.

2. Капацитетът на техниката и оборудването за обработка на почвата и прибиране на реколтата подкрепяни по мярката, трябва да бъдат в съответствие с размера на обработваната от земеделския производител земя.

3. В съответствие с изискванията на Чл. 5, анекс III на Рамкова Директива 2000/60/ЕС за водите, преди одобрението на всички проекти, отнасящи се за инвестиции свързани с разширяване капацитета или потреблението на вода на напоителната мрежа в стопанството, трябва да бъдат съгласувани с Регионалните структури на Министерството на околната среда и водите, отговорни за мониторинга и управлението на водния баланс в страната.

4. Всички проекти за производството на био-енергия и за инвестиции за създаване и/или презасаждане на трайни насаждения използвани за производство на био-енергия, трябва да включват предпроектни проучвания, включително въздействие на инвестициите върху околната среда.

5. Мярката е отворена за всички сектори включени в Приложение I на Договора за създаване на ЕО с изключение на сектор „Тютюн“.

6. Разходите свързани с нематериални активи за достигане съответствие с международни признати стандарти са избираеми само тогава, когато са част от по-широк инвестиционен проект, а не са самостоятелен проект.

7. Кандидатите за подпомагане по мярка 112 *Създаване стопанства на млади фермери* и мярка 141 *Подпомагане на полупазарни стопанства в процес на реструктуриране* могат да кандидатстват по тази мярка с отделно заявление за подпомагане.

8. Разходите свързани с подготовката на бизнес плановете не са допустими по мярка 121 за кандидатите за подпомагане по мерки 112 и 141, ако те вече имат изготвен бизнес план, ползвайки консултантски услуги по мярка 143.

Общи и специфични условия по мярка 123

1. Финансова помощ в секторите "мляко и млечни продукти" и "месо и месни продукти" се предоставя на предприятия, които са включени в представения от Националната ветеринарномедицинска служба (НВМС) и одобрен от Европейската комисия актуален списък (към датата на подаване на заявлението за подпомагане) и съответствието със стандартите трябва да бъде достигнато не по-късно от датата на подаване на заявката за окончателно плащане. Финансовата помощ се предоставя съгласно предписание на регионалната ветеринарномедицинска служба (РВМС), указващо необходимите инвестиции за покриване на съответните стандарти.

2. За разходи, когато са предмет на договор/и с един доставчик или изпълнител и са на стойност, надвишаваща левовата равностойност на 15 000 евро, се изисква представяне на най-малко три съпоставими независими оферти в оригинал с цел определяне на основателността на предложените разходи. Оферентите - местни лица, следва да са вписани в търговския регистър към Агенцията по вписванията, а оферентите - чуждестранни лица, следва да представят документ за правосубектност съгласно националното им законодателство.

3. Специфични условия/изключения:

3.1. Подкрепа се предоставя за инвестиции за постигане на съответствие с нововъведени стандарти на Общността само за микро-предприятия. В този случай ще се осигурява инвестиционна подкрепа за въвеждане на стандарта за не повече от 36 месеца от датата, на която стандартът става задължителен за предприятието. Приложимият стандарт трябва да бъде въведен от микро-предприятието преди края на гратисния период.

3.2. Допълнителна подкрепа се предоставя за инвестиции за постигане на съответствие със стандартите на Общността за предприятия в секторите "мляко" и "месо" на предприятия, които към датата на кандидатстване са включени в представения от НВМС и одобрен от ЕК¹⁰ актуален списък.

3.3. Подкрепата за инвестиции, свързани с използването на дървесината като суровина, ще бъде ограничена до работни операции преди индустриалната преработка.

3.4. Сектор „тютюн“ е изключен от подкрепа.

3.5. Подкрепа няма да бъде предоставяна на предприятия изпитващи трудности, както е дефинирано в Насоките на Общността за Държавна помощ за спасяване и реструктуриране на фирми, изпитващи затруднения.

3.6. Подкрепа няма да бъде предоставяна за изграждане и/или модернизиране на държавни лаборатории. Подкрепа ще се предоставя само за изграждане/модернизиране на лаборатории, които са собственост на кандидатстващото предприятие, разположени са в негова сграда и се използват за собствените продукти на предприятието.

3.7. Инвестиции за производство на енергия от възобновяеми енергийни източници са допустими ако се отнасят за нуждите на предприятието, и/или за производство на енергия за продажба чрез преработка на растителна и животинска първична и вторична биомаса от продукти описани в Приложение I от Договора за ЕС (виж Раздел 5.1.).

3.8. Всички проекти за производство на био-енергия за продажба трябва да включват предпроектни проучвания.

3.9. Когато организацията на общия пазар, включително схемите за директно подпомагане, финансирани от Европейският земеделски фонд за гарантиране (ЕЗФГ) налагат ограничения върху производството или върху подпомагането на Общността на равнището на отделно

¹⁰ Решение на Комисията (2007/716/ЕС) от 30.10.2007 г., което дава преходен период на предприятия в България в секторите „мляко“ и „месо“ за привеждане в съответствие с Регламент на Комисията (ЕС) № 853/2004 и Регламент на Комисията (ЕС) № 852/2004, на Европейския Парламент и ЕС

преработвателно предприятие, инвестиции които биха увеличили обема на производството отвъд тези ограничения, няма да бъдат подкрепяне по мярката.

3.10. Когато в резултат на проекта се увеличава капацитета на производството, кандидатът по мярката трябва да демонстрира пазарен потенциал на готовата продукция и наличие на суровини за преработка.

3.11. Разходите свързани с нематериални инвестиции за постигане на съответствие с международно признати стандарти са допустими само когато са част от инвестиционен проект, не като самостоятелен проект.

3.12. Подкрепа за търговия на дребно не е допустима.

4. Допустимите разходи по т. 8 не могат да превишават:

- 10% от допустимите разходи в случай на проекти на стойност до левовата равностойност на 200 000 евро;
- действително платените разходи.

Разходите за изработка на бизнесплан като част от Допустимите разходи по т. 8 не могат да превишават 5% допустимите разходи в случай на проекти на стойност до левовата равностойност на 200 000 евро, но не повече от левовата равностойност на 6 000 евро;

5. В случай, че определени международно признати стандарти са задължителни по законодателството на Общността, то те са допустими за подкрепа при спазване на следните условия:

- Финансовата помощ по т. 5 се предоставя, при условие че инвестициите се извършват от микропредприятия.

- Съответствието със стандартите по т.5 трябва да бъде достигнато в рамките на 36 месеца от датата, на която стандартите са влезли в сила, съгласно националното законодателство, но не по-късно от датата на подаване на заявката за окончателно плащане.

Списък на земеделските продукти за производството и преработката, на които не се предоставя финансова помощ

1. Живи животни, с изключение закупуване на коне за неземеделска дейност;
2. Месо, месни продукти и карангия;
3. Мляко и млечни продукти, включително продукти наподобяващи/заместващи мляко и млечни продукти;
4. Яйца от птици;
5. Натурален пчелен мед, включително продукти наподобяващи/заместващи пчелен мед и пчелни продукти;
6. Черва, мехури и стомаси на животни, цели или части от тях;
7. Животински продукти, неуточнени или невключени другаде; мъртви животни, неподходящи за човешка консумация;
8. Живи дървета и други растения; луковици, корени и други подобни; откъснати цветя и декоративна украса;
9. Зеленчуци за ядене, някои корени и грудки; гъби;
10. Плодове и ядки за ядене; кори от пъпеша или цитрусови плодове;
11. Кафе, чай и подправки; мате;
12. Зърнени и мелничарски продукти; глутен; инулин; малц и нишестени продукти, с изключение на хляб, тестени и сладкарски изделия;
13. Маслодайни семена и маслодайни плодове; различни видове зърнени храни, семена и плодове; индустриални и медицински растения;
14. Готови храни за селскостопански животни (слама и фураж);
15. Пектин;
16. Сланина и друга топена свинска мас; мас от домашни птици;
17. Нетопена мас от волове, овце или кози; лой, произведена от тези мазнини;
18. Стеарин от сланина, маслен стеарин и стеарин от лой; масло от сланина, от мазнина и лой, неемулгирано или смесено, или приготвено;
19. Мазнини и масло от риба и морски бозайници, рафинирано и нерафинирано;
20. Готови зеленчукови масла, течни или твърди, сурови, рафинирани или пречистени;
21. Животински или растителни мазнини и масла, хидрирани, рафинирани или не, но необработвани повече; включително зехтин.
22. Маргарин, заместители на сланина и други приготвени мазнини за ядене;
23. Отпадъчни продукти, получени от обработката на мазнини или на животински или растителен восък;
24. Изделия от месо, риба, ракообразни или мекотели;
25. Цвеклова захар и захар от захарна тръстика, на кристали; с изключение на захарни изделия;
26. Други видове захар; захарен сироп, изкуствен мед (смесен или не с естествен); карамел;
27. Меласи, обезцветени или не;
28. Какаови зърна, цели или начупени, сурови или печени;
29. Какаови шушулки, обвивки, люспи и остатъци;
30. Изделия от зеленчуци, плодове или други части от растения;
31. Гроздова мъст, в процес на ферментация или в процес на задържане на ферментация по друг начин, освен чрез прибавяне на алкохол;
32. Вино от прясно грозде; гроздова мъст, чиято ферментация е в процес на задържане чрез прибавяне на алкохол;
33. Оцет;
34. Други ферментирани напитки (като например сайдер, сок от круши и медовина), с изключение на боза;

35. Остатъци и отпадъчни продукти на хранително-вкусовата промишленост; приготвен фураж за животни;
36. Непреработен тютюн; отпадъци от тютюн;
37. Естествен корк, необработен, натрошен, гранулиран или смлян; отпадъчен корк;
38. Лен, суров или обработен, но без преден; ленени кълчища и остатъци (включително накъсани или нарязани на парцали);
39. Естествен коноп (*Cannabis sativa*), суров или обработен, но не преден; кълчища и остатъци от естествен коноп (с изключение на накъсан или нарязан на парцали);
40. Технически и медицински култури, включително маслодайна роза и билки.

Общи разходи за консултации и хонорари

1. Консултациите включват предпроектни проучвания и изследвания, изготвяне на оценка за въздействието върху околната Среда (ОВОС), екологична оценка, подготовка и окомплектоване на пакета от документи за кандидатстване, както и консултантски услуги, свързани с изпълнението и отчитането на дейностите по проекта до изплащане на помощта.

Общите разходи не могат да надвишават 12 процента от стойността на сумата на допустимите разходи, като разходите за консултации не могат да надхвърлят 3% от разходите свързани с прякото изпълнение на строително-ремонтните и строително-монтажните дейности и закупуване на машини, съоръжения и оборудване, включително и компютърен софтуер и специализирана техника (до пазарната им стойност).

2. За разходите, свързани с консултации, хонорари за правни услуги, архитекти, инженери и за други дейности и услуги, необходими за подготовката, изпълнението и отчитането на дейностите по проекта, направени преди датата на подаване на заявлението за подпомагане, кандидатите (Ползватели, които се явяват възложители по чл. 7 и чл. 14, ал. 4 и 5 от Закона за обществените поръчки (ЗОП) и чл. 1, ал. 4 от Наредбата за възлагане на малки обществени поръчки (НВМОП), приета с Постановление № 249 на Министерския съвет от 2004 г.(обн., ДВ, бр. 84 от 2004 г.; попр., бр. 93 от 2004 г.; изм. и доп., бр. 59 от 2005 г. и бр. 53 от 2006 г.) провеждат съответните процедури при избор на изпълнител за дейности по проекта при спазване условията и реда на законодателството) представят кратка обосновка за избора на съответния изпълнител и всички документи от проведената процедура за избор на изпълнител съгласно изискванията на ЗОП или НВМОП.

3. Финансова помощ за общите разходи се предоставя само в случаите, когато същите са извършени действително и са направени не по-рано от една година преди датата на подаване на заявление за подпомагане.

